

Kisel dež pri Tromejniku

V Pomurju gozdovi hiračo stoje. Največja nevarnost jim grozi iz podzemlja, čeprav tudi prvih posledic kislega dežja v gozdovih na območju Trdkove in Matjaševca na Goričkem ne gre podcenjevati. Pomurske ekološke je v tej zvezi malo slišati, tem glasnejši pa so danes na Mariborskem otoku udeleženci Evropske mladinske gozdne akcije z vodikom: ustavite onesnaževanje zraka, ki ubija gozdove. Nekaj podrobnosti bolj v sliki kot besedi najdete pod naslovom Labodji spev za Crni log na strani, rezervirani za Kmetijsko panoramo.

NASLOV

Leto XXXVII

Št. 29

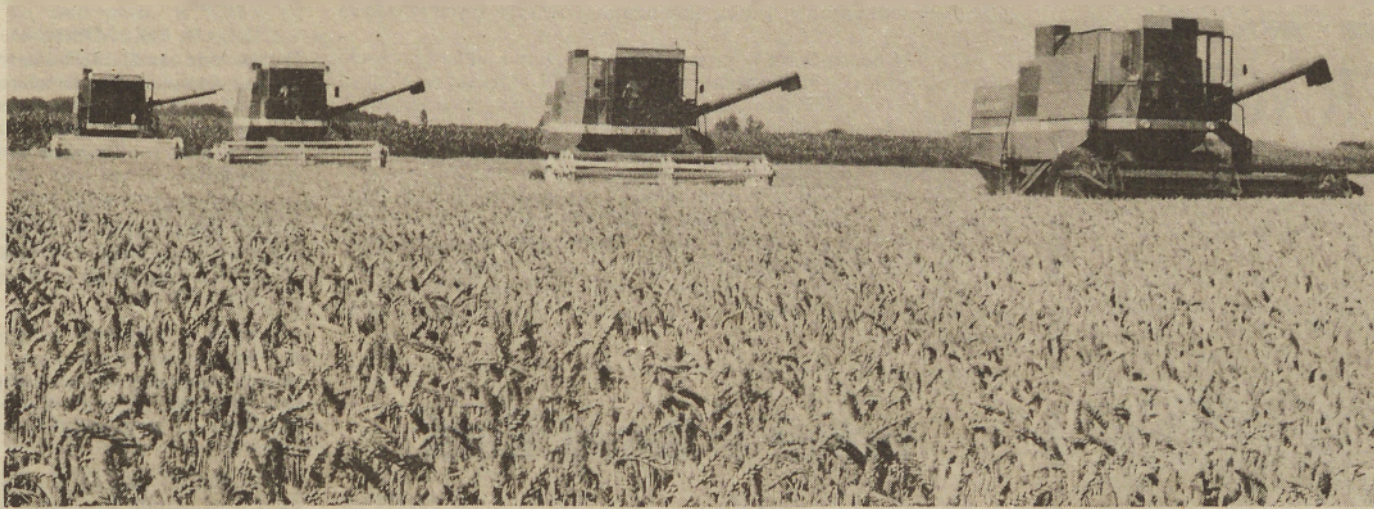
Murska Sobota

24. julij 1986

CENA 120 DIN

VESTNIK

NIŽJI PRIDELKI—MANJŠI ODKUP

Lepo vreme v preteklem tednu je največ pripomoglo k temu, da so pomurski pridelovalci pospravili že polovico letošnjega pridelka pšenice. Če tako rekoč povsod ugotavljajo, da so letošnji pridelki nižji od lanskih, pa to ne bi mogli trditi za Kmetijsko gospodarstvo Rakičan. Tu so la-

ni sicer dosegli rekordni pridelek, vendar pa se tudi letos pridelki gibljejo med 5 in 7 tonami na hektar, in tako ne bodo dosti zaostali za lanskeletnim rekordom.

Foto: L. Kovač

Žetev v Pomurju se je že nagnila v drugo polovico. Konec minulega tedna je žanjce pri delu sicer nekoliko oviralo slabo vreme, vendar če ne bo daljših padavin, pridelovalci pravijo, da bodo z žetvijo končali do prvih dni avgusta. V Kmetijskem gospodarstvu Rakičan, ki je največji slovenski pridelovalec pšenice v Sloveniji, so do začetka tega tedna pospravili pridelek že z blizu 570 hektarjev od skupnih 1.610 hektarjev, kolikor so jih jeseni zasejali s to poljščino. V tej delovni organizaciji so lani

na 1.469 hektarjih dosegli rekordni povprečni pridelek 6,01 tone pšenice na hektar, pravijo pa, da tudi letos pridelek ne bo bistveno slabši. Vsaj tako kažejo podatki, saj se na površinah, ki so jih že poželi, pridelki gibljejo med 5 in 7 tonami na hektar. To pa je tudi najboljši dokaz, da tam, kjer dosledno izvajajo vse agrotehnične ukrepe, rezultati ne smejo izostati.

Tega pa ne bi mogli trditi za zasebni sektor, kjer so letos pridelki nižji tudi od 10 do 30 odstotkov. To velja zlasti za tiste posevke, ki niso

bili ustrezno pognojeni ter zaščiteni pred boleznimi in pleveli. Pa tudi v drugih družbenih kmetijskih organizacijah v Pomurju pravijo, da so letošnji pridelki slabši od lanskih. V Kmetijski zadrugi Ljutomer—Križevci, kjer so od skupnih 250 hektarjev do začetka tedna poželi polovico pšenice, se pridelki gibljejo povprečno okrog 4,8 tone na hektar, še nekaj nižji pridelki pa so v Ljutomerčanu, kjer so poželi okrog 60 odstotkov zasejanih površin.

Medtem ko bo družbeni sektor oddal ves pridelek in

bo svoje planske obveznosti v glavnem uresničil, pa se bo nekoliko zatikalo pri kmetih.

To že zdaj potrjuje odkup, saj so v Intesovem tozdu Mlinopek v vseh štirih prevzemnih centrih do ponedeljka od kmetov odkupili le 9.241 ton pšenice in tako plan odkupa uresničili le s slabimi 30 odstotki. Do konca žetve je zdaj ostalo še nekaj časa in v kmetijskih združenjih bodo morali vse sile usmeriti v čim večji odkup od kmetov.

Ludvik Kovač

Bolj po vreči, kot po hrbtu?

Ujeti v dveh razsežnostih istega, že drugje ponovljenega spoznanja, si ne moremo kaj, da ju ne bi priporočali v preveritev po posameznih gospodarskih enotah. Tem bolj, ker je čas tak, da si vnovič glasneje izprašujemo, kako smo gospodarili ob polletju, hkrati pa se skozi razvojne načrte zaziramo v prihodnost, ki se nam kaj črno kaže.

Prva razsežnost zadeva dogovorno ekonomijo, ki se je prelevila v skupek refleksnih dogovorov med republikami in pokrajinami, a tudi med pokrajinami in občinami v slovenskem prostoru. Ob tem se omenja misel očeta sodobnega trženja Petra Druckerja, ki za velika podjetja — pri nas so to zlasti Mura, sozd ABC Pomurka, Radenska, Nafta — zatrjuje, da morajo igrati po enotni partituri, čeprav ima vsaka enota svoje note. Našim ekonomistom ne moremo odrekati sočnosti in sliki kovitosti, če z nekaj sarkazma menijo, da smo si srčno želeli ekonomsko simfonijo, to kar smo dosegli, pa ni niti kakofonija. Dogovorna ekonomija je postala ekonomija delitve, preraščanja in izsiljevanja. In vpliv delavcev na vse to? Nekaj odgovorov na to ponuja v objavljenem razmislijanju predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan. Druga razsežnost, ki od nas običajnih zemljanov ni tako zelo odmaknjena, je možnost vplivanja delavcev na razvojne procese, če pod tem razumemo nevanja delavcev na razvojne procese, če pod tem razumemo nevanja splot dela in nepretrganega usposabljanja. Gre za to, da ločljiv splet dela in nepretrganega usposabljanja, gre za to, da imeli (ne)posredni protizvajalci več besede pri delovnih pogojih, razporeditvi delovnega časa, delovnih obremenitvah, uvajanju nove opreme, nomiranju, premeščanju delavcev. Zglede si je mogoče poiskati predvsem na Švedskem in Japon-skem.

Sicer pa: če že na ravni federacije in republike čisto sprejemamo take ukrepe, da tolčejo osla bolj po vreči kot po hrbtu, si kaj takega ne bi smeli privoščiti po podjetjih. V nasprotnem se utegnemo še globlje pogrezniti v tako imenovani krizni čet-verokotnik: inflacija ruši izvoz, izvoz uvoz, uvoz manjša proizvodnjo, kar spet razpihuje inflacijo.

B. Ž.

KAKŠNA SETEV, TAKŠNA ŽETEV

Čeprav letošnji pridelek pšenice še ni pospravljen, so že stekle priprave na jesensko setev. Pravilo, da je od setve najbolj odvisna tudi žetev, se je v zadnjih letih že večkrat potrdilo, zato so v republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano že pripravili predlog samoupravnega sporazuma, ki določa tudi obveznosti posameznih pridelovalcev do jesenske setve ozimnih žit.

V Pomurju bi morali jeseni s krušnimi žiti zasejati 2.470 hektarjev v družbenem sektorju in okrog 6.700 hektarjev v organizirani tržni pridelavi pri kmetih, ob prihodnji žetvi pa naj bi s teh površin oddali skoraj 35 tisoč ton tržnih presežkov pšenice. Obveznosti, ki jih imajo pomurski pridelovalci, niso majhne in potrebni bodo kar največji napor, če bodo želeli ta cilj tudi uresničiti. Površin, zasejanih s pšenico, v Pomurju ne morejo več povečevati, pravijo poznavalci, rezerve pa so še vedno v pridelkih. To velja zlasti za zadrugi sektor, kjer pridelki močno zaostajajo za tistimi, ki jih dosegajo družbena kmetijska gospodarstva. Pospeševalna služba, ki bo morala biti nenehno med kmeti, je še vedno prešibka in nemalokrat obremenjena še z najrazličnejšimi administrativnimi opravili, svoje pa največkrat odpravijo tudi cene. Mineralna gnojila in zaščitna sredstva so predraga, pravijo pridelovalci, in cene kmetijskih pridelkov jim ne sledijo. Njihova poraba zato pada, posledica pa so nižji pridelki. Pomurski kmetje sejejo letno okrog 14 tisoč hektarjev pšenice. Če bi se pridelki na hektar povečali vsaj za tona, bi to pomenilo 14 tisoč ton tržnih presežkov pšenice, načrt odkupa pa potem ne bi smel biti več negotov.

L. Kovač

Ob 45. obletnici vstaje slovenskega naroda

V kriznem obdobju naše družbe ob velikih naporih za stabilizacijo našega gospodarstva in renesanso družbene zavesti praznujemo 45. obletnico oborožene vstaje slovenskega naroda.

Dobrih 10 dni po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo je bila v Beogradu 4. julija 1941 seja politbiroja CK KPJ, kjer so bili sprejeti pomembni sklepi: sabotažne akcije v okupirani Jugoslaviji morajo takoj preiti v vseljudsko vojno proti okupatorjem. Pojem vseljudska vojna nam je bil do takrat neznan.

Tako se je v juliju 1941 pričela oborožena vstaja v vseh delih takratne okupirane Jugoslavije, razen v Makedoniji. Takrat smo se Jugoslovani odločili, da z ramo ob rami sodelujemo v borbi z Rdečo armado, ki je bila takrat edino realno upanje proti fašističnim zavojevalcem. Obenem smo postali sestavni del protihitlerjevske koalicije za uničenje fašizma.

Za okupatorje je oborožena vstaja v Jugoslaviji pomenila velik šok, podoben tistemu 27. aprila 1941., ko se je ljudstvo celotne Jugoslavije pod vodstvom KPJ spontano uprlo paktu s fašističnimi silami.

Za organizacijo oborožene vstaje v Sloveniji je bil s strani CK KPJ zadolžen Edvard Kardelj, ki je s tem ciljem že v dneh 1. in 2. junija 1941 v Ljubljani organiziral širše partijske konference. Kardelj je dokaj natančno napovedal nemški napad na SZ. Po prisotnih zastopnikih partijskih okrožij je naročil vsem komunistom v Sloveniji, da se je treba okupatorju upreti z vsemi silami in organizirati pravo ljudsko vstajo, kajti samo v tem je rešitev slovenskega naroda. Aleš Bebler pa je dal podrobna organizacijska navodila za oboroženo vstajo (formiranje vojnih komisij, zbiranje orožja, organiziranje dobre obveščevalne službe, zbiranje hrane, obleke in obutve ipd). S strani prekmurskega partijskega okrožja se je te konference udeležil Mirko Bagar, ožji sodelavec Stefana Kovača, takratnega sekretarja prekmurskega partijskega okrožja. Bagar je v Prekmurje prinesel direktive o organiziranju oboroženega upora proti okupatorju. Člani vojaške komisije pri CK KPS pa so odšli na teren v vseh takratnih 14 partijskih okrožjih in pomagali oblikovati prve bojne skupine.

Splošen poziv na oboroženi upor je CK KPS sprožil na dan nemškega napada na SZ (22. junija 1941). Ta dan je bilo ustanovljeno tudi glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet (komandant Franc Leskošek-Luka in politkomisar Boris Kidrič-Peter). Glavno poveljstvo za Slovenijo je v duhu sklepov politbiroja CK KPJ z dne 4. julija iz grup ilegalcev pričelo oblikovati bojne skupine. Načrtovane oborožene akcije so se začele 22. julija 1941., ta dan je padel v Sloveniji tudi prvi okupatorjev vojak. V spomin na začetek organiziranih napadov partizanskih enot na okupatorje in na njegove objekte praznujemo ta dan — 22. julij kot dan vstaje v Sloveniji. Konec julija 1941. je več partizanskih čet delovalo na Gorenjskem in Štajerskem (Pohorska četa, Savinjska četa, Celjska četa), ustanavljali pa so se že prvi bataljoni. Do konca leta 1941 je na ozemlju okupirane Slovenije delovalo že okrog 2000 partizanov, od teh je bila polovica članov partije in skojcev. Ljubljana je postala in ostala srce NOB slovenskega naroda. Od tu so vodile vse začetne niti organiziranega odpora v sleherni slovensko pokrajino, v katerih so številni dejavniki narekovali poseben način začetka in razvoja NOB.

Ceprav v Sloveniji ni bilo takoj osvobojenega ozemlja, pa je ob enem z razvojem oborožene vstaje takratna vseljudska politična sila OF slovenskega naroda postajala oblast »države v državi«. Ta pomembna zgodovinska dogajanja leta 1941 pa so pomenila tudi prve korake k vzpostavitvi slovenske narodne suverenosti, ki jo imamo in uživamo danes.

Vojna pa je zatekla številne Slovence po južnih predelih Jugoslavije, ali pa jih je okupator že prve mesece svoje surove oblasti izselil. Številni so se vključili in sodelovali skoraj v vseh enotah NOV. V ognju revolucije so kovali bratstvo in enotnost vseh nas, to poslanstvo pa nam ostaja tudi danes.

Ivo Orešnik

V ZAČETKU AVGUSTA OBČINSKO TEKMOVANJE TRAKTORISTOV

Tekmovali bodo na veliki njivi

Radgonski traktoristi so se vsako leto v velikem številu udeležili tekmovanja, tako moški kot ženske (v drugih občinah je traktoristk premalo), in dosegli tudi lepe uspehe na republiških in zveznih tekmovanjih. Sedaj že zbirajo prijave za občinsko tekmovanje, ki bo 9. avgusta na Veliki njivi v Lutvercih. Temeljne zadruške organizacije in osnovne organizacije ZSMS morajo do 30. julija poslati prijave na OK ZSMS Gornja Radgona. Tekmovalci se bodo najprej pomerili v teoretičnem znanju, nato pa v oranju in spretnosti vožnji z enosno prikolico. bp

Minuli petek je minil v znamenju obiska predsednika CK ZKS Milana Kučana in sekretarja RK SZDL Geze Bačiča v naši pokrajini. Najprej sta obiskala delovno organizacijo Radenska, o čemer lahko preberete poročilo na tretji strani. Drugi del obiska uglednih gostov je bil namenjen brigadirjem prve izmene zvezne MDA Goričko 86. V spremstvu vodstva akcije in soboških funkcionarjev sta se nekaj časa zadržala v pogovoru z mladinci, člani brigade Kosmaj iz Mladenovca v Srbiji. Ker brigadirji letos dosegajo izredne delovne rezultate, bo letošnja akcija brez dvoma uspešna. Tako je tudi Geza Bačič izjavil, da vedno znova, ko obišče mlade brigadirje na Goričkem, ugotavlja, da je to še vedno aktualna oblika udejstvovanja mladih in da se je še enkrat prepričal, da mladi gotovo niso proti akcijam.

Bojan Peček

V stranskih obratih je počilo

Ze na izplačilu dan 15. julija so strojniki in vozniki težke mehanizacije v Gradbeništvu Pomurje na lokaciji »Dachau« v Murski Soboti terjali recept, kako preživeti mesec dni s šestimi starimi milijoni dinarji. Ker so ostali praznihi rok, so dva dni pozneje protestno zborovali. Kako je bilo, poglejte na 3. strani.

Osemnajst dni so štrajkali mestni čistilci v ameriški Philadelphiji in med tem se je nabralo za 45 tisoč ton odpadkov. Na sliki je nenavaden prizor na eni od mestnih ulic: smeti do glave.

Bomboni namesto cigaret

Medtem ko v Vojvodini pod gestom Kajenje škodi zdravju pripravljajo zakon o prepovedi kajenja v javnih in delovnih prostorih, so v tekstilnem kombinatu Raška iz Novega Pazarja sklenili, da delavci ne bodo smeli prižgati cigaret zaradi strojev. Kot pravijo, so tako ubili dve muhi na en mah — po eni strani so poskrbeli za zdravje in tudi denarnice delavcev, po drugi pa dosegli, da jim njihovi elektronski stroji ne bodo več »pokašljevali«. Kot poudarjajo, so se tako odločili, ker imajo najsoodnejše stroje, ki ne prenesejo tobačnega dima, ognja in kemičnih sestavin cigaret.

»Nočemo izzvati usode, saj smo stroje plačali s težkimi devizami,« so poudarili delavci, ko so glasovali za to, da bi določilo o prepovedi kajenja vnesli v pravilnik o varstvu proti požarom. Kajenje bodo prepovedali ne le v tovarniških halah, marveč dobesedno v vsaj tovorni. S cigaretami v rokah ne bodo mogli čez tovar-

niški prag niti gostje. Če pa bi ti želeli ob kavi v direktorjevi pisarni vendarle prižgati še cigareto, jim tega kajpak ne bo-

do dovolili, postregli pa jim bodo z mentolovimi bomboni. Prepovedi doslej ni kršil še nihče.

POMOČ ČERNOBILU

Ameriški industrialec Armand Hammer in strokovnjak Robert Galle, ki je sodeloval pri reševanju žrtev černobilske katastrofe, bosta predlagala Sovjetski zvezi, naj bi nadzirali zdravje okrog 200.000 ljudi, ki so bili izpostavljeni sevanju.

Po njuni zamisli naj bi nadzirali zdravje obsevanih ljudi do njihove smrti. To bi bila največja epidemiološka akcija vseh časov, pri kateri bi sodelovali sovjetski in ameriški strokovnjaki, pa tudi strokovnjaki iz drugih držav.

Podobno so ravnali tudi po eksploziji jedrskih bomb, ki so ju Američani odvrgli na Hirošimo in Nagasaki — v akcijo so tedaj zajeli 80.000 ljudi.

Časopis Sovjetskaja Rossija piše, da je pšenica po poljih okoli černobilske jedrske elektrarne radioaktivna in da je ne bodo želi, da pa zdaj agronomi proučujejo možnosti, kako bi bilo mogoče to območje »ozdraviti«. Časopis še navaja, da je obsevan ves pridelek v premeru 30 kilometrov okoli jedrske elektrarne. Vendar pa znanstveniki še vedno upajo, da bodo lahko ljudje ta polja, potem ko jih bodo primerno obdelali, ponovno uporabljali.

Zakaj rakete mimo cilja?

V Sloveniji in Hrvaški so v oblake s točo letos izstrelili že precej raket TG 10, ki jih izdeluje delovna organizacija 19. december v Titogradu. Nekaj teh raket ni zadelo

oblakov, temveč hiše ali pa so neaktivirane ponovno padle na zemljo.

Kaj pravi o tem eden od konstruktorjev rakete TG 10 inž. Božidar Zeković. »V ra-

keto je vgrajenih 10 raznih delov, pri njeni izdelavi pa je potrebnih okoli 250 bolj ali manj zapletenih operacij. Raketa mora delovati v izredno težkih razmerah. Pritisk v njenem motorju je 150 atmosfer, temperatura pa kar 2500 stopinj. Več kot 4 odstotke raket porabimo za preverjanje kakovosti. V Jugoslaviji izstrelimo na leto 10 tisoč raket, vsega skupaj pa so do zdaj izstrelili 120 tisoč raket,« je povedal Zeković, »in od tega bi bil neuporaben le en odstotek. Letos se je ta odstotek nekoliko povečal zaradi težav pri zagotavljanju ustreznih materialov, ki jih 19. december dobiva od več kot 50 kooperantov«. Direktor Vojo Vuletić pa je povedal, da bodo v prihodnje poseben pozornost namenili zagotavljanju stabilne in kakovostne proizvodnje. Rakete izvažajo tudi v Italijo, ki ima s Slovenijo skupen program varstva pred točo.

Samo eno leto

Črna zastava se duši s proizvodnjo avtomobilov jugo 45, ki je namenjen zahtevnemu ameriškemu tržišču. Nemoč kooperantov, da bi pravočasno dobavljali svoje izdelke, je vzrok tem izvoznim težavam.

Za ta »posel stoletja,« kot smo naš prodor na ameriški trg radi imenovali, so bila porabljeni velika sredstva, predvsem za propagan-

do. Na tovarniških poligonih stoji 4638 vozil jugo, ki jih ne morejo dokončati. Do julija je Črna zastava s veliko muko odpravila prek oceana 17.251 vozil, pogodba pa tovarno obvezuje, da mora do konca leta dostaviti v ZDA še prek 40 tisoč avtomobilov tipa jugo.

Samo eno leto je minilo, odkar so utihnile fanfare in se ugasnili televizijski žarometi ob odločitvi Črne zastave, da »osvoji« ameriško tržišče — piše Borba — in popustila je delovna vnema. Domače kooperante bi lahko zamenjali s tujimi, toda za to so potrebne devize.

Velik pomen neuvrščenih

V 25 letih, kolikor je minilo od beograjske konference, na kateri je nastalo gibanje neuvrščenih, se je potrdil pomen politike, ki deluje zunaj svetovnih blokov. S svojimi načeli in cilji, izvirno analizo razvoja mednarodnega položaja in predvsem s svojimi predlogi za reševanje ključnih problemov sodobnega sveta sta se politika in gibanje neuvrščenih uveljavila kot celostna doktrina svetovnih odnosov, ki odgovarjajo na najbolj zapletena vprašanja sedanjega in prihodnjega razvoja mednarodne skupnosti na podlagi demokratizacije političnih in gospodarskih odnosov v svetu, je v intervjuju za sarajevsko Oslobođenje dejal predsednik predsedstva SFRJ Sinan Hasani.

Opozoril je, da so neuvrščeni postavili pred mednarodno skupnost tudi vrsto drugih bistvenih vprašanj tja do potrebe po vzpostavitvi nove mednarodne gospodarske ureditve kot enega izmed poglavitnih pogojev za svetovni mir in varnejšo prihodnost vseh držav. Glede na tisto, kar je gibanje že od samega začetka želelo doseči v svetovnih odnosih, bi lahko rekli, da cilji še niso doseženi. Še vedno nimamo trdnega mira in splošne varnosti, še vedno ni popolne enakopravnosti v svetovnih političnih in gospodarskih odnosih, v svetu je še zmeraj veliko resnih kriznih žarišč. Kot enega najpomembnejših dosežkov gibanja neuvrščenih je Hasani poudaril, da so preprečili nadaljnjo delitev sveta na nasprotujoče si vojaške in politične bloke. Bloki in blokovske delitve so realnost, ki bo očitno še trajala. Zato je toliko pomembnejše, da bo gibanje neuvrščenih akcijsko enotno, da bo delovalo na podlagi temeljnih načel svoje politike in da bo kar najbolj izrabljalo Združene narode kot najširši svetovni forum oziroma se bo zavzemalo za to, da bo svetovna organizacija čedalje aktivnejše delovala na že znanih načelih.

Spopadi med neuvrščenimi državami obremenjujejo gibanje, njegove akcije in dejavnost. Vzroki, ki so pripeljali do spopadov, so izraz razmer, v katerih so se države razvijale.

Razvoj mednarodnega položaja je skrajno negotov in neugoden, kajti pričakovanja, da bosta veleni obnovili dialog, to pa naj bi prispevalo k širšemu popuščanju napetosti, se za zdaj še niso uresničila.

Neuvrščene in države v razvoju so prisiljene sprčo nenehne ogroženosti njihove varnosti namenjati čedalje večji del narodnega dohodka za obrambo in še bolj obremenjevati že tako revne sklade za razvoj.

Gibanje neuvrščenih je pomembno prispevalo k demokratizaciji in razvoju svetovne organizacije. Toda tudi OZN je zrcalo resničnosti sodobnega sveta. Nekatere velike sile v zadnjem času močno pritiskajo na OZN, ker jih želijo podrediti lastnim interesom. Prizadevajo si za spremembo njihove vloge in demokratičnega značaja. Neuvrščene države pa se odločno postavljajo po robu takim namenom.

Neuvrščene države so najpomembnejše nosilke akcij za sklic mednarodne konference o razvoju in razorožitvi, ki so jo preložili zaradi odpora nekaterih razvitih držav. Najpomembnejše je, da bodo glavni nosilci oboroževalne tekme došli, da jo je nujno treba ustaviti.

Gibanje neuvrščenih in skupina 77 držav v razvoju izhajajo iz prepričanja, da je nova mednarodna gospodarska ureditev zgodovinsko neizogibna.

Hrvati v Gornji Varti

Varaždinska gospodarska zbornica je letos že tretjič nosilec nastopa hrvaškega gospodarstva na mednarodnem sejmu v avstrijsko-gradiščanski Gornji Varti, ki bo od 23. do 31. avgusta. SR Hrvaška in Gradiščansko sta pred leti podpisali poseben dogovor o gospodarskem sodelovanju, izvajalec z naše strani pa je v glavnem varaždinska regija.

Na sejmu bo sodelovalo tudi nekaj delovnih organizacij iz Slovenije in Vojvodine, predstavili pa bodo blago za široko porabo in turistično ponudbo.

v žarišču dogodkov

Bliža se leto 1988

Jugoslovanske dolgove tujini so vselej ovijale nekakšne skrivnosti. Seveda le takrat, kadar je šlo za informiranost jugoslovanske javnosti in jugoslovanskega gospodarstva. Tisti, ki so nam posojali, so seveda čisto dobro vedeli, koliko so nam dali. V času računalnikov ne gre dvomiti o učinkovitosti informacijskega sistema svetovnih finančnih mogotcev in niti o tem, da so imeli vsi, preden so podpisali sklep o kakšnem posojilu, na mizi natančno bilanco jugoslovanskih dolgov in terjatev.

Ce pa je to zanimalo kakšnega jugoslovanskega ekonomista ali gospodarstvenika, se je moral bodisi prebiti skozi goščavo ovir, ki so jih postavile finančne oblasti, ne da bi dobil natančne podatke (svoječas niti zis ni natančno vedel, koliko država dolguje). V začetku osemdesetih let je za hip kazalo, da je javno priznanje o hudi gospodarski krizi, v kateri se je znašla država, slednjič izbrislalo tudi ta tabu jugoslovanskega gospodarskega življenja. Povedali so številke o celotnem jugoslovanskem dolgu tujini, o višini zapadlih obresti in začele so se javne razprave, kdo je kdaj, kako in zakaj sprejel odločitve o najetju posojil. Izkazalo se je, da to ni povzročilo nobene škode, če že ni prineslo koristi. Če nič drugega, je številnim gospodarstvenikom postalo jasno, kakšna je jugoslovanska gospodarska resničnost, torej tudi, s čim lahko računajo v daljšem razdobju. Toda ta »domača demistifikacija« jugoslovanskih finančnih odnosov s tujino je trajala sorazmerno malo časa, kot bi se celotno področje odnosov s svetom novič začelo ogledati s tanci »državne skrivnosti«.

V razpravah o junjskem in julijem svežnju ukrepov so najmanj štirje zvezni funkcionarji navajali argument, da bo letos treba plačati za približno poldrugo milijardo dolarjev višje obveznosti tujini kot lansko leto. Nihče pa se ni zmotil in povedal točne vsote in delegati so vsepovsod povpraševali, koliko so znašala naša odplačila lansko leto, da bi tako izračunali obveznosti za letos in si jasno predstavljali položaj.

Finančni odnosi s tujino, višina obveznosti, ki jih je treba plačati, možnosti za nove zadolžitve itd. postajajo tako v našem položaju eden temeljnih parametrov za vsakega gospodarstvenika pri njegovem vsaj kolikor toliko dolgoročnejšem (vsaj za šest mesecev ali leto dni vnapi) načrtovanjih proizvodnje, kupcij, nakupov, prodaj. Zlasti na zunanem trgu, kjer ni poslovanja od danes do jutri, kjer se zahteva stalnost nakupov in dobav. Slepili bi se, če bi mislili, da svet komaj čaka na kakšno naše blago in da bi ga že jutri rad kupil. Če se kdo ravna po tem, mu tovrstne kupcije prinesejo le neznanost, kar mu že niso v škodo.

Zal je jugoslovansko gospodarstvo že došlo v takšen položaj, da posluje od danes do jutri. In v tem položaju tudi ostaja. Ta hip nihče ne ve, kaj bo prineslo leto 1987 in kaj leto 1988, zlasti še drugo, ko se bo v glavnem končal predah pri odplačevanju obveznosti do tujine, ki smo ga dobili svoječas z reprogramiranjem naših dolgov.

Letošnje izvozne bilance jugoslovanskega gospodarstva in te omenjena operacija z novo zadolžitvijo, da bi zagotovili večji uvoz zaradi morebitnega povečanja izvoza, dokaj jasno opozarjajo, da odmor, dobljen z re-

programiranjem dolgov, skoraj sploh ni bil izrabljen. V njem se niso ustvarili takšni odnosi in takšen položaj, ki bi napravil jugoslovansko gospodarstvo zmožno dosežati v trgovini s svetom pozitivno bilanco in tako zagotavljati tudi vračanje prej izposojenega kapitala in kolikor toliko normalno reprodukcijo.

Leto 1988 pa se neusmiljeno bliža. Verjeti moramo, da programerji globalne gospodarske politike natančno vedo, kakšno breme prinašajo ti dnevi jugoslovanskega gospodarstva. Za zdaj je leto 1988 popolna neznanica za gospodarstvo in za gospodarstvenike, za njihovo načrtovanje razvoja, gospodarjenja in kupcij. Vse — kolikšna odplačila bodo zapadla takoj v začetku po preporu, ki smo ga dobili z reprogramiranjem, kakšni sta dinamika in »gostota« odplačevanja teh obveznosti — je za zdaj skrito pod oznako »zaupno«. Vendar po življenjski logiki lahko to ostane skrivnost le dotlej, dokler se breme ne bo zvalilo na pleča. To je velik minus prihodnjega gospodarjenja. Še večji minus pa je to, da premor ni bil izrabljen za premagovanje inflacije niti za usposabljanje gospodarstva, da bi preneslo povečano breme. Da bi bila težava še večja, se krčijo tudi možnosti, da bi denimo ponovili operacijo, kakršna je na dnevnem redu zdaj (novo zadolževanje zavoljo povečane uvoza, da bi povečali izvoz), in možnosti za uporabo takšnih ekonomskih instrumentov, od katerih bi lahko pričakovali oživilje izvoza. Načrtovalec gospodarske politike je denimo postal že čisto jasno, da niti z dinarskim tečajem ni mogoče manipulirati v nedogled. Klobčič velikih tečajnih razlik, ki nastajajo z naglo devalvacijo dinarja, se neogibno zapleta v vzelo popolnega bankrota celotnega bančnega sistema.

Resnično stanje zadev je takšno, da je o letu 1988 še zdalej treba sila resno premišljevat. Teško pa bi povedali, o čem je treba premišljevat. Čas, ki je še preostal, je prekratek, da bi lahko pričakovali kolikšna vidnejša sadova, denimo to, da bi vsaj že jutri naredili vse tisto, kar bi bili morali storiti v minulih treh, štirih letih. Kaže, da je edina možnost to, da bi že zdaj začeli s pripravami na novo reprogramiranje. Če se nam bo seveda kaj takšnega posrečilo. Kajti Svetovna banka je v zadnjem letnem poročilu premeslila Jugoslavijo iz rubrike »vzornih strank« — kjer smo bili celo desetletje in več — v rubriko samo treh velikih dolžnikov v svetu, ki nimajo nikakršnega programa reform za premagovanje inflacije in svoje gospodarske krize. To pa ni ravno dober predznak za kakšne prihodnje pogodbe.

(Po GV)

globus

NAIROBI — Kenijska vlada je sporočila, da je edina domača banka ostala brez denarja, ker je skupina njenih direktorjev sebi in svojim sorodnikom iz bančnih skladov odobrila za 33 milijonov dolarjev posojila, s katerimi so med drugim kreditirali svoje na novo ustanovljeno podjetje.

DUNAJ — Za novega dunajskega nadškofa je papež imenoval benediktinskega meniha dr. Hermann Groera.

BEJRUT — Sovjetska zveza je opozorila, da bo »neposredno pomagala Siriji, če bo ta napadena.« To je v Damasku izjavil neki visoki sovjetski gost.

BRASILIA — Brazilska vlada je začasno prepovedala izvoz mesa, da bi tako zadovoljila domače potrebe. Do pomanjkanja mesa je prišlo štiri mesece po zamrznitvi vseh cen.

ANKARA — Turško javnost je razburila novica, da je poslovnež Zeki Kucukberber predsednikovi hčerki Zeynepi Ekren podaril avtomobil znamke jaguar, vreden 60 tisoč dolarjev. Javnost meni, da je to korupcija.

CIUDAD DE MEXICO — Potres, ki je zamajal mehiško mesto San Antonio de los Buenos nedaleč od meje z ZDA, je zahteval 25 mrtvih in 150 ranjenih. Epicenter potresa je bil pri San Franciscu v ZDA.

HONKONG — Tajfun Peg je prejšnji teden v južnih delih Kitajske zahteval najmanj 90 človeških življenj, na Filipinih pa je isti tajfun terjal 119 žrtev.

PARIZ — Iz Francije so izgnali Dominga Iturbeja Abasola, ki velja za enega legendarnih voditeljev baskovske separatistične organizacije ETA. Odpeljali so ga v Gabon.

BRUSELJ — Zaradi pocenitve nafte je na naftnih ploščadih v Severnem morju izgubilo delo prek 3 tisoč delavcev.

globus

Slab zgled

Zvezna proračunska inspekcija v svojem najnovejšem poročilu opozarja na nepravilnosti tako pri obračunu dohodkov federacije kot pri porabi proračunskih sredstev. Delegati v odboru za zvezni proračun zvezne skupščine so ob poročilu menili, da bi morala biti poraba sredstev zveznega proračuna za zgled vsem drugim, vendar ni tako. Največ nepravilnosti so inspektorji ugotovili pri uporabi sredstev za negospodarske naložbe, za posebne namene, pri borbeško-invalidskem varstvu in pri obračunu obveznosti federacije za borbevske pokojnine. Pri pregledu poslovanja predsedstva konference Zveze socialistične mladine Jugoslavije je bilo sporno skoraj celotno poslovanje.

NABOJI RUŠILNE MOČI

Poročevalec o petkovem (18. julija) obisku predsednika CK ZKS Milana Kučana in sekretarja RK SZDL Geze Bačiča v Pomurju — bila sta na razgovoru v delovni organizaciji Radenska in na mladinski delovni akciji Goričko '86 — bi mogel v naslovje postaviti tudi kakšno blažjo (po)misel. Recimo: tekma za 21. stoletje se začinja, ali ne podcenjujemo malih korakov, ali ne moremo se več iti »nabadanja« problemov, ali smo za ponujanje pravih razvojnih alternativ. Toda zdi se, da tiči bistvo za spreminjanje razmer v pokongresnem obdobju in ob prvih pošiljkah ukrepov zvezne vlade iz Beograda v naslednjem: »Res je, da restrikcije ne vodijo iz krize. Smiselno so le, če pomagajo, da počistimo teren, da imamo čisto mizo in vemo, kje kdo stoji. Od tam naprej bi jih bilo treba, če nimajo za sabo ekonomske, ampak politične represije, zamenjavati z ekonomsko represijo in motivacijo. Drugo je velika živčnost, s katero so vsi ti ukrepi dočakani. Ta je objektivno pogojena, saj so ukrepi delni in nihče nima vpogleda, niti predlagatelj ne, kaj bo pomenil tretji, jenski paket ukrepov, ki je najpomembnejši, kajti naravnost je na dolgi rok. Mislim, da sami prispevamo k tej živčnosti več kot je potrebno, k živčnosti v tem smislu, da se gradi samo na kritiki. To je manira, ki je v krizi najbrž razumljiva, ima pa poosebevalne učinke na že tako rušilno moč, ki jo krija ima. Navadili smo se, da je to, kar je predlagano s strani zvezne vlade v Beogradu — pa ni važno, kdo jo vodi — slabo; ali ni principialno, ali ni v skladu z ustavo ali z dolgoročnim programom gospodarske stabilizacije. Tu se najdejo takšni ali drugačni, bolj ali manj prepričljivi argumenti, pri čemer tudi ostane. Kaj namesto tega ponuditi Jugoslaviji, saj problemi so jugoslovanski in ne samo slovenski? Tu smo večkrat kratkih rok. Človek se sprašuje: ali je bolje sploh ne ukrepati po tej naši kritiki ali pa je vendarle bolje, da je nekdo v Jugoslaviji ukrepal, ker je bilo to potrebno, saj so rezultati in tokovi, če bi pri njih ostali, katastrofalni. Ne samo zato, ker nas odmakajo od tistega, kar smo zapisali v plan, v resolucijo, ampak ker bodo imeli dramatične posledice za gospodarsko in politično ravnanje v družbi. To je razprava nabadanja problemov. Kot včasih, ko smo bili majhni in vzeli iglo in konec in koruzna zrna ter delali ogrlice, problem za problemom, ne da bi videli celoto, kar je morebiti res težko.«

Tako je v petkovem razgovoru s predstavnikoma Radenske, radgonske občine in Pomurja razmišljal predsednik slovenskih komunistov Milan Kučan, po tem ko so ga dobobra seznanili z gospodarskimi in političnimi razmerami v delovni organizaciji, občini in pokrajini. Sekretar slovenske frontne organizacije Geza Bačič se je v razpravi zavzel za ponujanje pravih razvojnih alternativ in pogumnejše združevanje dela, sredstev in znanja, kar je za pomurski in slovenski prostor dolgoročno gledano izrednega pomena.

Sicer pa bo moralo po kongresih nujno priti do korenitih spre-

memb in družbenopolitično življenje ne more več teči po starih kolektivnih. »Nam so po prvih ukrepanjih potrebne širše spremembe v družbeni organizaciji dela. Govorimo o velikih sistemih in velikih izvoznouvoznih projektih, pozabljamo pa govoriti o malih proizvodnih celotah, ki so sposobne hitrega prilagajanja zahtevam trga in so pogoj za to, da lahko kompletiramo velikoserijske proizvodnje. Veliki sistemi niso nujno tudi fizično veliki,« je menil Kučan. »Kar je zdaj v zvezi skupščini na podlagi separatov, ki so bili pripravljeni v okviru dela komisije pri kritični analizi političnega sistema je, oprostite izrazu, kozmetika. Razlogi za popraviljanje so v analizah in separatih, zlasti v separatu, ki govori o odločanju delavcev v združenem delu, zato je pametno, da gremo hkrati v spremembe ustave in zakona o združenem delu, ker je treba poseči v nekatere družbenoekonomske odnose in njihove izpeljave. Gre za izpeljave, ki bodo zagotovile učinkovito samoupravljanje, da bo delavec odgovoren za tisto, za kar je objektivno lahko. Ne, da smo ga naredili odgovornega za tisto, za kar ne more biti, in je prišlo do zamenjave subjektov; za strokovne in poslovne odločitve je zdaj odgovoren delovni kolektiv, vodilne sestave pa smo spravili v položaj, da si ne upajo ukrepati, ker ne vedo, do kam sega njihov maneverski prostor.«

Milan Kučan je kasneje komentiral predvsem senčne plati nove devizne zakonodaje in se zadržal pri izvozni usmeritvi. Ta bi morala biti zgrajena na sodobnem, zdravem, konkurenčnem gospodarstvu, ne na berglah, pod čemer razumemo svojčas »šticunge« oziroma tačas velike, a še vedno nezadostne izvozne spodbude in zahteve po sprotnem, tudi čezmernem prilagajanju tečaja dinarja. Še vedno prevladuje filozofija, da je izvoz političen pritisk in če (ker) je, rabimo spodbude. Ni prevladujoče, da izvoz ni potreben zaradi preživetja, ampak zato, da bomo živeli čedalje bolje.

»Mi jemo lastno akumulacijo, ki je pri nas razredno vprašanje, saj mora biti delavec tisti, ki mora biti zainteresiran in v položaju, da jo ščiti in povečuje. S tem povečuje ne samo materialni temelj samoupravljanja, ampak materialni temelj svoje oblasti. Po 40 letih socializma in nekaj manj letih samoupravljanja smo znova soočeni s strahotnim mezdinim pritiskom delavcev,« je razsodil prvi mož slovenske partije, čeprav ni mogoče popošlevati. Ponovil je, da imamo opravka z valom meznega gibanja, kar ima za koncepcijo sistema daljnosežne posledice. Najprej so za čezmerno delitev odgovorni poslovodni sestavi, nato samoupravni organi (delavski sveti) in slednji politične organizacije, partija in sindikat. Zbori združenega dela v občini morajo biti kot centralni delavski svet v vlogi dela oblasti in javnega spravevalca kolektivov, kako gospodarijo z družbeno lastnino.

Od tod dalje bi veljalo premisljati o naši družbeni organiziranosti, spreminjanju zakona o združenem delu in organizaciji tozdov, ki so bili v 70-ih letih, po Ku-

čanovem mnenju, formirani s politično logiko in akcijo. »So nam pa potrebni zaradi sodobne organizacije proizvodnje in ne le ideoloških in političnih zahtev po samoupravnem položaju delavca in njegovem vplivu na dohodek. Ob tem pa nismo razdelali družbenoekonomskih odnosov in odprli prilagodljive organizacije kot živega organizma. To pozna ves svet, samo drugače to imenuje. Tu so sozdi multinacionalke, pa ni tolikšnih problemov kot pri nas, če sozda sega čez občinske meje. Temu je krivo tudi financiranje skupne in splošne, proračunske porabe, ki je tako postavljeno.«

Tudi Zveza komunistov naj bi prepričljivejše prodirala z logiko razvitega sveta, ustvarjalno presajeno v naš sistem. »Kolkor mi daš, toliko ti plačam, in ker sem zainteresiran dolgoročno za to, ti dam malo več, da mi jutri ne pobegneš. To je ta logika. Nanjo postavijo delničarji, lastniki kapitala na Zahodu ves svoj menedžerski aparat. Najdejo menežerja, ga nastavijo, mu dajo pooblastila, da si najde kolektiv. Njim je odgovoren in nihče ga ne vpraša, koliko časa bo ostal. Dokler je v redu, ostaja, ko pa ni, je drugače: ne rabimo te več, iščemo novo ekipo. Pri nas je dolodajalec delavec in on mora biti tisti, ki bo postavil direktorja, ne občinski svet. Če ga mi v republiko postavljamo za velike tovarne, ne rečem za tiste, ki so v krizi, kot je bilo Gorenje z Rigelnikom, je odgovoren nam in ga manj skrbi poslovanje kolektiva. Saj, če bo slabo, ga bomo že mi potegnili kam drugam in bo odrešen svojih skrbi, delavci pa jih ne bodo. V normalnih razmerah mora biti tako, da ob splošnih kadrovskih pogojih delavci izberejo direktorja, ki bo nosil posledice izvolitve in bo za svoje delo odgovoren kolektivu. To je enostavna življenjska filozofija, ki še nima podpore v normativnih rešitvah,« je bil neposreden Milan Kučan.

Manjka nam deset odstotkov družbenega proizvoda, zlasti so to dolgovi tujini. Nadomestiti jih bo treba s kakovostnim gospodarjenjem, večjo proizvodnjo in smotrnejšo delitveno politiko. Rezerve so v naslonitvi na lastne moči (16. seja Centralnega komiteja slovenskih komunistov) in kongresnih smernicah skozi pritisk in podporo partijskih organizacij. Ob koncu razprave v Radenci je predsednik CK ZKS dodal: »Bojim se, da je oportunizma preveč in se bo treba v vsaki osnovni organizaciji vprašati o tako imenovani prenovi ali obnovi partijskih vrst. Ta obnova ima element, imenovan odnos komunistov do dela in problemov, s katerimi se pri tem srečujemo. Dogajalo se je, in morda se še, ko se komunisti v svojem kolektivu niso upali polstovetiti s partijsko organizacijo in jim je bilo veliko bolj ljub, da ljudje sploh niso vedeli, da so komunisti. Tam, kjer jim je to ljub, je to treba vzeti kot dejstvo; nikomur se nič ne zgodi, če ni član Zveze komunistov. S tistim pa, kar ostane, je treba računati in tisto mora nase prevzeti odgovornost, da se bodo začele stvari spreminjati. Ne s pričakovanjem, da bomo mi sami to bitko dobili, ampak da mora spodbuda za to bitko prihajati od nas.«

Branko ŽUNEC

Ocenjevanje razstavljenih vin

Tudi pred letošnjim sejmom v Gornji Radgoni bo tradicionalno ocenjevanje vin, ki jih bodo zasebni pridelovalci in kooperanti razstavljali in poskušali na 24. mednarodnem Kmetijsko-živilskem sejmu konec avgusta v Gornji Radgoni.

Pomurski sejem Gornja Radgona in Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije sta že

razpisala prijave, namen ocenjevanja pa je izboljšati kakovost slovenskih vin. Vinogradniki morajo do 11. oziroma 12. avgusta poslati vzorce za ocenitev, ki bo 13. avgusta. Za ocenjevanje in razstavo morajo poslati po šest steklenic vsake sorte vina. Na steklenici mora biti nalepka z imenom razstavljalca, sorto vina, letnik in oznaka vinorodnega

okolja ter Kmetijske zadruge, katere kooperant je vinogradnik. Vina, ki bodo označena le s tekočimi številkami, bo ocenjevala strokovna komisija enologov iz vse Slovenije. Podelitev priznanj, diplom in odličij bo na sejmu na dan vinogradnikov, ki bo v torek, 28. avgusta.

Bernarda Peček

RAZLIT ŽOLČ OB PLAČI ZA »A VTO ŠODRA«

Delavci Stranskih obratov v soboškem Gradbeništvu Pomurje bi radi recept, kako preživeti mesec dni s šestimi starimi milijoni dinarjev. Direktor STanko Polanič se je strinjal z medikcem, da je morda treba »bandi, ki igra, menjati kapelnika«.

Vreti je začelo že 15. julija, na izplačilni dan, toda komu mar za to. Ne sindikat, ne partija, ne samoupravni organi — direktor je dopustoval — si s tem niso belili glave. Dva dni kasneje, v četrtek ob približno 6.30 je »počilok«. Na Bakovski cesti oz. lokaciji imenovani »Dachau« se je začelo triurno protestno zborovanje večine zaposlenih (kakih 80) v Stranskih obratih delovne organizacije Gradbeništvo Pomurje v Murski Soboti. Povod: prej mez-

poprečni osebni dohodek 75 tisoč dinarjev, v maju pa 69 tisoč dinarjev, kar pomeni, naj bi prišlo do povišanja. Prekinil ga je glasen krahot z medklici kot: »Opravil sem čez 200 ur, dobil pa malo čez šest starih milijonov.« Direktor se je nato lotil pojasnjevanja okoliščin, ki so krive, da so OD v gradbeništvu taki, kot so. »Preveč nas je, vse teže pridobivamo dela in dolgo jih izvajamo. Letošnja vlaganja bodo znašala okrog 25 starih mi-

Polanič: »V Gradbeništvu Pomurje plače pod 44 tisoč dinarjev ni. Razmerja med najnižjim in najvišjim OD so majhna.« Kaj pa delika malic? Vprašajte jo, koliko je dobila ta mesec? »Ne vem, kolikšna je tačas pri nas najvišja plača. Verjetno v Svetozarevu znaša za vodjo gradbišča od 25 do 27 starih milijonov dinarjev, za delavca pa okoli 15, če ne 17 milijonov. Gre za čisti OD brez dnevnice.« Med huronskim vpitjem in medklici smo ujeli: kje je vendar naš sindikat? Se bo boril za nas ali ne?

Protestni shod se je v takem slogu nadaljeval do pol desetih, navzoči pa so navrgli še veliko

Plača je bila samo povod, kajti vzroki za četrtkov protestni shod v Stranskih obratih, kjer je bil na udaru zlasti direktor Gradbeništvu Pomurje, Stanko Polanič, so globlji.

dam kot spodobnim osebnim dohodkom podobne plače.

KROHOT NAD PLAČILNO LISTO

Zbrali so se v jedilnici, kjer je med drugim izbešen živo moder plakat občinskega sindikalnega sveta s pozivom Predlagaj boljše rešitev. (Velja za inovacije!) Okrog pol osmih je bilo in med razdražene strojnike težke mehanizacije in voznike je prišel tudi direktor Stanko Polanič, prvi dan z dopusta. O predsedniku sindikalne organizacije Andreju Vorošu ni bilo ne duha ne sluha; v lipovskem obratu, kjer je zaposlen, so rekli, da je na terenu.

Uvodničar je bil razumljivo da Polanič in delavcem najprej hotel dokazati, da je v juniju znašal

lijard. Veliko od tega je šlo v vaš strojni park. Ustvarili pa bomo dobrih 30 starih milijard amortizacije,« je pričeval navzoče. »V gramozničarstvu in proizvodnji betona smo v letošnjem petmesečju naredili manj kot v istem lanskem obdobju, saj ni več tolikšnega povpraševanja.« Ko je vnovič pristal pri plačah in tvegal napoved, da bodo prihodnji mesec dobili najmanj devet starih milijonov, v povprečju se, so še glasneje protestirali.

»V operativni imamo okrog 400 delavcev. Vas sem ne štejemo, ker ste organizirani kot samostojna delovna enota oziroma obrat. Od teh jih je 121 z omejeno sposobnostjo za delo, torej je skoraj vsak tretji delavec v operativni invalid. Kakih 50 je takih, ki so starejši od 50 let in jih po pravilniku ne smemo pošiljati na teren.« Na to je padlo vprašanje: koliko imamo administracije oz. režijskih delavcev?

»V upravi je od nekaj nad 1100 zaposlenih v delovni organizaciji 89 delavcev, na gradbiščih pa 70 režijev. Mislim, da so slednji še premalo kakovostni. V zadnjih dveh letih smo k naši organizaciji pripojili še Sobotin tozd Gradbeništvo in puconsko opekarno in tudi od tod dobili nekaj operativne režije.«

KOLIKO ZA DELILKO MALIC?

Ob ločitvi s Konstruktorjem ste nam obljubljali boljše plače in več dela, smo slišali, čemur je Polanič ugovarjal, rekoč: »Zadnje tri mesece imamo več dela kot smo ga sposobni opraviti. Na naših gradbiščih je angažiranih čez sto kooperantov. Ni nobene razlike med Konstruktorjevimi OD in našimi OD...« Spet so ga prekinili: »Kako to, da imajo zidarji in vozniki v Lendavi deset in več milijonov plače in se smeji iz nas.« Direktor nato: »Lendavčani so bili v prvih treh mesecih zelo angažirani na morju.« Kako je pri nas z razmerji?

Branko ŽUNEC
Majda HORVAT

TISKOVNA KONFERENCA DO RADENSKA RADENCI

Radenska tri srca enotna ne le kot oznaka

Tiskovne konference so v sodobnem poslovnem svetu normalna oblika obveščanja drugih o sebi ali o pomembni in trenutno zanimivi zadevi. Sklicujejo jih tisti, ki želijo dati informacije, hkrati pa se želijo rešiti neprestanega nadlegovanja »tečnih novinarjev«. Seveda se je mogoče na tiskovno konferenco dobro pripraviti in izdati le tiste informacije, ki informatorju niso škodljive. Po drugi strani pa se sklicatelji podvržejo spraševanju novinarjev.

Kakor smo torej omenili, je to normalna oblika obveščanja, žal ne v naši pokrajini. Radenska je edina, ki vsakih nekaj mesecev skliče tiskovno konferenco za novinarje od blizu in daleč, pač za tiste, ki največkrat pišejo o tej delovni organizaciji, mineralni vodi, turizmu in gostinstvu, kulturi ali polnilnih linijah.

Podobna tiskovna konferenca je bila tudi v sredo, 16. julija, ob 9. uri (primeren čas) v prijetnem Ljubljanskem domu. Vodstvo Radenske in informativna služba sta se dobro pripravili nanjo, saj je vsakega novinarja čakalo gradivo, v katerem so bili najnovejši podatki o poslovanju, načrtih, naložbah in tudi problemi so bili

omenjeni. V zadnjem času je bila največkrat na paleti Tovarna polnilne opreme (novinarje je jezilo predvsem to, da niso mogli dobiti informacij). Kot vse kaže, je vodstvo delovne organizacije potrebovalo čas za trezen premislek — program plovil nazadnje sploh več ni problem, temveč opustitev poskusa in dokaz, da so njihovi delavci sposobni delati tudi kaj takega. Prav tako elegantno rešujejo problem na Bjelcem polju (polnilnica mineralne vode in brezalkoholnih pijač, vendar nalepka za marjetico, tremi srci in napisom Rada bolj malo prispeva k dobremu imenu Radenske na jugu države), saj je tržni položaj sodelavcev v Črni

gori iz dneva v dan slabši. V sanacijskem programu Radenska predlaga vključitev polnilnice v DO Radenska, prevzem vseh naloženih obveznosti, raziskavo tržišča, prehod na dve izmenli, izkoriščanje možnosti, zagotavljanje dodatnih sredstev in postopno razširitev opreme. Tako bi prenehal veljati Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev med Radensko in PIK Bjelascima. Druga možnost je, da Radenska odstopi (in umakne svoje ime) od te polnilne linije. Ostala bo ena izkušnja več, da se ne izplača povezovati s komerkoli in preveč širiti delovno organizacijo in vrsto proizvodnje.

Radenska s tremi srci (napis bo nad tremi rdečimi srci) bo odselej kot enotna oznaka na vseh izdelkih, materialu in storitvah. Pri novi obliki, ki jo je izdelal Studio za marketing Delo Ljubljana, so se izognili revolucionarnim spremembam, ampak so povežali tradicijo s sodobnostjo,

s poudarkom na učinkovitosti. To novo oznako Radenske bodo uporabljali vsi njeni tozdi, dosežanje napise pa bo zamenjala v približno treh letih. Prav tako je bil predčasno narejen tudi Priročnik celotne podobe DO Radenske.

»Radenska je odločno za to, da trg deluje, vse drugo odklanjamo,« je dejal Feri Horvat, generalni direktor DO Radenske, ki bo 1. septembra začel opravljati odgovorno funkcijo na Ljubljanski banki. Pri prostem delovanju trga pa je velikega pomena propaganda ter uvajanje novosti. Program Zdravje — lepota z bio in vegetarijansko prehrano je vzbudil veliko zanimanja v Jugoslaviji, mnogi že nestrpno čakajo na mineralno vodo v plastenkah, v Avstriji so navdušeni nad novo pijačo Club, čez nekaj časa pa se bo na tržišču pojavila tudi nova diabetična pijača brez sladkorja ŠUM.

Bernarda Peček

Bil je vroč poletni dan, ko smo obiskali Gomilico. Vreme je bilo torej ugodno za žetev. Najprej smo se ustavili pri Štefan Zveru, ki je na dvorišču na ponjavi sušil zrnje, zato smo ga kar povprašali po pridelku.

»Letos je slab. Kar za tretjino ga je manj, kot pa bi ga bilo ob kolikor toliko normalni letini. Veste, da je bilo dolgotrajno deževje. Poleg tega pa so se pojavili še škodljivi strgači. Marsikdo ni pričakoval, da bodo tako zelo uničevali pšenico, zato mnogi niso škropili.«

»Kako pa kaže s krompirjem?« smo bili radovedni, saj smo vedeli, da tudi na območju Gomilice ta kultura dobro uspeva.

»Tudi krompirja bo precej manj, kot pa smo kmetovalci pričakovali. Posajeni krompir je nekaj časa kljuboval mokroti, potem pa je na mnogih krajih segnil.«

Tako torej: letos nekoliko slabši pridelek iz vzrokov, na katere kmetovalci niso mogli vplivati. Pa vendar: na hektar so pridelali kljub moči in škodljivcem (se bi sicer lahko zatrli, ko bi se zavedali nevarnosti) mnogo več kot takrat, ko kmetje še niso

V GOMILICI NI GOMIL

izdatno gnojili in sadili visokorodnih sort.

Gomilica spada v krajevno skupnost Turnišče. Vaščani so zlasti ponosni na najnovejšo pridobitev — telefon. Zdaj bi radi

imeli še fino asfaltno prevleko na 1200 metrih pred leti v grobem asfaltiranih cest, vendar ne gre gladko, saj bi posamezno gospodinjstvo moralo prispevati več kot 100 tisoč dinarjev, kar je

seveda velik izdatek. Da pa bi posodobili samo polovico (za kar bi dali manj denarja), pa tudi ne gre. Nekako bodo skušali rešiti težave v zadovoljstvo vseh.

Katera organizacija oziroma društvo je v Gomilici najbolj delavno? Krivično bi bilo odgovoriti kaj konkretnega, saj si vsi prizadevajo za napredek. V teh dneh so nekako v ospredju gasilci s svojo tradicionalno nekoliko večjo zabavno prirednjo, ki naj jim navzven nekaj cvenka za gasilsko opremo in še nekaj požarnovarnostnih vodnjakov.

V Gomilici ni več gomil oziroma predzgodovinskih grobišč. Vsaj zdaj ni več sledu o njih, medtem ko starejši vedo povedati o takih »vzpetinah«. Sicer pa o staroselcih priča kamnita sekira, ki so jo pred leti našli v Gomilici.

Tam, kjer naj bi bile gomile, je zdaj romsko naselje! V zidani stavbi, ki nosi številko 58, je 6 družin, ki imajo skupaj 17 otrok. Redno zaposlena iz tega zaselka sta le 2, drugi, zlasti moški, pa

šina romov Panči (bil je na delu), saj bi poletje lahko zvedeli kaj več o načrtih. Pa vendarle lahko zapišemo, da bo treba pospešiti napeljavo elektrike in vodovoda. In seveda spodbujati mlade ROME, da čimprej poprimajo za redno delo. Zanimivo: v zaselku so le mlade družine, najstarejša prebivalka pa je stara 54 let.

Š. Sobočan

Jože Tkalec, tačas tajnik gasilskega društva, sicer pa večletni funkcionar v krajevni skupnosti, nam je predstavil predvsem gasilsko društvo, ki ima motorno brizgalno, kombi, zdaj pa želi kupiti še nekaj opreme in zgraditi 3 vodnjake.

Foto: J. Gabor

Tote je romski zaselk na robu Gomilice. V njem živi 6 družin oziroma 26 prebivalcev, ki za zdaj nimajo ne elektrike ne tekoče vode. Upajo, da bodo oboje dobili še letos.

Foto: Š. S.

PRIMORJE EXPORT

nova gorica p.o. jugoslavija

65000 NOVA GORICA, Vipavska cesta 13

ZASTOPSTVA IN KONSIGNACIJA
TUJIH FIRM:

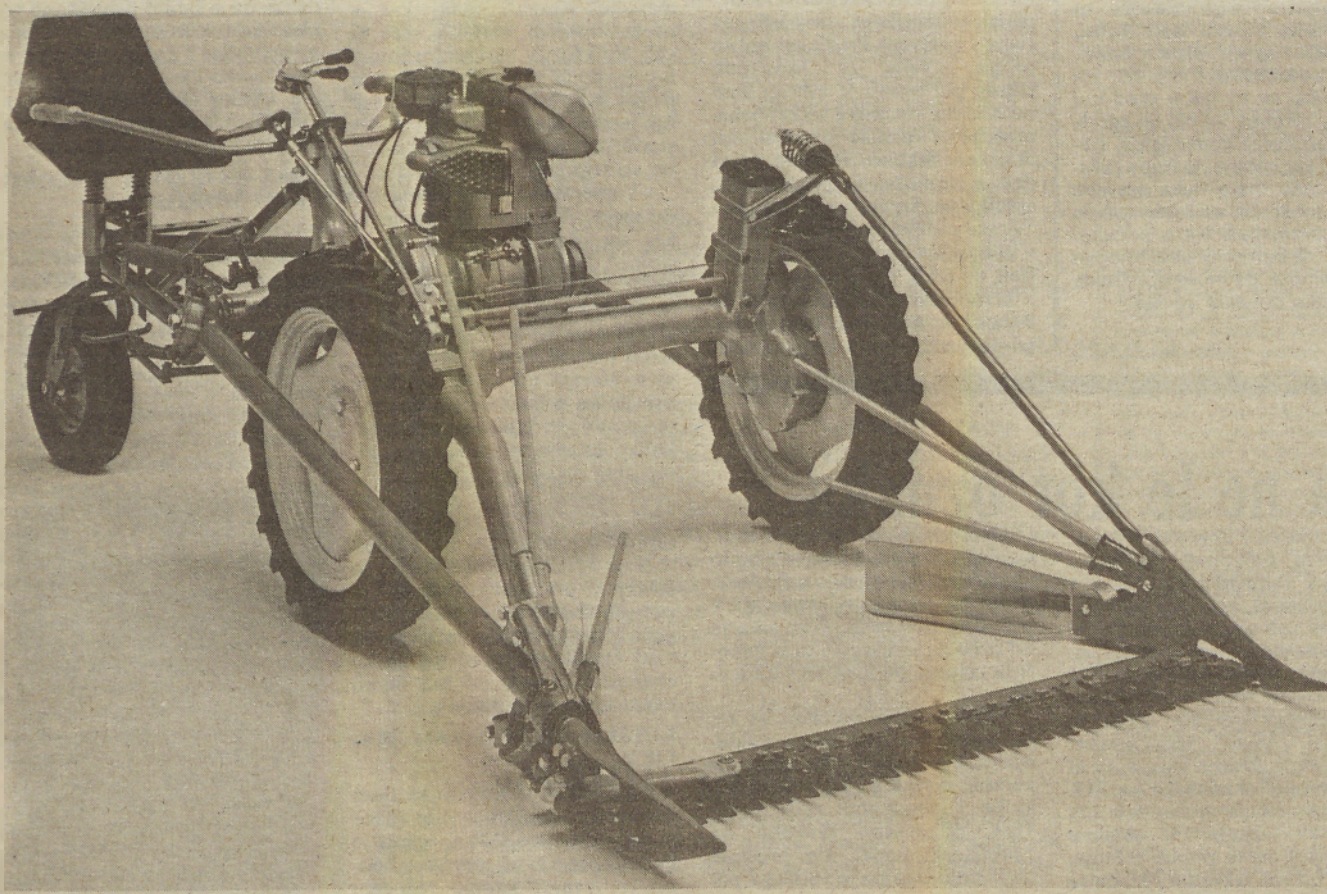
kosilnice in motokultivatorji

motorni okopalniki

atomizerji

TRGOVINA — MEJNI PREHOD VRTOJBA

tel.:/065 32 901, 32-837

NA OBISKU PRI MARIJI SENČAR S STARE CESTE 74 PRI LJUTOMERU

TISTI, KI ŽIVI 90 LET, IMA KAJ POVEDATI

In čisto res je, kar smo napisali v naslovu, kajti prepričali smo se na lastne oči, ki smo obiskali Marijo Senčar, veselo in včasih prav hudomušno nagajivo ženičko, ki je praznovala svoj 90. rojstni dan v krogu najbližjih, pri hčerki družini, pri Vrablovih v Gornji Radgoni. »Več trpiš, bolj si vzdržljiv, zato sem verjetno dočakala takšno starost,« je dejala Marija, ko smo jo vprašali, kakšen je njen recept za dolgo življenje. Le kdo bi rekel, da je Marija toliko hudega doživela v življenju in da že vse od 1952. leta živi sama, ko pa je tako vesela. »Kaj bom jamrala, saj nimam komu jamrati,« pravi, ko jo vprašamo, kako je zdrave. Hkrati pa doda nagajivo: »Mnogi me sprašujejo, koliko sem stara, če že imam 80 let. Ja, bom imela pravim. Veste, sram

Marija Senčar s pravnukinjo Natašo, ko je ob rožah v krogu najdražjih praznovala 90 let.

me je povedati, da sem že tako stara.« Pravi tudi, da starost ni lepa, pa ne zato, da nje ne bi marali, saj jo imajo vsi radi (tako jo doda, da jo hčerka že mora imeti rada), vendar kamor koli greš, starega človeka nihče ne mara.

Kljub vsemu hudemu ima Marija še zmeraj močno voljo do življenja. 1975. leta je bila nekaj tednov v bolnici v intenzivni negi, vsi so jo že odpisali (kot sama pravi), vendar je preživela ravno zaradi močne volje. Zakaj pravimo, da je Marija Senčar vzdržljiva zaradi vsega hudega? »Ko so mi ubili sina, sem stekla v koruzo, se vrgla na tla in tam dolgo, dolgo jokala,« se spominja vojnih časov. Med drugo svetovno vojno je izgubila kar tri sinove. Osemanjstletnega so ustrelili pri mlinu v Čezanjevcih, ker so jih dobili, ko so za partizane »lijfrali« svari. 25 so jih menda takrat ustrelili, ona niti ni takoj vedela, da je bil med njimi tudi njen sin. Drugi je umrl v zloglasnem taborišču Dachau, tretji pa je izgubil življenje nekje na ruski fronti, še sama ne ve kje. Poročila se je 1920. leta stara 24 let (ko smo jo to vprašali, je v šali pripomnila, da smo res radovedni), moža, ki je bil zidar in v revnem Pomurju ni našel dela, skoraj nikoli ni bilo doma, tako je živeela sama, kmetovala in skrbela za pet otrok (rodila jih je šest, vendar ji je eden umrl star le nekaj mesecev).

»Veste,« pravi Marija, »tega kar je minilo, ne spominjam rada, ker veselega itak ni bilo nič. Potem pa je še hčerka odšla v Gornjo Radgono. Ja, če nje ne bi bilo, mene verjetno več tudi ne bi bilo — saj veste, ne morem je pustiti kar tako.« Seveda je spet zadonel smeh.

Kako je mogoče, da žena, ki je toliko pretrpela, živi večinoma sama in le pozimi pride k hčerki, spravlja v smeh druge ljudi? Tudi odgovor na vprašanje, kaj najraje je (spet očitke, da smo preveč radovedni) je bil takšen: »Kaj najraje jem? (dolgo razmišljanje) Nič! Najraje kavo. Turško. To poži. Tu pa tam kakšen »spricer« tudi. Če ne bi nič jedla in pila, ne bi dočakala 90 let, ne.« Ves čas nas sprašuje in se jezi (vendar le na videz), kdo nam je povedal, da je ona tako stara. Prepričamo jo, da nam zapoje: »Po gozdu lovec...«

In kaj dela, jo sprašujemo. Na vrtu veliko dela, pa sosedom pomaga, ko pa je pri hčerki, prebira revije, romane (doktor romane, nani izdajo sorodniki, čeprav se Marija pri tem malo jezi, nazadnje se pa vsi smejimo, ko pravi, da jih je prebrała že šesto), vsak teden pa komaj čaka na Vestnik.

Prav veselo je bilo v Marijini družbi. Poslovimo se z obljubo, da se ob stoletnici zopet vidimo, ona pa: »Kaj, samo deset let mi želite! To hitro mine.«

Še na dolga leta, Marija!

Bernarda Peček

Kultura in resnične družbene korenine

Kaj je kultura? Le pojem iz slovarja, nekaj imaginarnega, neotiplivega, nekaj za zdravje in blagostanje, prav gotovo ne nujno potrebnega? Ali je to književnost, likovna umetnost, gledališka igra ali še kaj?

Na vprašanja je pred natanko 79 leti odgovoril že Ivan Cankar: »Naša slovenska kultura, kakor je na današnji stopnji, je rezultat vsega našega duševnega in materialnega dela od začetkov zavednega narodovega življenja do danes. — Zgodovina narodove kulture in zgodovina naroda samega je zgodovina njegovega političnega, družbenega in gospodarskega razvoja.«

Zgodovina slovenskega naroda kot naroda se pričinja z njegovo kulturo in le-ta ga kot takšnega tudi ohranja. V času velikih zgodovinskih preizkušenj, ki so pretresale Evropo in spreminjale njen zemljevid, se je bilo malemu, niti ne dvamilijonskemu narodu težko ohraniti. Pa vendar se je ohranil, obstal in ne živi, kot toliko enakostevnih evropskih narodov, le kot folklor. Ima svoje gospodarstvo, svojo politično svobodo, ima svojo kulturo.

Ob dolgoletnem indiferentnem odnosu do preostankov naše duhovne in materialne kulture, ob nezmožnosti, da bi odločneje posegli v ruševine in poskušali ustaviti zob časa, se opravičeno postavlja vprašanje: Kako dolgo še tako? Kako dolgo bomo še lahko o sebi govorili kot o kulturnem narodu in kako dolgo bomo lahko o sebi govorili sploh še kot o narodu?

Vedno šibkejša gospodarska podlaga je eden od vzrokov, da v boju za boljše življenjske razmere zanemarjamo družbeni pomen kulture. O njej razmišljamo le kot nadgradnji vseh osnovnih elementov preživetja: hrane, stanovanja, službe, šole, socialnega zavarovanja... o nečem, kar se lahko manifestira le takrat, ko so vsi ti pogoji zadovoljeni. Pa vendar, kako lahko človek kot ustvarjalno, kreativno, družbeno bitje ustvarja svoje osnovne dobrine, ne da bi ohranjal vrednote, ki ga opredeljujejo kot človeka, najbolj razvito živo bitje, in ki ga opredeljujejo kot pripadnika neke narodne skupnosti, nekega družbenega okolja? To ne more početi brez posledic in najhujša posledica je lahko, da ostane še naprej fiziološko najbolj razvito živo bitje, izgubi pa svojo ustvarjalnost, kreativnost, izvirnost, izgubi svoje korenine.

Korenine pa so stik z zemljo, stik z življenjem, stik s preteklostjo. Ta stik so zgodovinski spomeniki, vsi spomeniki, ki so bili in so priče narodovega gospodarskega, političnega in družbenega razvoja. Zgodovinski spomeniki so naša dediščina, ki smo jo, tako kot okolje v katerem živimo, dobili od prednikov in smo jo dolžni ohraniti potomcem. Mačehovski odnos do dediščine je tudi mačehovski odnos do lastnih otrok. Bogate dediščine se nam prav gotovo ni potrebno sramovati, sramujemo se lahko le stanja, v katerem jo ohranjamo. Namesto da bi jo s ponosom pokazali gostom, tujcem, obiskovalcem, jo skrivamo za sivimi fasadami, za ruševinami, za vrati neprimernih, vlažnih in zaprašenih skladiščnih prostorov. Vlaganja v restavriranje, v bogatejske muzejske, galerijske, knjižnične, arhivske zbirke, vlaganja v sodobno opremljene razstavne prostore, ne bi smela biti in tudi niso le mrtev kapital.

Strah, da nam bodo ostanki preteklosti propadli, preden se zave-mo njihovega pomena, pa vzbuja bolj kot šibka gospodarska podlaga in pomanjkanje materialnih sredstev nov sistem izobraževanja. Sistem, ki daje vedno več formalne izobrazbe, vedno manj pa znanja, sistem, ki omogoča diplome brez uporabljanja knjižnic, brez muzejev, brez galerij, brez gledaliških predstav. Vse te ustanove postajajo v sistemu ozko usmerjenega, specializiranega izobraževanja vedno manj pomembne. Z njimi pa postajajo vedno manj pomembni tudi kulturni spomeniki. Spomenik preteklosti pa ima isto čudno moč, da nam daje trdnost na svoji zemlji, brez nje smo ljudje samo ljudje in naš spomenik je le naš boj za vsakdanji kruh.

»Nobeno delo, ki ga je izvršil človek v prid svobode, torej v prid kulture, ne izgine za vekomaj, ne ogenj ga ne more za vekomaj pokončati, ne meč!« Ali ga bo neznaje?

Metka Fujs

OBNOVLJENI POMNIK

Spominsko znamenje pri Sv. Martinu je primer, kako lahko v sicer najboljši veri po obnovitvi in ohranitvi nastane naivna poslikava — ki kraju z bogato zgodovinsko tradicijo ne more biti v ponos.

Prebeljeni in nestrokovno poslikani pomnik stoji na vzpetini, kjer je bilo nekdaj Kobilje, ki je izginilo med tridesetletno versko vojno (1618—1648). V času turških napadov so namreč zvonovi iz cerkvenega zvonika, ki je stal na tem mestu, opozarjali na nevarnost. Izročilo (zapisano v brošuri Kobilje nekoč in danes, ki jo je napisal Pavel Berden) pravi, da so ljudje pred požigom starega Kobilja zvonove in druge dragocenosti skrili v vodnjak, ki je bil na bregu znotraj cerkvenega in samostanskega obzidja. Ko so se nekateri vaščani okoli leta 1929 lotili odkopavanja, so namesto zvonov odkopali kosti. Te so ponovno zagrebli, med drugo svetovno vojno pa so pri izkopavanju zemlje za opeko pri kobiljski opekarni našli posodo s srebrnim denarjem.

Novo Kobilje s prvimi priseljenci ob Kobiljskem potoku v dolini datira iz leta 1748, na območju Sv. Martina pa se spominsko znamenje na sliki spogleduje z goricami in vinskim kletmi ter počitniškimi hišicami in okolico, ki je v jasnem vremenu lepo vidna. Obzorja segajo celo do Murske Sobotne, Čamencu in nekaterih krajev na sosednjem Madžarskem. B. Bavar

RAZSTAVI NA POT

V okviru folklornega festivala v Beltincih bo tudi letos, kot že nekaj let prej, postavljena etnološka razstava. Iz gospodarske zgodovine Prekmurja vemo, da je imel prekmurški človek za svoj obstoj samo dve možnosti. Da živi od zemlje ali pa si poišče zaslužek zunaj svoje pokrajine. Tudi zaradi tega bo tema etnološke razstave žetev in mlatev v Beltincih ter okolici, postavljena pa bo v Šipoševi domačiji v Beltincih. Sama razstava bo letos prvič temeljila na končani študiji, ki smo jo naredili skupaj s člani zgodovinskega krožka OŠ 17. oktobra v Beltincih. Od prejšnjih podobnih postavitev v Prekmurju se bo razlikovala predvsem po kakovosti. Pri postavitvi bomo dali prednost vprašanjem kdaj, kje, kdo, kako in zakaj, zmanjšali pa bomo število razstavljenih predmetov. Uspelo nam je uresničiti osnovno zamisel o mediju prikazovanja žetve s koso in mlative s cepci prek filma, ki bo tako s fotografijami, panoji in razstavljenimi predmeti poskušal podati celoto. Razstavi smo poskušali vtisniti pečat zgodovinskega, socialnega in krajevnega ozadja ter funkcijo, kar naj bi uspelo s prenosom razstave v avtentično okolje, v tem primeru na dvorišče Šipoševe domačije. Hkrati pa se nam je porodila ideja o ohranitvi te domačije. Tako bo po otvoritvi razstave 27. julija v Beltincih posvetovanje odprtega tipa o usodi Šipoševe domačije, ki je eden izmed redkih ostankov naše kulturne dediščine, ki jo izgubljam zaradi svoje brezbržnosti.

V stanju, v kakršnem je, hiša ne bo prenesla še ene zime. Na vseh nas sloni odločitev, kaj se bo zgodilo z njo. Vsekakor objekt take vrednosti ponuja veliko možnosti za izkoriščanje. S pravilno ureditvijo bi lahko prostori gostili etnološke, arheološke in slikarske razstave, kar vse bi lahko s pridom izkoristili turistični delavci Prekmurja. To je samo ena izmed možnosti, kako ohraniti in vključiti v življenje ostanke naše kulturne dediščine. Tudi za to pa se imamo zahvaliti maloštevilnim ljubiteljem ljudske kulture in pa nekaterim društvom, med prvimi Kudu Beltinci. Samo ob pomoči širše družbene skupnosti lahko upamo na ohranitev Šipoševe domačije in drugih spomenikov v Prekmurju.

Borut Brumen

Po mlatvi s cepci žito povežejo v »ritonjek«. Spodnji posnetek je nastal pri Sebanovih v Lipovcih.

BARNA BARDOČZ: LUNA (spanec, posrebrni bron, prekatasti email, turkiz)

Skulptura madžarskega umetnika, predstavljena na Pannonii 86, je ena tistih del, ki so jih iz deželne galerije v Železnem (Eisenstadtu) v Avstriji prenesli v novo galerijo v Szombathely. Četrtekovega odprtja razstave na sosednjem Madžarskem so se poleg predsednika Pannonie Jožeta Vilda udeležili direktor Kulturnega centra Miško Kranjec Branko Mernik, vodja galerijske dejavnosti Franc Obal in strokovna delavka občinske kulturne skupnosti Erika Hriberšek ter umetniki Jože Denko, Ivo Bošnjakovič in Miško Kranjec, ki razstavlja na Pannonii 86. V Murski Soboti si bomo letošnjo mednarodno likovno razstavo lahko ogledali v oktobru, njeno odprtje pa bo hkrati s praznikom soboške občine.

bb

Knjiga samote in smrti

Najbrž ne bo odveč opozoriti tudi v pomurskem prostoru na zelo odmeven prozni prvenec Vlada Žabota Bukovska mati (Cankarjeva založba, 1986), predstavnik najmlajše generacije slovenskih prozaistov, ki se, čeprav živi in ustvarja v Ljubljani, ne odmika (niti umetnik) pomurskemu prostoru: na to ni vplivalo le delstvo, da je rojen v Ljutomeru, temveč njegova skoraj fatalna zavezanost pokrajini, ki pa se v nasprotju od Kranjčevih in Potrčevih odlikava povsem drugače: fantazem pokrajine, ki ni nikjer locirana, čeprav vemo, da gre za bukovje, Giblino, kapelico, močvirje, je fantazem verzima in nadrealnosti v klasičnem smislu.

Osem novel, povečini že objavljenih v revialnem tisku, razkriva na eni strani pisateljsko ontološko stisko, povezano s smrtjo, ki se zliva v grotesko in erotiko hkrati, na drugi strani pa odkriva v človeku (seveda predvsem bralcu) kraje, ki se jih v bistvu nočemo zavedati. V vseh njegovih novelah se prekrivata realnost in imaginacija, in prav zato, ker je meja med njima zabrisana, ponekod prehaja v sanjsko (prividno) kategorijo. Najpogostejše teme, ki se jih loteva, so smrt, erotika in nasilje nad človekom (posameznikom). Vse je v svojem primarnem smislu podrejeno kontrapunktu smrti in erotike. Že prva novela, Skrivnost grajske kapelice, nas prepriča o tem: na eni strani Zara kot imaginacija, ki se v svojem erotičnem gonu podredi do skrajnosti, na drugi pa freske, ki so v bistvu packe, stena, na katero riše sebe, svoj drugi jaz ali nadjaz. Luknja, druga novela, je po tematični blizu novele Iverje. V obeh se kaže očiten odpor zavezanosti (privrženosti) neki družbi, mehanizmu, gre pravza-

prav za zločin in kazen, predvsem kazen, kajti Pavel Bosoja (Iverje) v ogledalu ni to, kar je v resnici, temveč kazen realnega. Prav zanimiva je Pešpot Fiale Kalmana, ki naj bi bila osnova novega nastajajočega romana, ki razkriva, nosi poleg blodenj (v sebi in zunaj) tudi kanček hrepenenja: Lučka ni le idealiteta, temveč nuja, zato je njeno končno razničenje pričakovano. V tem zapisu, ki nikakor ne bo bitni niti kritika niti esej, temveč zgolj predstavitev knjige, hočem le opozoriti, da branje Žabotovih novel zahteva večplastno branje, kajti dogodki, ki so po naravi mimetični, si ne sledijo v vzročno-posledičnem sledstvu, temveč so le neizogibna danost, kot je neizogibna danost Bukovske matere (nosilne novele), da ni le mati v ojdipovski-frojdovskem smislu, temveč predvsem žena, zato hoteni incest ni neetično dejanje, temveč dejanje smrti. Naslednja novela, ki se je bom dotaknil, nosi zanimiv, zanj specifičen naslov: Amulet iz nekega temnega hodnika. Prav mnogokrat uporabljeni stilemi kot neki, temni, človek, močvirje, noč bukovje ustvarjajo v Žabotovi prozi vzdušje groznice in izgubljenosti. Amuleta pravzaprav ni, tega se avtor tudi zaveda, je le nenehni beg pred enim in drugim, med starim (Molova) in mladim (Franc) ter pikapolonica-mi, ki so v bistvu njegova Sanja (fikcija). Žabot zmeraj opozarja na že tradicionalno razcepljenost, ki pa se je loteva s postkafkovsko morbidnostjo.

Se dve sta nam preostali: Semanji večer in Noč pred Florijanom. Obe se lotevata zanimive metamorfoze, preobrazbe erotike. Šema, ki zalezuje Anko, ni v bistvu prava šema, temveč imaginacija Milivoj (ona sama), vol, ki ga spečejo v zadnji noveli, kljub vsemu ostane živ, gre pravzaprav za paradokso ognja, ki se pojavi znova kot danost, za metaforo ognja, ki ni uničevalen niti gradeč, temveč nezavedna erotika kot gonilna sila Žabotovega ustvarjanja.

Žabotov prvenec torej opozarja na več stvari hkrati: novo-stara pisava, zavesten odkim od (mondenega?) postmodernizma in povrnitev k elementarnim rebusom ontologije kot bivanja stiske in smrti. To je branje, ki zapušča prizvok strahu, branje, ki odkriva plasti življenja, plasti, ki jih odkriva brez kakršnihkoli zadržkov, estetiziranih pritliklin, plasti, ki se ne naberejo samo v enem življenju, temveč v več in večno obenem.

Milan Vincetič

kulturni koledar

SOBOTA, 26. JULIJA

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin bo ob 18. uri otvoritveni ogled razstave del slikarke Milene Houška-Pavlin. Predstavlja se z akvareli, ki bodo na ogled do 15. avgusta.

NEDELJA, 27. JULIJA

BELTINCI — V Šipoševi domačiji ob Ravenski cesti bo ob 9. uri otvoritev etnološke razstave ŽETEV IN MLATEV V BELTINCIIH, ki je uvodna prireditev 16. folklornega festivala in bo na ogled vse do njegovega izteka.

razstave

MURSKA SOBOTA — V Galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava del članov Društva likovnih umetnikov Zasavja.

LJUTOMER — V Galeriji Ante Trstenjak je postavljena razstava 14. divizija na Štajerskem, ki jo posreduje Muzej narodne osvoboditve iz Maribora.

LENDAVA — V Galeriji Lendava je še vedno na ogled otroška likovna ustvarjalnost, prav tako pa tudi stalna likovna muzejska zbirka.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti so: Matgorzata Musierowicz — NAJSTNICA TINA (Mladinska knjiga), Utta Dahella — DIVJA PALMA (Založba Lipa) in Valet de la Mare — TRI KRALJEVE OPICE (Mladinska knjiga).

kino

MURSKA SOBOTA

24. julija ob 18. uri italijansko-špansko-mehiški film MANAOS — BEG IZ PEKLA. Ob 20. uri ameriški erotični film BOLERO (ogled mladini do 16. leta starosti ni dovoljen).

25. julija ob 18. uri ameriški film NEKONTROLIRANA MOČ. (Mladini do 16. leta ogled filma ni dovoljen!) in ob 20. uri ameriški erotični film BOLERO. 27. julija ob 16. in 18. uri ameriški film NEKONTROLIRANA MOČ in ob 20. uri ameriški erotični film BOLERO.

28. in 29. julija ob 18. in 20. uri ameriška grozljivka STRAŠNE SANJE.

30. in 31. julija ob 18. in 20. uri ameriška komedija PARTNERJA.

GORNJA RADGONA 25. julija ob 18.30 brazilsko melodrama FANT IZ RIA in ob 20.30 nemško-filipinska melodrama ZGODBA O LEPOTICAH.

26. julija ob 20. uri nemško-filipinska melodrama ZGODBA O LEPOTICAH.

27. julija ob 18. uri ameriški znanstvenofantastični film POT V VESOLJE.

30. julija ob 20. uri ameriški pustolovski film BOUNTY.

ČRENŠOVCI

25. in 27. julij (v petek ob 20.30 in v nedeljo ob 15. uri) film GIRILCI.

Mladini prepovedano

Ker je v naslovu prepoved, hoste tekst gotovo prebrali, tako kot pripis: Mladini do 16. leta ogled filma ni dovoljen, vpliva na obisk filma, saj že od svetopisemske Eve dalje vemo, da so prepovedani sadeži najslajši.

O tem, da filmi, o katerih je govora — vidite jih lahko tudi na zgoraj priloženem sporedu — pomurskih kinematografov, niso najkakovostnejši, pa ni dvomiti. To, da so uvrščeni prav v Kulturni koledar, pa je le s prostorsko stisko na strani malih oglasov in osmrtnic v Vestniku povezano naključje, obarvano tudi s poletnim kulturnim mrtvim, saj sicer na Kulturna obzorja ne sodijo! Predvsem tisti komercialni filmi ne, z uzakonjeno teorijo o tem, da so »sporniki« filmi mladim prepovedani, in kinematografsko prakso, da velikokrat prav prepoved pritegne kinoobiskovalce, med katerimi je največ prav mladih. bb

GOZDOVI HIRAJO STOJE

LABODJI SPEV O ČRNEM LOGU

Druge v Sloveniji preži nevarnost za gozdove zlasti iz zraka, v Pomurju pa najbolj iz podzemlja. — Pred svetovnim kongresom Jufra, mednarodne zveze gozdarstvih raziskovalnih organizacij v Ljubljani.

Na junijski javni tribuni o hidromelioracijah v Murški Soboti je prvi mož Gozdnega gospodarstva Julijan Klepec zbranim sporočil: »Pridobivanje novih kmetijskih površin in odvajanje vode v zadnjih nekaj letih gresta prehitro. Gozd bo to pokazal in ko bo, bodo posledice katastrofalne.« Na Mariborskem otoku je prav danes sklepni del Evropske mladinske gozdne akcije pod geslom Ustavite onesnaževanje zraka, ki ubija gozdove, ki se je začela na Švedskem, sodeluje pa mladina iz 16 držav. Gotovo je vse to idealna priložnost za premislek, kaj je usojeno »pljučem« pokrajine ob Muri z osnovnim izhodiščem: kakšna je stopnja ogroženosti glede na stopnjo gozdnatosti? Navržimo podatek, da je v Pomurju 34.701 hektar gozda, od tega 10.194 v družbeni in 24.507 v zasebni lasti.

PRI TROMEJNIKU KISLO DEŽUJE

»Na drugih območjih v Sloveniji imajo probleme zaradi ogro-

cer še ni velika nevarnost, dejstvo pa je, da smo tudi pri nas zaznali posledice kislega dežja.«

Predvsem so ogroženi jelševi gozdovi. Zanje je značilna visoka talna, površinska voda. Z različnimi deli, najbolj reguliranjem tekočih voda, voda naglo odteka, upada in funkcije gozda slabijo. Na nižinskih delih znaša stopnja gozdnatosti 16 odstotkov, kar je daleč pod slovenskim povprečjem. Ob dejstvu, da so gozdovi jelše značilni za Pomurje, si ni mogoče privoščiti razkošja, da bi šli po zlu, kajti pozna jih tako rekoč vsa Evropa. Posebej dragocene so čiste združbe plemenitih listavcev, kot so jelša, jesen, hrast in drugi, pa tudi dohodkovno so pomembni za Gozdno gospodarstvo v Murški Soboti.

Vsekakor se ne govori na pamet, saj na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije za soboške gozdarje že drugo leto proučujejo talne razmere, čeprav je črnogledost, da je prepozno, dokajšnja. »Moti nas, da raziskave plačuje samo naša delovna organizacija, ko pa gre ven-

in agromelioracij, padca talne vode in podobnih posegov ta zanimiva drevesna vrsta hira.«

SMETIŠČA KRAJEVNIM SKUPNOSTIM

Gozd je dejansko najbolj stabilen del narave. Dolgo se ne odzove na naše napake, ko pa se

Ko gozd začne kazati posledice ogroženosti, je običajno že prepozno. Kaj je usojeno »pljučem« pokrajine ob Muri?

začne, je ponavadi že prepozno.

Kaj se dogaja pri onesnaževanju gozdov, iztrebljanju gozdnih površin, posekih? Klepec: »Na našem območju so poseki načrtovani in ni bistvenih zmanjševanj gozdnih površin. Zmanjšujejo se zavoljo gradnje cest, daljnovodov, plinovodov. Bolj nas, da so gozdovi postali smetišča krajevnih skupnosti, prostor za divja odlaganja odpadkov, kar meča slabo luč na naše gospodarjenje in odnos do narave.

»Nemeszeghy: »Ob ali na teh smetiščih je najti tudi neizpraznjeno embalažo z različnimi herbicidi, ki onesnažujejo podtalnico, kar neposredno vpliva na dreve, ki se začnejo vidno sušiti in propadati.«

JUFRO IN MREŽA OPAZOVALNIC

Če se bo propadanje gozdov nadaljevalo, se gozdarji bojijo, da ne bo mogoče gospodariti po načrtih in zakonih o gozdovih. Da bodo hkrati nastajale motnje v poslovanju, pa je tako samo po sebi umevno.

Od 7. do 21. septembra bo v osrednjem slovenskem hramu kulture Cankarjevem domu v Ljubljani 18. kongres Jufra, mednarodne zveze gozdar-

skih raziskovalnih organizacij, ki združuje čez 130 držav članic. Vsakih šest let se dobio na kongresu, nazadnje v Tokiu. Ker je v tem mandatu predsednik zveze Jugoslovani, to je prof. dr. Dušan Mlinšek, gozdar z ljubljanske Biotehniške fakultete, je kongres pri nas. »Teden dni bodo plenarna zasedanja, na katerih bomo govorili o zadnjih rezultatih raziskav

in proučevanj, ki zadevajo gozdove, gojenje, varstvo, onesnaževanje, umiranje gozdov, gozdarstvo ekonomsko in podobno. Udeležencev bo čez 2500, ki bodo opravili 18 strokovnih obiskov po Sloveniji in Jugoslaviji. Ena od skupin se bo nekaj dni mudila v Pomurju in med drugim si bo ogledala gozdove jelše v Polani, znane kot Črni log. Tu se sicer letno obrne veliko tujih obiskovalcev, saj gre za najlepše ohranjen gozdarski ogledni objekt v republiki, ki je žal ogrožen.«

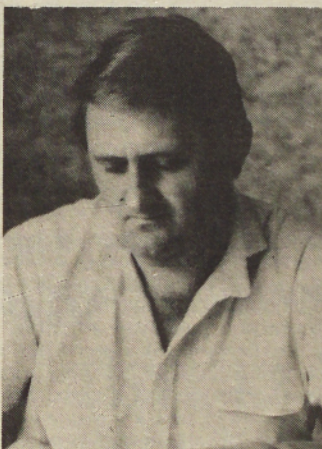
Po Sloveniji je razporejena mreža opazovalnic, kar je — zavoljo umiranja gozdov — Zahod že zdavnaj uveljavil. Gre za kvadratno mrežo štiri krat štiri kilometre z oznako dreves oziroma opazovalnic, kjer po strokovni metodi gozdarji sistematično spremljajo življenje dreves. »Na tej osnovi imamo najnovejšo podatke o stanju gozdov in ogroženosti v Sloveniji, kjer znaša čez 35 odstotkov,« smo zvedeli od Nemeszeghyja. Klepec pa je dodal: »Da ne bo nesporazumov, naj poudarim, da gozdarji nismo proti pridelavi hrane. Zdi pa se nam, da bi se morali začeti spraševati: ali hrana ali življenje? Če se zdaj sprašujemo o hrani, se bomo jutri o življenju in čez nekaj let o preživetju.« Bodo gozdovi preživeli?

Branko Žunec
Foto: Jože Šabjan

Mala anketa

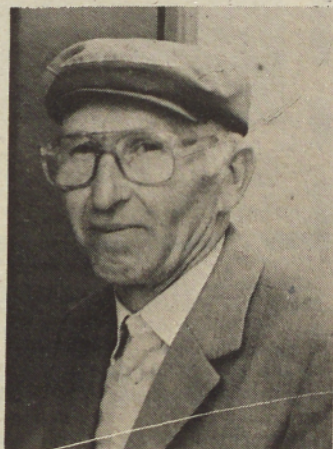
ODKUPITI ČIM VEČ PRIDELKA

Napovedi strokovnjakov se uresničujejo. Pridelke pšenice bo letos v Pomurju precej manjši kot lani, to pa kažejo tudi podatki o odkupu krušnih žit. Po republiškem načrtu bi morali letos od pomurskih pridelavcev odkupiti 31.155 ton pšenice, vendar se silosi le počasi polnijo. Res je, da je žetev dosegla vrhunec šele konec minulega tedna in bo šele v teh dneh pritisk na prevzemne centre največji, vendar vse kaže, da nam v Pomurju načrta odkupa ne bo uspelo uresničiti. Sicer pa za letošnjo žetev lahko trdimo, da smo se nanjo dobro pripravili, na pomurskih poljih zanje okrog 500 kombajnov, in če ne bo dalj časa slabega vremena, bi morali do prvih dni avgusta ves pridelek v glavnem tudi pospraviti. Vsa prizadevanja pa so zdaj seveda usmerjena v to, da bi odkupili čim več tržnih presežkov od kmetov. Odkupni pogoji so letos ugodni, kot že rečeno, pa bo zdaj odkup odvisen predvsem od pridelka.

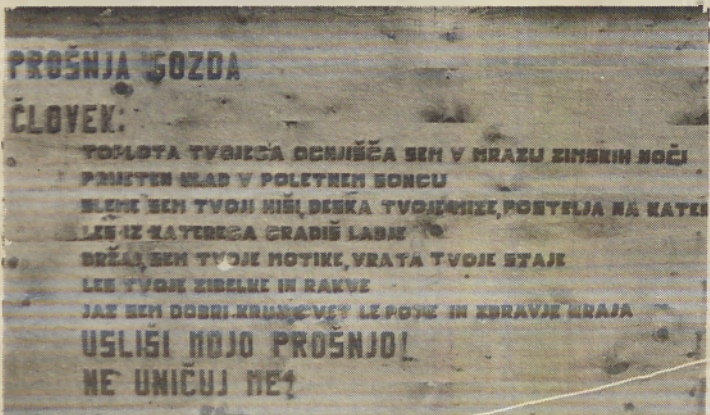

KAREL POJBIČ, direktor Intesovega tozda Mlinopek v Murški Soboti: Z odkupom letošnje pridelke krušnih žit smo pri nas začeli v začetku prejšnjega tedna, nekaj manjših količin pšenice pa smo od kmetov odkupili že kakšen dan prej. Posebnih priprav za letošnji odkup nismo imeli, saj imamo bogate izkušnje iz preteklih let in mislim, da do težav ne bi smelo priti. Prešnico od kmetov prevzemamo v Pomurju na štirih prevzemnih mestih, nekoliko večji naval pa pričakujemo prav v teh dneh. Tudi letos prevzemamo pšenico od 7. do 23. ure, vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, če je potrebno, pa odkup za kakšno uro tudi podaljšamo. Mislim, da je letos cena pšenice ugodna, če k njej pristejemo še vse spodbude, ne bi smelo biti razloga, da se pridelovalci ne bi odločili za prodajo.

Bolj kot od pogojev bo zato odkup odvisen od pridelka, ki pa je žal letos nižji kot lani.

JANEZ LEBAR, kmetovalec iz Rakičana: Tam, kjer smo pšenico jeseni pravočasno posejali, so pridelki dobri in mislim, da niso dosti slabši kot lani. Na 56-arski parceli, kjer smo imeli mačvaniko, smo našli skoraj 2.800 kilogramov pšenice in mislim, da to ni slab pridelek. Res je, da bo še nekaj odbitkov, vendar ne dosti, saj je bila pšenica dokaj suha pa tudi primesi ni bilo. To smo v celoti oddali, nekaj pa je bomo še z drugih 70 arov, kjer imamo prav tako pšenico. Je pač tako, da je treba nekaj pšenice pustiti tudi doma, vsaj za najnujnejše domače potrebe. Sama cena pšenice se takole na prvi pogled zdi še kar primerna, vendar, če jo primerjamo z drugimi cenami, je že vprašljiva. Pšenico zdaj prodamo in zanjo dobimo določeno vsoto, medtem ko se reprodukcijski material za kmetijstvo nenehno draži. Bojim se, da se bodo do jesenske setve mineralna gnojila tako podražila, da bodo spet porušena vsa realna razmerja.

Posnetek je nastal v Polani pri logarici, nekaj podobnega, ročnega, je najti še v Dobrovniku nad Bukovniškim jezerom, kjer se začne »gozdna učna pot«.

ženosti iz zraka, pri nas pa zaradi upadanja podtalnice. Gozdov, ki že kažejo znake hiranja, je ob toku Ledave okrog pet tisoč hektarjev,« nam je pojasnjeval Klepec. Ladislav Nemeszeghy pa je pripomnil: »Letos na pomlad smo na koncih listov bukovih dreves našli ožgane dele. To si-

dar za problem vseh nas,« je po-tožil Klepec.

Posebej ponosni so na rezervat Črni log, kjer se najočitejše kažejo prej omenjene posledice. »Gozdovi na tem območju so,« kot meni Nemeszeghy, »nekak labodji spev, saj jelša v Pomurju počasi izumira. Zaradi hidro —

ŠTUDENSKI ŽIVINOREJSKI TABOR

V pomoč goričkemu kmetijstvu

Kot vsi drugi, imajo tudi mladi poleti več časa za dejavnosti, ki jih pritegnejo in zanimajo. Ena oblik aktivnega preživljanja počitnic je poletno mladinsko prostovoljno delo — tabori so gotovo ena od oblik prostovoljnega dela mladincev, saj v pripravi na svoje delo ne dobivajo nobenih materialnih nagrad.

Letos poteka na Goričkem, točneje v Gornjih Petrovcih in okoliških vaseh, drugi študentski živinorejski tabor (zanimivo naključje: v eni goriški vasi srečujemo dve obliki mladinskega dela — klasično delovno akcijo in strokovnejši študentski tabor), ki se ga udeležuje okrog 30 mladih iz Slovenije, vsi pa so študentje mariborske višje agronomске šole ali ljubljanske biotehniške fakultete.

Emil Erjavec, vodja tabora, nam je razložil osnovne cilje in potek dela na taboru: »Delamo nekako v treh delih — prvi je ureditev pašnika. Gre za prvi pomurski pašnik za vzrejo telic, s čimer bi radi spodbudili goričkemu kmetu, da bi tudi sam začel premišljevat o pašništvu. Drugi del so študentje, ki so se vključili v življenje in delo posameznih goriških kmetij. To so predvsem bruci, ki bi jim — vsaj tistim, ki ne prihajajo s kmetij — radi pokazali, kaj sploh pomeni kmetovati. Tretja skupina pa so študentje, ki opravljajo zahtevnejše, bolj strokovno delo — tako na primer urejajo vse potrebno za usmeritev dveh tipičnih goriških kmetij, imamo pa tudi računalniško skupino, ki se ukvarja s kmetijskimi programi. Zadnja teh strokovnih skupin na 18 kmetijah preverja kakovost domače krme in ugotavlja, koliko mleka dajejo krave, ki jih krmijo z doma pridelano krmo.«

Študentski tabor je skupno delo Panonke, ŽVZ Murska Sobotica, obeh že omenjenih šolskih ustanov in mladinske organizacije. Svoj delež je prispevala tudi petrovska temeljna zadruga organizacija, katere direktor Dezi-

jah preverja kakovost domače krme in ugotavlja, koliko mleka dajejo krave, ki jih krmijo z doma pridelano krmo.«

Študentski tabor je skupno delo Panonke, ŽVZ Murska Sobotica, obeh že omenjenih šolskih ustanov in mladinske organizacije. Svoj delež je prispevala tudi petrovska temeljna zadruga organizacija, katere direktor Dezi-

Študentje — udeleženci drugega živinorejskega tabora — med pripravljanjem pašnika v Panovcih. Kot vidite, je med bodočimi živinorejci tudi veliko pripadnic nežnejšega spola ...

der Šantavec nam je dejal, da so se v zadruzi na taboru skrbno pripravljali deset dni. »Ta tabor je zelo koristen,« je nadaljeval, »ker imamo na Goričkem znane težave zaradi demografskih gibanj, ko na kmetih ostaja vse manj ljudi in ostajajo številna zemljišča neobdelana. Pašništvo in uvajanje le-tega na tovrstnih

zemljiščih pa je ena možnih rešitev.«

Ker smo izvedeli, da so nekateri udeleženci tabora pri nas, meznih kmetij, katerim pomagajo pri delu, ki ga poleti ne manjka, smo se zapeljali do Križevca. Pri Harijevih, ki so usmerjeni v živinorejo, so pravkar posedli za mizo, da bi po utrudljivem spravlilu otave zaužili zasluženo kosi-

kušnje s Harijeve kmetije prišle prav tako pri nadaljnjem študiju kot kasneje, saj obe prihajata iz kmetijskih družin. Pri Harijevih smo ostali še nekaj časa, se pomenili o tem in onem, predvsem pa o položaju kmetijstva v naši družbi, nato pa so krenili še proti Panovcem, saj nas je zanimalo, kako je z urejanjem pašnika, ki je, kot kaže, za vse kmetje na Goričkem kar revolucionarna sprememba, od katere vsi veliko pričakujejo.

Jože Kuhar, sicer kmetijski pospeševalec, ki je eden vodij pri pripravi pašnika, je potrdil, da bi na Goričkem z uspehom tega projekta veliko pridobili. Dodal pa je, da se mu zdi, da so strokovni, specializirani mladinski tabori prihodnost poletne aktivnosti mladih, saj je ta način zanje zanimivejši, in se ga zato lotevajo z veliko večjim poletom.

Ob koncu našega zadrževanja med mladimi živinorejci smo se pomenili še z našo vodičko, sicer udeleženko tabora, ki pa je doma iz bližnjih Šalovca. Absolutna biotehniška fakulteta Irena Kozar je ena najprizadevnejših na taboru, ukvarja pa se z usmerjanjem kmetij. Po njenih besedah pri tem ni bilo večjih težav in so kmetije, pri katerih se s preusmeritvijo ukvarjajo, večinoma pripravljeni sodelovati. Irena pa je opozorila še na večerna predavanja priznanih domačih kmetijskih strokovnjakov, ki se jih udeležujejo tudi domači kmetje.

Kaj hitro smo izvedeli, da sta pri njih dve študentki — Zdenka Gmajnič iz Brestanice in Nada Vargazon iz Ljutomera — in go-spodar Karel je zatrdil, da sta bili pri spravlilu otave zelo pridni in da od tabora veliko pričakuje, še posebej, če bo študentom uspelo pripraviti pašnik. Dekleti pa sta zatrdili, da jima bodo iz-

Bojan Peček

ŠTEFAN MESARIČ, kombajnist v Kmetijskem gospodarstvu Rakičan: Res se je žetev letos začela nekoliko pozneje kot lani, vendar se spominjam, da smo pred leti začeli z žetvijo še pozneje, tudi po 20. juliju. Nanjo smo se dobro in pravočasno pripravili, vse pa je zdaj najbolj odvisno od vremena. Zanjemo vsak dan, od jutra do večera, tudi ob nedeljah, saj moramo pridelek kar najhitreje pospraviti. Sicer pa v kmetijstvu ob konicah ne poznamo počitka in na delovni čas niti ne pomislimo. V tej delovni organizaciji sem se zaposlil leta 1965, vmes sem bil 8 let na Živinorejsko-veterinarskem zavodu, s kombajnom pa žanjem že osmo leto. Letošnja žetev poteka brez večjih zastojev, saj smo stroje pravočasno pripravili pa tudi posevki so čisti. Pri nas namreč dosledno opravljamo ustrezne agrotehnične ukrepe, saj posevke škropimo proti plevelom in boleznim, nemočni pa smo še vedno pred vremenom. To pa je tudi letos najbolj vplivalo na pridelke, ki bodo nekoliko nižji.

MATIJA HAMLER, kmetovalec iz Vanča vasi: Pšenico oddajamo vsako leto in tako bo tudi letos. Žal je letos pridelek precej nižji, krivo pa je največ jesensko vreme, saj zaradi suše pšenice nismo mogli pravočasno zasejati.

Sicer pa dosledno upoštevamo predpisano agrotehniko, saj posevke primerno gnojimo in tudi škropimo proti plevelom in boleznim. Čeprav so mineralna gnojila draga, porabe ne zmanjšujemo, saj če v zemljo ne vlagamo, od nje tudi ne moreš kaj dosti pričakovati. Pšenico s 40 arov smo v celoti oddali in denar, ki ga bomo dobili, bo šel za gnojila, nekaj pridelka pa bomo še oddali, saj imamo še 40 arov pšenice.

Kaj pravim o ceni pšenice? Čeprav se zdi, da je primerna, bi prišli do drugačnega mnenja, če bi začeli nekoliko preračunavati.

Kmetije moramo na delo pač pozabiti, nekaj pa moramo delati, če želimo imeti vsaj nekaj dohodka.

Ludvik Kovač

URADNE OBJAVE

Leto XXI

Murska Sobota, dne 24. julija 1986

št. 23

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

Vsebina

213. SKLEP

o javni razgrnitvi osnutka ureditvenega načrta za melioracijsko območje Grabonoš—Sp. Ivanjci

214. Sklep o razpisu referenduma za uvedbo dodatnega samopriskpevka

za del območja krajevne skupnosti Puconci — naselja Puconci, Gorica, Šalamenci in Markišavci

215. Sklep o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samopriskpevka za del območja KS Martjanci, naselje ANDREJCI

213

Na podlagi 37. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov (Ur. list SRS, št. 18/84 in 37/85) in 270. člena statuta občine G. Radgona (Ur. objave, št. 41/81 in 7/86) je izvršni svet SO G. Radgona na seji, dne 17/7-1986 sprejel

SKLEP

o javni razgrnitvi osnutka ureditvenega načrta za melioracijsko območje Grabonoš—Sp. Ivanjci

I.

Javno se razgrne osnutek ureditvenega načrta za melioracijsko območje Grabonoš—Sp. Ivanjci, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v M. Soboti.

II.

Osnutek ureditvenega območja zajema zemljišča na regionalni cesti Radenci—Videm, lokalnimi cestami Očeslavci—Okoslavci in G. Radgona—Sp. Ivanjci ter obronkov terase na desnem bregu Ščavnice.

III.

Izvršni svet ugotavlja, da je predloženi osnutek skladen s prostorskimi se-
stavami rednjeročnega družbenega plana občine G. Radgona za obdobje 1986—1990

IV.

Osnutek ureditvenega načrta bo razgrnjen v prostorih krajevne skupnosti Sp. Ivanjci in prostorih Skupščine občine G. Radgona.

Osnutek bo razgrnjen 30 dni od dneva objave v Uradnih objavah občin Pomurja.

V času razgrnitve lahko dajo občani, delovne in druge organizacije pripombe in predloge oddelku za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve občine G. Radgona, Zavodu za ekonomiko in urbanizem M. Sobota ali jih vpišejo v knjigo pripomb na mestu razgrnitve.

V času razgrnitve osnutka bo javna obravnava, o dnevu in kraju bodo ob-
čani in delovni ljudje v samoupravnih organizacijah in skupnostih posebej ob-
veščeni.

Številka: 350-14/86

G. Radgona, dne 17/7-1986

PREDSEDNIK

izvršnega sveta SO G. Radgona
Janko SLAVIČ, dipl. ing. agr.

214

Na osnovi 3. člena Zakona o samopriskpevku (Uradni list SRS, št. 35/85) in 52. člena Statuta krajevne skupnosti Puconci, je skupščina krajevne skupnosti Puconci na seji dne 5. 7. 1986 sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo dodatnega samopriskpevka za del ob-
močja krajevne skupnosti Puconci — naselja Puconci, Gorica, Šalamen-
ci in Markišavci.

1. člen

Razpisuje se referendum za uvedbo dodatnega samopriskpevka za del območja krajevne skupnosti Puconci — naselja Puconci, Gorica, Šalamenci in Markišavci, ki bo dne 10. avgusta 1986 v omenjenih naseljih v krajevni skupnosti Puconci na običajnih glasovalnih mestih od 7.00 do 19.00 ure.

2. člen

Za izvršitev programa bo potrebnih 15.000.000.— din, sredstva zbrana z dodatnim samopriskpevkom bodo predvidoma znašala 15.000.000.— din. Sredstva, zbrana s dodatnim samopriskpevkom se bodo uporabila za namene iz 5. člena Sklepa o razpisu referenduma.

3. člen

Dodatni samopriskpevek bo uveden za obdobje 5 let, in sicer od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1991.

4. člen

Dodatni samopriskpevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo v naseljih Puconci, Gorica, Šalamenci in Markišavci, in sicer v denarju:

- a) občani v naseljih Puconci, Gorica in Šalamenci:
— 0,5 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih,

— 1 % od katastrskega dohodka,

— 1 % od čitega dohodka obrtnikov, in od osnove za plačilo ob-
veznosti obrtnikov pavšalistov,

— 0,25 % od pokojnin, razen od pokojnin z varstvenim dodat-
kom,

— 700.— din mesečno, zaposleni v tujini.

b) občani v naselju Markišavci:

— 1 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih,

— 2 % od katastrskega dohodka,

— 2 % od čitega dohodka obrtnikov in od osnove za plačilo ob-
veznosti obrtnikov pavšalistov,

— 0,5 % od pokojnin, razen od pokojnin z varstvenim dodatkom,

— 1.400.— din mesečno, zaposleni v tujini.

Skupščina krajevne skupnosti Puconci je pristojna, da vsako leto določi novo stopnjo dodatnega samopriskpevka iz katastrskega dohod-
ka ter novo vrednost dodatnega samopriskpevka od zaposlenih v tuji-
ni, v skladu z ugotovljeno stopnjo gibanja cen v preteklem letu, ugo-
tovljeno po podatkih Zavoda SRS za statistiko.

5. člen

Sredstva, zbrana z dodatnim samopriskpevkom se bodo uporabila za sofinansiranje modernizacije lokalnih cest na območju krajevne skupnosti Puconci, ki so v občinskem referendumskega programu mo-
dernizacije cest (Murska Sobota—Markišavci, Puconci—Gorica, Ša-
lamenci—Pečarovci in Šalamenci—Bodonci).

6. člen

Plačevanja dodatnega samopriskpevka so oproščeni občani iz 12. člena Zakona o samopriskpevku.

7. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v volilni imenik na območju krajevne skupnosti Puconci, naselja Pu-
conci, Gorica, Šalamenci in Markišavci ter občani s stalnim bivališ-
čem v omenjenih naseljih krajevne skupnosti Puconci, za katere se bo uvedel dodatni samopriskpevek, ki še niso vpisani v volilni imenik, imajo pa lastnost delavca v združenem delu.

8. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno na glasovnico naslednje vse-
bine:

KRAJEVNA SKUPNOST PUCONCI

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu krajevne skupnosti Puconci dne 10. av-
gusta 1986 o uvedbi dodatnega samopriskpevka v denarju za naselja
Puconci, Gorica, Šalamenci in Markišavci za obdobje 5 let, od 1. 9.
1986 do 31. 8. 1991, ki bo znašal:

a) za naselja Puconci, Gorica in Šalamenci:

— 0,5 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih,

— 1 % od katastrskega dohodka,

— 1 % od čitega dohodka obrtnikov, in od osnove za plačilo ob-
veznosti obrtnikov pavšalistov,

— 0,25 % od pokojnin, razen od pokojnin z varstvenim dodat-
kom,

— 700.— din mesečno, zaposleni v tujini,

b) občani v naselju Markišavci:

— 1 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih,

— 2 % od katastrskega dohodka,

— 2 % od čitega dohodka obrtnikov, in od osnove za plačilo ob-
veznosti obrtnikov pavšalistov,

— 1.400.— din mesečno, zaposleni v tujini.

Skupščina krajevne skupnosti Puconci je pristojna, da vsako leto določi novo stopnjo dodatnega samopriskpevka iz katastrskega dohod-
ka ter novo vrednost dodatnega samopriskpevka od zaposlenih v tuji-

ni, v skladu z ugotovljeno stopnjo gibanja cen v preteklem letu, ugotovljeno po podatkih Zavoda SRS za statistiko.

Plačevanja samopriskpevka so oproščeni občani iz 12. člena Zakona o samopriskpevku.

Zbrani dodatni samopriskpevek bo uporabljen za namene 5. člena Sklepa o razpisu referenduma.

»ZA« GLASUJEM »PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če soglaša z uvedbo dodatnega samopriskpevka oziroma obkroži besedo »PROTI«, če ne soglaša z uvedbo samopriskpevka.

9. člen

Sredstva dodatnega samopriskpevka se bodo zbirala na posebnem ziro računu krajevne skupnosti Puconci, ki bo objavljen v Sklepu o uvedbi dodatnega samopriskpevka in se koristila za namene iz 5. člena Sklepa o razpisu referenduma.

10. člen

Stroški v zvezi z izvedbo referenduma se pokrijejo iz finančnih sredstev krajevne skupnosti Puconci.

11. člen

Dodatne samopriskpevke iz osebnih dohodkov bo obračunaval in odtegoval izplačevalec osebnih dohodkov, dodatne samopriskpevke iz katastrskega dohodka, čistega dohodka obrtnikov ter od osnove za plačilo obveznosti obrtnikov pavšalistov, bo obračunaval in odtegoval za družbene prihodke pristojni občinski organ.

Dodatne samopriskpevke od pokojnin bo obračunaval in odtegoval izplačevalec pokojnin.

Dodatne samopriskpevke od zaposlenih v tujini bo obračunaval svet krajevne skupnosti Puconci.

12. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju naselij Puconci, Gorica, Šalamenci in Markišavci stalno bivališče, bo v pripravljalnem obdobju za razpis referenduma poslana obrazložitev o uvedbi dodatnega samopriskpevka in izjava s podpisom katere bi se vnaprej izrekli za uvedbo dodatnega samopriskpevka.

13. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev dodatnega samopriskpevka bo opravljala skupščina krajevne skupnosti Puconci, za zbiranje dodatnega samopriskpevka pa bo odgovoren svet krajevne skupnosti Puconci.

14. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Puconci, 5. 7. 1986

Predsednik skupščine
Milan ERJAVEC,
Milan ERJAVEC, l. r.

215

Na osnovi 3. člena Zakona o samopriskpevku (Uradni list SRS 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS 23/77) in 42. člena statuta KS Martjanci, je Svet Krajevne skupnosti Martjanci na seji dne 6. 7. 1986 po predhodni odločitvi na zboru delovnih ljudi in občanov naselja ANDREJCI sprejel

SKLEP

o razpisu referenduma o uvedbi krajevnega samopriskpevka za del območja KS Martjanci, naselje ANDREJCI.

1. čl.

Razpiše se referendum za območje KS Martjanci, naselje ANDREJCI. Referendum bo 10. avgusta 1986.

2. čl.

Sredstva zbrana s samopriskpevkom bodo uporabljena za:

- vzdrževanje in eventualno dograditev doma
- popravilo mostu na potoku
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov
- vzdrževanje vaškega vodovoda
- sofinansiranje izgradnje telefonskega omrežja
- sofinansiranje programa del in nakupa opreme za požarno varnost
- gradnjo mrtvašnice in vzdrževanje pokopališča
- sofinansiranje izgradnje avtobusnega postajališča
- potrebe LO, DS in CZ

3. čl.

Za izvršitev programa bo potrebno 4.625.000 din, višina sredstev, ki naj bi se zbrala s samopriskpevkom pa znaša 4.625.000 din.

4. čl.

Samopriskpevek se uvede za obdobje petih let in sicer od 1. 9. 1986 do 31. 8. 1991.

5. čl.

Samopriskpevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo

stalno bivališče na območju KS Martjanci, v naselju Andrejci in sicer v naslednji višini:

a) v denarju:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) v delovni obveznosti:

- 3 delovne dni letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane
- 1 traktorski prevoz letno za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane v kolikor ima lastni traktor
- Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 4.000 din, za neopravljeni traktorski prevoz pa 6.000 din, ki se vsako leto valorizira za povišanje OD.

6. čl.

Samopriskpevek v denarju in delu so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samopriskpevku.

7. čl.

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju za katerega se razpisuje referendum stalno bivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samopriskpevka, obdobje za katero se uvaža samopriskpevek in izjava s katero se zavezanec izreče za uvedbo samopriskpevka.

8. čl.

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, pa so v delovnem razmerju.

9. čl.

Volilci glasujejo osebno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST MARTJANCI

naselje: ANDREJCI

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 10. avgusta 1986 o uvedbi krajevnega samopriskpevka za Krajevno skupnost Martjanci, naselje ANDREJCI, ki se uporabi za:

- vzdrževanje in eventualno dograditev doma
- popravilo mostu na potoku
- ureditev in vzdrževanje komunalnih objektov
- vzdrževanje vaškega vodovoda
- sofinansiranje izgradnje telefonskega omrežja
- sofinansiranje programa del in nakupa opreme za požarno varnost
- gradnjo mrtvašnice in vzdrževanje pokopališča
- sofinansiranje izgradnje avtobusnega postajališča
- potrebe LO, DS in CZ

Višina samopriskpevka bo znašala:

a) v denarju:

- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 2 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti
- 2 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v občini v preteklem letu delavci, ki so na začasnem delu v tujini

b) v delovni obveznosti:

- 3 delovne dni letno po 8 ur za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane
- 1 traktorski prevoz letno za občana, nosilca gospodinjstva ali njegove družinske člane v kolikor ima lastni traktor
- Nadomestilo za neopravljeni delovni dan, ki traja 8 ur znaša 4.000 din, za neopravljeni traktorski prevoz pa 6.000 din, ki se vsako leto valorizira za povišanje OD.

»ZA« GLASUJEM »PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA« če se strinja z uvedbo samopriskpevka, oziroma besedo »PROTI« če se z uvedbo samopriskpevka ne strinja.

10. čl.

Za zbiranje sredstev in za izvajanje del bo odgovoren Svet krajevne skupnosti Martjanci.

11. čl.

Nadzor nad zbiranjem in uporabo s samopriskpevkom zbranih sredstev bo opravljal Svet krajevne skupnosti Martjanci in bo o tem vsako leto poročal zboru delovnih ljudi in občanov.

12. čl.

Ta sklep velja z dnem objave v uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 01-56/1986

Datum: 7. 7. 1986

Predsednik sveta KS:
Jože VAŠ, l. r.

Plastična nesnaga v svetovnih morjih

Skupina naravoslovcev se je nedolgo od tega odpravila na samotni otok Lysan, ki leži kakih 1.500 kilometrov severozahodno od Honoluluja, da bi tam proučevali morske ptice. Otok namreč slovi kot nedotaknjen košček sveta, na katerem si redno ob svojem času izbira prostor za gnezdišča okrog 14 milijonov morskih ptic. Torej pravi deviški raj za naravoslovce. Toda odpravo je čakalo veliko presenečenje. Naravoslovci so namreč na deviško divjino naleteli na pravo smetišče.

Na obali in v pesku so odkrili neverjetne količine plastičnih odpadkov, od majhnih figuric vojakov, najrazličnejših trakov, odvrženih vžigalnikov za enkratno uporabo do nekoliko večjih igračk iz plastične embalaže. Od kod vsa ta civilizacijska navlaka na enem od najbolj oddaljenih otokov na svetu?

Odgovor je preprost: nanasel jo je Pacifik, v morske vode pa so nesnago v glavnem zmetali z velikih trgovskih ladij. Po neki študiji, ki so jo naredili v ameriški narodni akademiji znanosti, odvržejo trgovske ladje vsako leto 4 milijone ton smeti naravnost v morske vode, poleg tega še kakih 640 plastičnih zabojnikov in vreč. Drugi vir nesnage v oceanu so ribiške ladje. Vsako leto pogube na lovu za okroglih 80.000 ton plastične ribiške opreme. In če k vsemu temu dodamo še delež, ki ga v morje odlože čolnarji, turisti in kopalci na plažah, ki plastične kozarčke, stiroporne dele in drugo človeško nesnago mečejo oceanu v naročje, potem se zares ne bi smeli čuditi, od kod tolikšna svinjarja na Pacifiku.

A vendar je najbolj pogosta nesnaga plastična kroglica, ki jo uporablja industrija plastičnih izdelkov. Teh kroglic je menda v nekaterih oceanih že toliko, da dosegajo kar polovico vsega, kar s človeškimi rokami narejenega pluje po morju. V Sargaškem morju so raziskovalci našli od 8.000 do 10.000 plastičnih kroglic na površini ene morske milje.

Tovrstno onesnaževanje, ki je doseglo velike razsežnosti, ni zgolj stvar tako imenovane »kozmetične« ekologije, se pravi, da moti le estetski čut. Je mnogo bolj usodno in nevarno, kot je nesnaga lahko zaradi svojega motečega videza. Znanstveniki poročajo, da so plastične smeti v morjih in oceanih, predvsem plastični trakovi in ostanke ribiške opreme, krivi za pogin na tisoče morskih ptic in sesalcev.

»Plastične smeti so za morske živali prav tako smrtno nevarne,

kot so veliki oljni madeži, težke kovine in druge strupene snovi,« zatrjuje ekolog David Laist.

Kalifornijski morski lev se je zapletel v staro ribiško mrežo.

Kot predvidevajo na osnovi poročil o stanju na Pribilofih otokih, kjer se zadržuje na tisoče severnih tulenjev, so plastične smeti krive za pogin kakih 50.000 teh živali vsako leto. Mlade živali se zapletejo v plastične trakove in dele mrež, zaradi česar ali potonejo, ker ne morejo plavati, se do onemoglosti izčrpavajo, ko se skušajo rešiti zank, ali pa se njihove lovne sposobnosti toliko zmanjšajo, da si ne morejo naloviti hrane in žalostno poginejo od lakote.

Manjše plastične smeti predstavljajo posebno nevarnost za morske ptice. Zamamijo jih, ker jih imajo za plen. Dosedanje raziskave kažejo, da plastični ostanke na ta način mikajo okrog 42 vrst morskih ptic. Toda požiranje plastike je za ptice usodno. Naravoslovci so ugotovili, da je od 50 poginjenih albatrosov na Midwayskem otočju kar 45 ptic

požrlo plastične ostanke in poginilo zaradi njih. Plastično smetje je ali zaprlo prebavne poti ptic ali pa jim je nakopalo rakasta obolenja.

»V ptičjih želodcih smo našli vse mogoče, od plastičnih vojakov, ribiških kolesčkov, plastičnih svinčnikov do igralnih bonov,« pojasnjuje James Coe, ki vodi poseben raziskovalni program za nacionalno ribiško agencijo v Seattleu.

Žrtve plastičnih smeti so tudi morske želve. Strokovnjak za te živali Archie Carr pojasnjuje, da želve še posebej privlači prozorna plastika, kot so najrazličnejše

vrečke, ker jih zamenjujejo za svojo priljubljeno hrano, neke vrste ribic. Želve pogoltnejo plastično smetje, težave pa se seveda začnejo, ker jih ne morejo prebaviti. Rado pride do tvorbe zamaškov v prebavnih poteh in živali čez čas poginejo.

Celo galebi, sicer znani požeruhi, ki pa imajo to navado, da neužitne stvari izbljuvajo nazaj v morje, so žrtve plastičnih ostanov v morskih vodah. Naravoslovci so našli galebe, ki so se zadušili, ko so poskušali izbljuvati plastične smeti.

Morsko življenje je torej ogroženo tudi zaradi plastičnih smeti.

Fižol izpod neba

Osmega avgusta 1976 je Beneški trg preletelo enosedežno letalo in čez nekaj minut je bil trg dobesedno pokrit z bankovci po 500, 1000 in 10.000 lit. Ljudje so kot ponoreli zbirali denar in nikoli se ni zvedelo, kako je prišlo do tega nenavadnega dogodka. Nekaj podobnega se je zgodilo 17. maja 1940 v sovjetskem mestu Gorki. Na neko mestno četrt je padlo za nekaj kosar srebrnih rubeljskih kovancev. V uradni razlagi je bilo potem rečeno, da je zemeljski plaz odkril ta denar, ki ga je zračni vrtnec odnesel do mesta Gorki.

Tridesetega maja 1963 je Mary Fuller iz San Diega v Kaliforniji s svojim osem mesečnim sinom sedela v avtu, ko je iznenada skozi odprto okno v avto priletelo človeško telo. Šokirani Mary so potem na policiji povedali, da je šlo za človeka iz ponesrečenega letala. V ameriškem Denveru je skozi okno priletela ledena kepa. Posebna komisija je potem ugotovila, da gre za človeške odpadke, ki se jih je znebil neko potniško letalo. Leta 1977 je na ulice kalifornijskega mesteca San Luis Obispo padlo nič več in nič manj kot 500 golobov, ki sicer niso bili pečeni, uganke pa niso nikoli razvozlati. Leta 1794, v času srdite bitke med Francozi in Avstrijci pri francoski vasi Lalain, se je pretrgal oblak in za nalivom so začele iz oblakov padati žabe. Salvador Targino iz brazilkega mesta Joao Pessoa je nekega dne leta 1974 obvestil pristojne oblasti, da je veter od nekdaj na njegovo posestvo prinesel pravo goro fižola, ki pa na Salvadorjevo žalost ni bil užiten. Agronomi so ugotovili, da je veter prinesel fižol iz daljne zahodne Afrike.

Priprave na pravi rodeo se začnejo takole — na povsem mirosljubni ovci.

Kitajska vaza, okrašena s cvetovi in plodovi slive, izhaja iz 15. stoletja, njena cena pa je »samo« 100 tisoč zahodnonemških mark.

Pesticidni dež

Za kislim in radioaktivnim dežjem kot posledici človekovega vpliva na okolje smo zdaj dobili še pesticidni dež. Prvi, ki so novo ekološko šibo začutili na svoji koži, so bili Japonci, kot poroča revija Nature. Vse več je namreč dokazov, da so pesticidi, ki so jih odkrili v onesnaženem jezeru Mašu na severu Hokaida, prišli z dežjem od zelo daleč — s Kitajske in iz Koreje.

Jezero Mašu je staro 7000 let. Nastalo je na vrhu vulkana, ki se je ugreznil. Zaradi tega ima okoli sebe visok obroč sten, ki preprečujejo, da bi vanj prišla kakšna druga voda razen deževnice. Vpliv ljudi je zanemarljiv, saj so turistični obiski prepovedani. Zaradi tega jezero slovi kot najčistejše na svetu. Leta 1979 je bilo prozorno vse do globine 36 metrov.

Vodo jezera redno nadzorujejo in analizirajo. Pri analizah zadnjih štirih let so odkrili, da jezerska voda vsebuje pesticid BHC, torej snov, ki je na Japonskem ne uporabljajo že več kot 15 let, ker so jo osumili, da je rakotvorna. Se vedno pa tovrstne pesticide na veliko uporabljajo v Evropi, ZDA, v Koreji in notranjosti Kitajske. Meritve so pokazale, da snov pride v jezero Mašu z dežjem — tega pa vetrovi lahko prinesejo le s Kitajske ali Koreje — kjer jo uporabljajo v kmetijstvu kot razpršilo. To pomeni, da strup z vetrovi in oblaki prejadra okrog 1.500 kilometrov, preden z dežjem pade na Hokaido.

Onesnaženost jezera še ni kritična, vendar odkritje pesticidnega dežja kljub temu ni prav dobra novica.

Večni led se tanjša

Sovjetski raziskovalci so ugotovili, da se plast večnega ledu — permafrost, ki prekriva skoraj polovico sovjetskega ozemlja, neprestano tanjša. Območje permafrosta obsega enajst milijonov kvadratnih kilometrov Sovjetske zveze, na nekaterih predelih pa sega v globino do tisoč petsto metrov. Permafrost, mešanica zemlje in ledenih kristalov, je nastal v ledeni dobi, zadnjih dvajset tisoč let pa temperatura tal na skrajnem severu zaradi delovanja termalne energije neprestano raste, kar povzroča vedno hitrejšo raztapljanje. Površina se topi še posebej pri gradnjah cest in drugih objektov, pri čemer se spreminja v neuporabno morje blata.

Sally Anne iz britanskega Southenda je svojo diplomo začasno shranila v predal; odločila se je, da si bo denar služila s svojo zupanjostjo.

ABC SEVANJA

Da je radioaktivno sevanje škodljivo za žive organizme, vedo znanstveniki povsem zanesljivo že več kot pol stoletja. Še prej, ko je eksplodirala prva atomska bomba, so opazili poškodbe, ki so nastale pri delavcih v urarski industriji. Povsod tam, kjer so lepili svetleče številke na urine številčnice in pri opravi luči čopič, je prišlo do okužbe z radioaktivnimi snovmi. V dvajsetih letih tega stoletja so tudi že ugotovili, da je rentgensko sevanje škodljivo, če mu je človek večkrat izpostavljen. Po eksploziji prve atomske bombe in kasnejših poskusov z jedrskim orožjem v ozračju pa se je dokazov o škodljivosti sevanja nabralo več kot dovolj.

Kako radioaktivno sevanje deluje? V glavnem gre za vdiranje atomskih delcev v snov, kar povzroča ionizacijo in trčenje delcev z jedri atomov. Delci alfa, gama in iks so viri ionizacije, medtem ko nevtroni lahko razbijajo jedra atomov, kar povzroča seveda še večje poškodbe in spremembe.

Za živo snov so ti procesi škodljivi predvsem zaradi tega, ker povzročajo in spodbujajo različne kemične reakcije, ki so bistvenega pomena za življenje, od uničenja živih celic do sprememb v genski snovi. Posledice so hude: smrt, rakasta obolenja, skaženo potomstvo.

VEČ SAMSKIH

V razvitih družbah zadnje poldrugo desetletje opazajo, da narašča število samskih ljudi, hkrati ko se kažejo tudi znamenja obnove družinskega življenja.

To navidezno nasprotje je lepo razvidno iz poročila, ki ga je pripravil ameriški Census Bureau. V letih od 1970 do lani se je delež poročenih parov v celotnem prebivalstvu ZDA zmanjšal od 70,5 na 58 odst. To pomeni, da kakih 20,6 milijona odraslih Američanov živi samsko, med njimi pa je precej ločencev, ovdovelih in tudi staršev z enim ali več otroki. Samskih je tudi precej mladih, saj se mladina odloča za poroko kasneje, kot se je pred dvema desetletjema. Zdaj je povprečna ameriška nevesta stara okrog 23 let, povprečni ženin pa več kot 25 let. Razlog za odlaganje poroke je predvsem denarne narave, kot meni demograf Steve Rawlings. Mladi namreč dlje časa ostajajo na domovih s svojimi starši, kjer se najceneje živi in hrani. Prav to krepí družinske vezi, ki so se prej potrgale veliko bolj zgodaj.

Predvsem je za raziskovalce dramatično upadanje števila sklenjenih zakon-skih zvez. Tolaži jih sicer število divjih zakonov, ki se je dvignilo od 523 tisoč pred

15 leti na 2 milijona divjih zakonskih skupnosti, čeravno ne legalizirano. Opažen je tudi premik k bolj premišljenemu sklepanju zakonskih zvez, na kar opozarja zmanjšanje ločitev. Za obdobje pred desetimi leti je veljalo, da so se ljudje zelo veliko in na hitro poročali, a tudi pogosto in hitro ločevali. Zdaj se za oba koraka odločajo manj pogosto, to pa najbrž pomeni, da tudi bolj premišljeno.

Na osnovi teh podatkov nekateri sklepajo, da se kljub nekaterim ševilkam, ki govore nasprotno, družina dejansko krepi, če seveda obstoji. Zaskrbljuje pa jih večje število zares samskih ljudi. Menijo, da se bo to stanje odrazilo na različnih področjih družbenega življenja. Že zdaj je opaziti, da samsko življenje, ki je precej dražje od življenja v zakonski skupnosti, spodbuja gradnjo manjših stanovanj, ustanavljanje večjih restavracij in da zmanjšuje hranilne vloge v bankah. Samski pač z nikomer ne deli računa za telefon, nihče mu ne kuha doma in je za dražji denar. Vse to se seveda pozna na večjih izdatkih. Nič čudnega, če ameriške restavracije poberejo kar 40 odst. denarja, ki ga v ZDA izdajo za hrano.

PIŠTA
modruje

Dijacke čarne soule,
nan delajo nevoule.
Nova mekla ne vala,
či pometati ne zna.

Prvo: stabilizacija.
drugo: Inflacija.
tretje: Ročacija.
srto: Stagnacija.

Tě moudre štiri rejči,
či šlo de vse po sreči,
pa čednoga kočj brata,
lejk minister grata.

Brez toga do časi težki,
mogo de oditi peški.
habaj brat se kritikof,
drži se politikof.

Z avtomobilom na počitnice

Veliko se vas v teh dneh že veselo preteguje pod jadranskim soncem, veliko pa se vas bo tja še odpravilo. Slednjim namenjam nekaj nasvetov za pripravo avtomobila (če boste seveda potovali s svojim jeklenim konjičkom) in prtljage.

PRIPRAVA AVTOMOBILA

— Preden odpotujete, avtomobil podrobneje pregledajte.

— Pregledajte gume, napolnite jih po navodilih tovarne, ker s pravilno napolnjenimi gumami privarčujete nekaj dragocenega goriva.

— Pregledajte hladilni sistem — ali termostat pravilno deluje. Po potrebi dolijte hladilno tekočino, ne bo pa odveč, če vzamete liter hladilne tekočine s seboj.

— Preverite olje v motorju, tesnila, olje po potrebi dolijte. Pri starejših motorjih je treba olje pogostejše dolivati, zato imejte s sabo rezervo.

— Pregledajte, ali je vse v redu z zavorno tekočino — po potrebi tudi to dolijte.

— Pregledajte tudi akumulator, saj je v njem morda premalo destilirane vode.

— Tlak v gumah merite le takrat, ko so gume hladne. Če ga že merite, ko so gume že segrete, povišajte tlak za 1–2 bara. Ne pozabite na rezervno kolo, tudi to mora biti brezhibno.

— Ne pozabite dvigala in ključa za snemanje koles.

— Preverite delovanje svetil: luči (dolge in kratke), smerne kazilce, stop luči, vzvratne luči...

— Nujno morate imeti s sabo še varnostni trikotnik, škaflo za prvo pomoč, najnujnejše rezervne dele, baterijsko svetilko, preginjalo za potnike in avtomobil, če bo ta na prostem.

— Če pri pregledu na avtomobilu najdete večje napake, ki jim sami niste kos, avto odpeljite k

mehaniku, čeprav bi zaradi tega morali preložiti odhod — varnost naj bo na prvem mestu.

DA PRTLJAŽNIK NE BO PREMAJHEN

— Težje predmete zložite ob straneh in na dnu kovčka. To so: obutev, vrečka s kozmetičnimi preparati, sušilnik za lase.

— Čevlje zavijte v vrečke, narejene iz blaga, za to lahko uporabite vrečke pralnega praška, lahko pa jih naredite tudi sami. Nikakor pa ne zavijajte čevljev v polivilnaste vrečke, ker le-te preveč zadržujejo vlago, ki uničuje usnje.

— Med težje predmete na dnu kovčka zložite perilo, brisače in pižame.

— Lepo zložene srajce, majice, bluže in drugo zavijte v kopalne brisače. Hlače prav tako skrbno zložite, jih zvijte in zložite kot drugi sloj nad prej zložene stvari.

— Prav na vrhu zložite težje oblačilne predmete: jopice, su-

knjiče, krila, obleke in drugo. Toda ta oblačila morajo biti bolj na široko razprostrta. Pri tem morate paziti, da kovčka ne prenapolnite, ker se bodo obleke kljub pazljivemu zlaganju zmečkale.

PREDEN ODIDETE

Pozabljenost je del človekove narave, pa kljub vsemu pred odhodom na počitnice ne bi smeli pozabiti:

Ugasite vse luči, preverite vodo in elektriko, dobro zaklenite predstobna in vhodna vrata. Ključ pustite pri sosedu ali dobrem prijatelju, ki stanuje v bližini, da bi občasno preveril, če je v stanovanju vse v redu, skrbel za rože ali domače živali in preverjal, če električni aparati (zamrzovalna skrinja, hladilnik) brezhibno delujejo.

Drugi ključ vzemite s seboj in ga shranite na varnem mestu (nikakor pa ne v avtu), da ga na koncu ne boste zamenjali.

Odstranjevanje madežev

Poletje je in s tem čas, ko jemo več sveže hrane, sadja in zelenjave. Vendar pa se pri tem večkrat tudi zapacamo. Ne le otroci in nespretni, pač pa se to zgodi vsakomur. Zato ne bodo odveč nasveti gospodinjam, kako se znebiti sadnih madežev.

— Madeži od breskev sodijo med najbolj trdovratne, zato jih čistimo tako, da jih dobro namočimo z glicerinom in pustimo, da glicerol deluje pet ali šest ur. Potem oblačilo še operemo v milni milnici.

— Zrele so že tudi borovnice, ki pa puščajo zelo vidne madeže. Le-te čistimo tako, da obleko oziroma tkanino namočimo s kislim mlekom in pustimo stati čez noč. Zjutraj jo operemo v čisti vodi.

— Očistimo lahko tudi madeže od robid. To naredimo s kuhinjsko soljo in mrzlo vodo. Pri tem je treba reči, da madeži od robid se zdalec niso tako trdovratni, kot ponavadi mislimo.

Čeprav so drage in jih je poleti malo, se vendarle tudi oranžne znajdejo na poletnem jedilniku. Pomembno je, da oblačilo takoj operete v čisti vodi, potem madeže prelijte z limoninim sokom in pustite stati tri minute. Po potrebi dodajte še nekaj kapljic limoninega soka in postopek nekajkrat ponovite.

Tudi češnjeve madeže lahko odstranimo! Še dokler je madež svež, ga morate oprati z mlekom, zatem pa še na običajen način. Pozor! Mleko mora biti vroče.

Na splošno pa velja za vse sadne madeže, da jih čistimo s soljo in limoninim sokom. Pripravljeni zmes pustimo nekaj časa na umazanih delih oblačila, potem jih operemo na običajen način. Drugi način pa je pranje s kislim mlekom, zatem pa še običajno izpiranje.

Pripravite jabolčno pito

Presejani moki dodajte nastrgano limonino lupino in ščepec soli, nato pa še 100 g na koščke narezanega masla ali margarine. S konicami prstov zgetemo sestavine, dodamo pol kozarca mrzle vode in zamesimo testo. Ko je le-to enotno in gladko, ga oblikujemo v kepo. Testo pustimo na hladnem pol ure. Medtem pripravimo jabolka. Olupimo jih in narežemo na osmine. V kozico damo 50 g masla, ko se razpusti, dodamo jabolčne krljice. Jabolka pražimo deset minut, kozico vmes potresemo, jabolka pa ne mešamo, da ostanjejo krljice čisti! Jabolka potresemo s 50 g sladkorja v prahu. Pražimo jih še nekaj minut.

Namastimo okrogel tortni model, dno potresemo s preostlim sladkorjem. Potresemo tudi s cimetom. Na sladkor naložimo jabolčne krljice. Testo razvaljamo v obliki kroga, ki naj bo malo večji od oboda tortnega modela. Testo pokrijemo z jabolki in ga ob robu modela potisnemo malce navzdol. Torto pečemo v pečici pri 200 stopinjah pol ure. Zvrnemo jo na krožnik, ponudimo pa, ko je še mlajna.

Za pripravo okusne sladice potrebujemo: 5 jabolka, 200 g moke, 150 g masla ali margarine, 100 g sladkorja v prahu, nastrgano lupino pol limone, malo cimeta in soli. (Slika desno)

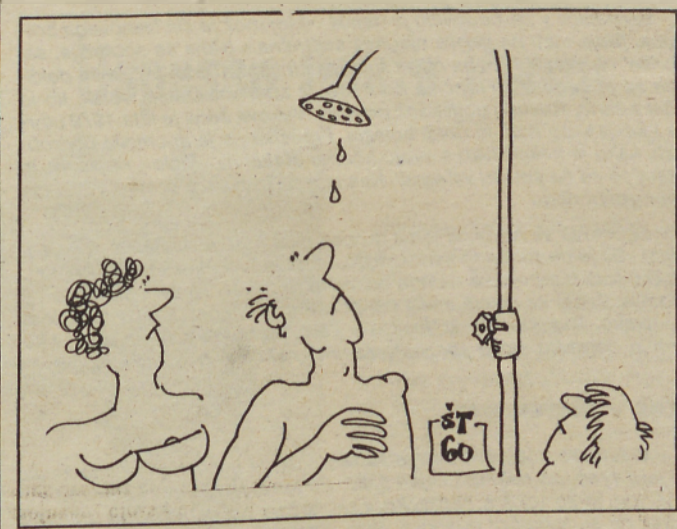
Poletno sonce vas bo odvadilo kajenja

Ste že večkrat poskusili? Poskusite še poleti, morda vam bo uspelo... Lepo, sončno vreme je lepa prilika in ne izpustite jo!

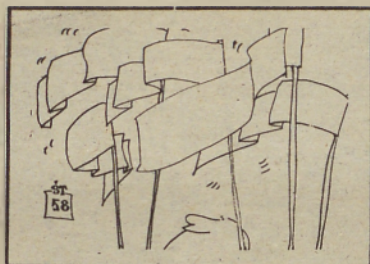
Topli letni čas človeka spodbuja h gibanju, k hoji, trimu, športu in konjičkom v naravi. Vemo pa, da tudi telesno gibanje zmanjšuje potrebo po nikotinu. Zato izkoristimo poletje! Vsak dan brez dežja je naša prilika. Čimprej se podajte na igrišče, trimsko stezo, na vrt. In z malo več volje si prižgimo namesto vsake običajne le vsako tretjo, četrto cigareto.

Krona poletja je letni dopust, počitnice. In med dopustom si res privoščimo počitek! Naj nam ne bo žal denarja za resničen, aktiven oddih — naložba v zdravje je najboljša. Pošteno si lahko zmečkamo odvečene ude in križ, odpočijemo duha in telo. Ni več mnogih dnevnih šokov, ki izvirajo iz delovnih in družinskih obveznosti, niste vezani na delovni čas itd. Vse to pa je ena osrednjih spodbud, da si prižigamo cigarete, da pedzvestno iščemo nikotinsko uteho. Ta uteha na dopustu ni potrebna — torej tudi odvečna cigareta ne!

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripiše k novi risbi pošljite do četrтка, 31. julija na naslov VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripiše honoriramo.

- Včasih sem gledal valovanje žitnih polj, danes pa valovanje (p)raznih parol. (Ludvik K.)
- V našem gospodarstvu je tako vetrovno, da bi morali razmišljati o elektrarnah na veter. (Stanko Z.)
- Novo geslo za parole: Za dvigovanje cen se odločimo samoupravno! ZA, seveda. (Cvetka S.)
- In pravijo, da je naša inflacija zaskrbljujoča. Zakaj pa potem toliko praznujemo? (Srečko R.)
- Ne, miso zastave, le peki sušijo prazne vreče. (Martin M.)

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Strela kot ognjeni bič

V Sloveniji je v lanskih treh poletnih mesecih štiridesetkrat udarila strela in povzročila za več kot 70 milijonov dinarjev škode. Tudi letošnje vremenske razmere v preteklem mesecu so povzročile, da je ta ognjeni bič izpod neba udaril brez usmiljenja in celo terjal človeške žrtve. Nobe-nega dvoma ni, da je povzročil največ škode na kmetijah. Nekaterim je strela uničila vse, kar so si v življenju ustvarili sami ali njihovi družinski člani. Samo v lanskih treh poletnih mesecih je strela 22-krat udarila v gospodarsko splotje kmetije, 12-krat je udarila v kozolec in le 4-krat v stanovanjsko hišo. Lani je strela udarila tudi v cerkev, v kateri je bilo zbranih 60 vernikov. Na srečo so bili poškodovani le trije otroci. Nevihtni dnevi so pri nas izstopali tudi v letošnjem juniju. Strela torej vsako leto povzroča veliko škodo. Za vse niti ne vemo, ker jih povzročitelji ne prijavljajo, kadar gre za manjše škode, na primer na električni napeljava, telefonskem, televizijskem ali radijskem aparatu. Očitno je, da marsikdo podcenjuje nevarnosti, ki jih lahko povzroči strela in uniči sadove dolgoletnega truda. Škode v takih primerih lahko prepreči le strokovno napeljan strelavod, katerega montaža res ni poceni, vendar se izplača. Zato se postavlja vprašanje, zakaj prav kmetovalci ne zavarujejo tistega, kar najbolj potrebujejo. Gotovo je, da je to marsikje še zaradi nevednosti, neosveščenosti, včasih pa tudi malomarnosti.

V SR Sloveniji merimo udarce strele. Dolgoletne meritve, ki so nam na voljo, so zbirnik vseh opazovanj, kje strela najbolj pogosto udari. Na osnovi teh opazovanj (služna opazovanja) je Elektroinštitut v Ljubljani izdelal takoi-menovano izokeravnično karto Slovenije. Največ nevihtnih dni je bilo v zahodni gorati Sloveniji, drugo slovensko območje pa je imelo od 30 do 40 nevihtnih dni v letu. Ker so bila prva opazovanja nezadostna, imamo že skoraj dvajset let v desetih slovenskih krajih postavljene avtomatske števec električnih udarov (registratorje), s katerimi zelo natančno ugotavljajo, kje strela najpogosteje udari. Takšen števec je postavljen tudi pri meteorološki postaji v Murski Soboti. Vse to pa seveda ni dovolj. Strele ne kaže podcenje-vati. Ne smemo pozabiti, da je strela nevarna in da se pred njo da zavarovati. Upoštevati pa moramo, da namestitvev strelavoda ni dovolj, temveč ga je potrebno tudi vzdrževati in kontrolirati. Izplača se!

F. Š.

SESTAVLJENIK	ROMAN	ENOLITNA	KOVAČKI	MESTO	FILMSKA	GESNI	AFRIŠKA
MARKO	BORIS	NAVDEŽNA	KRAJ	NA	IGRALKA	DELAVEC	JEZIKOVNA
NAPAST	PASTER-	POT SONCA	NA	ISTRSKO	MIRANDA		SKUPINA
	NAKA	PO NEBU	GORENJ-	OBALO			
PUNČKA							
ORMAMENT							
MESNI							
IZDELEK							
ZNAČILNI					TUNIZIJA		
PREDSTAV-					SUŠNA		
NIKI					KOTLINA V		
VRSTE					J. AFRIKI		
POLETNO							STRAST,
OBVALE							POZELENJE
OZEK							
KONEC							
POLOTOKA							
VRSTA							
ZVEGA							
BRJJA							
JAPONSKI							
NAČIN							
ARANŽIRA-							
NJA ROŽ							
IREKA V							
FRANČOSKI							
POKRAJINI							
PROVANSI							
AVSTRJA							
VISOK							
OFICIRSKI							
CIN							
LETOVIŠČE							
V SEV.							
JADRANU							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: kopriva, otlat, motnost, poteze, Eli, ala, Ne, Kir, Z, leica, apel, ab, cona, E, ilo, irs, Ji-rasek, apartma.

VEČ KOT LE NABIRANJE

Gobarji pravijo, da je letos ugodno leto. Rast gob je odvisna predvsem od vlage in toplote, tega pa letos ne primanjkuje. Mladi in stari se iz gozdov in travnikov vračajo s polnimi naročji gob, vendar pa se običajno zgodi, da s sabo prinašajo le eno ali dve vrsti, ki ju dobro poznajo, druge pa v negotovosti rajši pustijo ali pa jih pomendrajajo.

O gobarski sezoni in gobarski družini Murska Sobota smo se pogovarjali z Milanom Kelharjem, predsednikom te družine.

Tovariš Kelhar, vaša naloga oziroma naloga družine je predvsem proučevati gobe in jih varovati pred uničenjem. Kako to počnete?

Tako kot je glavna naloga lovcev gojitev in varovanje divjadi in ne lov, tako je tudi naša naloga v prvi vrsti proučevati in varovati gobe, ne pa nabirati, kot bi kdo mislil. V soboški občini imamo veliko območij, na katerih rastejo gobe, zato pa tudi dosti tistih, ki jih čezmerno nabirajo in uničujejo. S skrbjo za gobe se trudimo za ohranitev čistega okolja. Nabiralec pa opozarjamo, da tudi neužitnih gob ne smejo uničevati, saj s tem uničujejo tudi užitne.

Gobe v prehrani morajo biti le začimba. Treba jih je jesti zmerno in tako tudi nabirati.

Letos je bilo veliko gob...

Tačas raste več vrst travniških in gozdnih gob. Hladne noči pa povzročajo, da so se pojavile tudi jesenske vrste gob (turki, maslenke, jesenski gobani). Spomladi je bilo tudi precejšnje povpraševanje, zato so se cene gibale med 700 in 1400 dinarji za kilogram. Visoko cene so bile lišičke, ki so stale 1000 dinarjev.

Zdaj je cena precej padla, vendar pa je še vedno dovolj visoka, da lahko povzroči čezmerno nabiranje.

Vsako leto smo priča zastrupitvam z gobami...

Treba je biti pozoren, ker se določena podgobja križajo, da ne pride do kakšnih zamenjav

(zelena mušnica, bela mušnica in druge), saj mnoge gobe lahko povzročijo zastrupitve ali celo smrt. Pozoren je treba biti tudi pri dežnikih, ki so zelo strupeni in jih lahko površni nabiralec zamenja z večjimi vrstami dežnikov ali gozdnim kukmakom. Paziti pa je treba tudi pri drugih, manj strupenih gobah.

In kako je treba ukrepati ob zastrupitvi?

Pri morebitni zastrupitvi je treba takoj poiskati zdravnika, opisati vrsto gob, rastišče ali celo prinesiti primerke gob, s katero smo se zastrupili.

Žal pa najbolj strupene gobe pokažejo svoje strašno delovanje šele po 10–40 urah, ko je že skoraj prepozno. Zaenkrat pa protistrupa za strupe gob na svetu ni.

Je radioaktivnost vplivala tudi na gobe?

Seveda je radioaktivnost tudi pri gobah, kakor pri vseh rastlinah, vendar pa nekatere vrste gob (npr. koprenke) pobirajo iz okolja težke oziroma radioaktivne elemente že po svoji naravi. Trenutno zaradi tega ni problema.

Nam lahko predstavite tudi delovanje gobarske družine iz Murske Sobotice?

Murskosoboška družina je med manjšimi. Šteje 30 delavnih članov, ima pa še nekaj občasnih ljubiteljev. Je tudi ekološko društvo, ki se zaveda pomembnosti čiste, neonesnažene narave za človeka in druga živa bitja, ki živijo v naravi in ob narave. Go-

barji, lovci in drugi ljubitelji narave se tega še posebej dobro zavedajo.

Kako se je torej treba obnašati do narave?

Najpomembnejše je varovanje narave pred onesnaževanjem.

Poleg pretiranega nabiranja, še posebej nezrelih gob, je onesnažen zrak najhujši sovražnik. Močno pa gobe uničujejo tudi herbicidi, posebno jesenske gobane in blage.

Pomembno je, da ne vzemirjamo živali, da se ne dotikamo mladičev in se izogibamo divjim svinjam z mladiči. Včasih posegamo v naravo in jo uničujemo nenamerno, iz malomarnosti.

Kaj vaša družina prispeva k temu, da bi ljudje res čim več zvedeli o gobah?

Jeseni bomo, seveda če bo ugodno vreme, poskušali narediti razstavo v Murski Soboti, če

bo mogoče pa tudi na radgonskem sejmu.

Pripravljali smo in tudi v prihodnje smo pripravljene organizirati predavanja v krajevnih skupnostih ali na šolah z diaprozitiv ali pa z razstavo gob.

Sodelujemo z Zvezo gobarskih družin Slovenije in drugimi gobarskimi druženji v Sloveniji. Povezani pa smo še z lovsko zvezo in ekološkimi društvi.

Delo gobarske družine pomeni boj za naše zeleno okolje. Dokler živimo z naravo, jo je treba varovati. Očitno pa sam pojem narava ni dovolj velika vrednota, da bi to res množično počeli, kar bi lahko edino rodilo prave sadove. Nekoč smo se pritoževali, da po toči zvonimo, danes ne počnemo več niti tega.

Jože Gabor

RADGONČANE PRESENETILO NEURJE, SI BODO OBČANI MORALI POMAGATI SAMI?

Kako poravnati škodo?

Škode je za okrog 52 milijonov dinarjev, to pa je vseeno premalo, da bi dobili solidarnostna sredstva, ter preveč, da bi lahko zbrali sredstva iz lastnega sklada.

Poročilo o posledicah neurja in o stanju cest v občini je bilo zbirno poročilo komisij iz krajevnih skupnosti. Vodnega gospodarstva, kmetijske zadrage, Vinogradniškega gospodarstva, DO Komunala in Cestnega podjetja Maribor. 19. junija popoldne je vse presenetilo neurje, ki je divjalo nad mestom Gornja Radgona ter okoliškimi vasi. Odtokni jarki kanalizacije so bili preozki, občestni jarki premajhni in potoki preplavljeni za ogromno količino vode, ki se je nabrala v dobri uri. Ceste z neutrenjenimi bankinami so se ožile, njive so bile poplavljenе, mostovi porušeni ter kleti polne vode.

Prav je dejal eden od članov izvršnega sveta SO Gornja Radgona: »Lepo, da smo zbrali podatke, koliko škode je bilo narejene in kje. Toda, kdo bo vedel odgovoriti, kje in kdaj dobiti potrebna sredstva ter kako obnoviti najnujnejše.« Komisija je ocenila, da znaša škoda, ki jo je povzročilo neurje, 52 milijonov 157 tisoč dinarjev. Za ceste bi potrebovali 21 milijonov, za obnovu vodnih objektov 15 milijonov, kmetijskih objektov milijon 680 tisoč ter za odpravo škode na stanovanjih in drugih stavbah 14 milijonov dinarjev. Slišati je bilo tudi, da škoda ne bi bila tolikšna, če ne bi bilo težav pri prostovoljnem delu občanov in pravočasnem popravilu. Krajevne skupnosti, vodnogospodarstvo, delovne organizacije in izvršni svet bodo po svojih zmognostih poskušali vsak na svojem področju prispevati k odpravi škode. Eni s sredstvi iz posebnega sklada, drugi s prostovoljnimi delom, tretji pa z nižjimi cenami gramozov in ugodnimi posojili.

Bernarda Peček

se je po letu 1948 začel proces depopulacije; prebivalstvo je bolj narasčalo v večjih središčih, kot so Gornja Radgona, Radenci in 21 kilometrov oddaljeni Ljutomer.

V radgonski občini je bilo politično pomembno Društvo kmečkih fantov in deklet, saj je pod vplivom KPJ širilo ideje o socialni revoluciji, ustanovljeno je bilo že leta 1935, vodil pa ga je Lojze Zadavec z Rožičkega Vrha, ki je leta 1945 umrl v taborišču Dachau.

Ozemlje gornjeradgonske občine je bilo naseljeno že v prazgodovini in že v rimski dobi je potekala cesta med Ptujem in Radgono. Toda ta pokrajina je skozi zgodovino veliko pretrpela. Tu so vdori Madžarov v 12. in 13. stoletju, ki so začasno zasedli radgonsko župno; tu so vdori Turkov v 15. in 16. stoletju; tu so kruci z Ogrske, ki so napadali kraje, ropali in morili v 17. in 18. stoletju. Narodnostno gibanje je doseglo vrh leta 1870, ko je bil na Kapeli zadnji slovenski tabor...

VUKA PREMALO POZNAMO

Bil je eden zanesljivih članov v verigi delavcev, kmetov, delovne inteligence in naprednjakov v Sloveniji, ki so se skozi viharne obdobja revolucije pred prvo vojno, med njo in med obema vojnima povezovali in utrjevali v stebre naprednega domačijstva. Združili so se v vseljudski organizaciji Osvobodilne fronte s komunistično partijo na čelu.

Ivan VUK-STAROGORSKI kot ga je narisal neznan avtor. Karikaturo hrani Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana. Stevilke s koledarja govorijo o času nastanka karikature, peterokraka pa simbolizira njegovo napredno usmerjenost.

Videm ob Ščavnici — Vuk imenuje ta kraj v svojih delih fara svetega Martina — je danes krajevna skupnost v vzhodnih Slovenskih gorah. Vključuje vasi Biserjane, Blaguš, Brezje, Čakova, Dragotinci,

SODELOVANJE MED MESTOMA OB MURI VSE PESTREJŠE

Športniki in kulturniki iz obeh Radgon sodelujejo

Po nekajletnem zatišju se je sodelovanje med Gornjo Radgono in avstrijsko Radgono spet razmahnilo. V začetku leta 1986 so mladi iz obeh mest sprejeli program aktivnosti, ki ga v celoti uresničujejo. Najbolj se je razvilo kulturno in športno sodelovanje.

Konec junija se je 18 mladih športnikov iz Gornje Radgone udeležilo osrednje športne prireditve v sosednjem Cmureku, kjer so zmagali v vseh disciplinah. Nogometaši iz avstrijske Radgone in okolice pa so sodelovali na nogometnem turnirju ob dnevu borca. 4. juliju. Poleg občinske telesnokulturne skupnosti sta pri sodelovanju najbolj aktivni občinska kulturna skupnost in zveza kulturnih organizacij. Poleg medsebojnih obiskov zborov so si srečanje izmenjali tudi pihalni orkestri iz obeh mest, pevski zbor iz Radgone pa je aprila sodeloval na prireditvi starih šeg in navad v Vidmu. Pripravljajo se že na največjo manifestacijo sodelovanja — množični tek prek mejnega prehoda Gederovci, skozi Radence v Gornjo Radgono. Začetek teka bo na avstrijski strani.

S koncertom Rok za kirurški blok pa so začeli sodelovati tudi ansambli iz Slovenije in Avstrije, saj so prav na tem koncertu v Gornji Radgoni navezali prve stike. Tako so v okviru Straden Aktivita v Avstriji že sodelovale skupine Hari Margot, De Gazelas, Agropop in Martin Krpan.

Bernarda Peček

SEZONA POMAGALA IZBOLJŠATI POLLETNE REZULTATE RADENSKE

Ob polletju bližje načrtu

Čeprav v delovnih organizacijah še nimajo finančnih rezultatov poslovanja v prvem polletju leta 1986, pa lahko ocenijo uspešnost druge četrtine in prvega polletja na podlagi podatkov fizičnega obsega poslovanja.

Kakor so predvidevali v Radenski, je bilo drugo četrtletje zaradi začetka sezone in s tem večje prodaje mineralne vode uspešnejše kot prvo. V šestih mesecih letos so prodali 109 milijonov steklenic (najnovejši podatki 110 milijonov), od tega 28 milijonov brezalkoholnih pijač (18,8 milijona stila in 9,2 milijona swinga) ter 81 milijonov steklenic mineralne vode. Na tuji trg so je prodali 5 milijonov, kar je več kot lani v enakem obdobju. Zaradi slabe prodaje v zimskih mesecih so rezultati poslovanja še vedno nekaj odstotkov pod načrtovanimi, v celotni prodaji pa

so boljši rezultati pri mineralni vodi in slabši pri brezalkoholnih pijačah.

Razen tozda Naravno zdravilišče in Tovarne polnilne opreme, kjer bo ob polletju še vedno nekaj izgube, so dosegli pozitivne rezultate poslovanja. Ustvarjenih je bilo čez 173 tisoč nočitev, od tega je bilo domačih 111 tisoč in tujih 62 tisoč. Nočitve tujih gostov so se povečale za 3,6, domačih pa za 2,1 odstotka. Rezultati med posameznimi tozdi pa so različni. Tako so imeli na primer v Moravskih Toplicah čez 20 tisoč domačih in 49 tisoč tujih nočitev, v Naravnem zdravilišču v Radencih pa 62 tisoč domačih in 7 tisoč tujih nočitev. Nočitev v drugih »mestnih hotelih« je še vedno malo.

Tudi Tovarna polnilne opreme bo, čeprav brez jaht, do konca leta splavala.

Bernarda Peček

Miroslav Slana-Miros
VIDEMSKA DRUŽNOST
OD GUBCA DO VUKA

V ustavo smo zapisali, da so delavci, kmetje, delovna inteligenca in vsi napredni ljudje Slovenije, združeni v vseljudski organizaciji Osvobodilne fronte s komunistično partijo na čelu, s svojim bojem v narodnoosvobodilni vojni in socialni revoluciji, zrušili stari družbeni red, ki je temeljil na izkoriščanju, političnem zatiranju in nacionalni neenakopravnosti, in začeli ustvarjati družbo, v kateri bodo ustvarjene možnosti za osvoboditev. Za razvoj slovenskega ljudstva so vidni deleži prispevali tudi nekateri zavedni domačini iz Vidma ob Ščavnici, kot tudi iz drugih krajev severovzhodne Slovenije, ki so delovali doma in po svetu.

To pričevanje črpa snov iz zapisanih virov in ustnega izročila in v celovitem mozaiku predoča širše zgodovinske resnice. Pripravljeno je ob 40. obletnici osvoboditve, 45. obletnici smrti Ivana Vuka-Starogorskega, v spomin na pesnika Edvarda Kocbeka, političnega delavca in publicista Ivana Krefta, ki mi je pomagal z nekaterimi dopolnilnimi zgodovinskimi viri. Zapis je posvečen tudi 45. obletnici ustanovitve DOMA MATIJE GUBCA v Vidmu. Kajpada je prav, da vsaj bežno spoznamo ljudi in njih napredno delo ob severni meji med Gornjo Radgono, Ljutomerom in Ptujem, ljudi, o katerih doslej ni bilo veliko zapisanega.

Časten delež ima pesnik, pisatelj, urednik, udeleženec oktobrske revolucije Ivan Vuk-Starogorski, ob katerem bodo še zlasti osvetljeni nekateri dogodki in razmere. Vuk, ali Janez Samojov, kakor se je bil tudi podpisoval, je izgorel za napredno miselnost, za idejo komunizma v težkih narodnostnih in političnih razmerah pred vojno in med obema svetovnimi vojnami.

Videmska DRUŠTVO KMEČKIH FANTOV IN DEKLET in vsa napredno misleča mladina so se združevali prek DOMA MATIJE GUBCA v tistih časih, ko je veljal Ivan Vuk za nekakšnega slovenskega Lenina. V še neobjavljeni biografiji, ki jo je napisal na željo ameriških Slovencev in jo poslal v Ameriko, je Vuk zapisal: »Preveč smo še v sedanosti, da bi razumeli zgodovinsko veličino današnjega časa. Ko bodo znanamci brali o tej dobi, živeli že v drugačnem družbenem redu, ki se zdaj ustvarja, bodo znali ceniti veličino, kakor mi sedaj, ko prelistavamo zgodovino prevrata fevdalnega družbenega reda. Proletarska kultura in proletarska literatura bosta docela drugačni. Rodili se bosta. Njun porod je težak, ker tu stoje sovražno naproti stare tradicije in naša napačna vzgoja...«

Vuk je bil poln revolucionarnih isker, ki so tlele v njem že v rodni Strigovski grabi, ki je danes del Sovjaka, nekaj časa pa je spadal tudi pod Zenik. Gre za trajne iskre v ljudeh slovensko-goriških krajev od Gubca dalje, iskre, ki so v Vuku zaplamtele, ko ga je kalila oktobrska revolucija v Rusiji na bojiščih. Ne gre prezreti tudi nekaterih godokov v okolici zdajšnje občine Gornja Radgona, ki segajo stoletja nazaj in se zgodovinsko vraščajo v naš čas. V krajevnem uradu Videm ob Ščavnici

Gabrc, Galušak, Grabonoš, Grabšinci, Jamna, Kocjan, Kočki Vrh, Kolarajnsčak, Kraljevci, Kupetinci, Kutinci, Mali Moravščak, Očeslavci, Okoslavci, Rožički Vrh, Selišči, Slaptinci, Sovjak, Stanetinci, Stara Gora, Terbegovci, Ženik in Žihlav.

Ivan Vuk je zahajal v osnovno šolo v Videm ob Ščavnici, ki se je do leta 1953 uradno imenoval Sv. Jurij ob Ščavnici. Tam je bila šola že od leta 1740. Šolsko poslopje je bilo v Vukovem času isto kot danes, samo da stoji zdaj nekoliko stran od stare šole še nova. Samo tu in tam po gričih je še košček neasfaltirane ceste. Vodovod je speljan domala v vsak dom. Tudi elektrika poganja kmetijske stroje.

Pot v Terbegovce, razloženo slemensko naselje, ki se položno spušča po pobočju v dolino potoka Turje in njenega pritoka Pinkave, je iz severozahodne strani, s Sovjaka, oziroma iz Strigovske grabe, spocetka še zelena, zamaknjena v tišino naravnih lepot, potoka, vinogradov, sadovnjakov. Potlej se pot zvijuga z ostrim ovinkom v belo cesto, po kateri prideš k sorodnikom Ivana Vuka. Po tej poti je nekoč hlačal mali Ivan.

Pred nekaj leti mi je o Vuku veliko pripovedoval Jožef Čuš, zdaj že pokojni ljudski zbiralac in zapisovalec narodopisnih posebnosti, ki sem ga srečeval v vinogradu, kjer je negoval svoje trte. Že tedaj, ko mi je pripovedoval o Vuku — domačini, so ga po prihodu iz Rusije gledali kot deveto čudo, ko je hodil pozimi v sami sranci v vodnjak po vodo, ker se je bil v ruskem mrazu tako utrdil, — me je zamikalo, da bi se lotil širšega raziskovanja kraja skozi zorni kot Ivana Vuka.

To je bil povod, da sem se zdaj odpravil v to zeleno dolinico. Tam so kljub zaraščenosti ostale še naravne lepote. Vanje se vrašča nekoč Vukova s slamo krita cinprača. Na njej je pritrjena plošča z napisom: »V TEJ HIŠI SE JE RODIL IVAN VUK-STAROGORSKI, PROLETARSKI PISATELJ, 1882—1939.« V hiši živi zdaj priseljeni muzikant Rudi Votlič, ki se otepa s svojimi tegobami in ne ve veliko o Ivanu Vuku.

V lepi in prostorni »beli« hiši, pokriti z rdečo opeko, v Terbegovcih, sorodniki ne vedo veliko o Ivanu. Nekoč, se spominjajo, so govorili o njem malo in tiho. Bilo je tvegano, ker so vedeli, da je Ivan »rdeč«.

Sorodnica v Terbegovcih je dejala: »Moj mož je sin Ivanovega bratrance. Moja mati pa je bila njegova sestrčina.« Ivana se spominja, saj je prišel večkrat k njim na obisk tudi iz Ljubljane. Tedaj je bila še dekleca in se je še pisala Frančika Korošec. Iz spomina izlušči obisk, ko je prišel z ženo, Rusinjo poljskega porekla. Vukova žena je leta 1979 umrla v Ljubljani po hudi in dolgi bolezni. Frančika se je spomnila podrobnosti, kako je nekoč Ivan s svojo hčerko stekel na »štale«, na senik. In potem so se na seniku vsi igrali. Kasneje pa je pisal o obisku v slovenskem gospodarju.

Spominja se Ivana, ki je bil droben mož in je nosil očala. Takole je rekel: »Bil je podoben mojemu možu, le da je bil nekoliko višji. In črn je bil. Da, tudi bonbončke nam je otrokom prinesel. To sem si dobro zapomnila. Tedaj še nisem imela niti deset let. Običen je bil v lepo temno obleko. Tudi kravato je nosil...« Zato, da bi Vuka in razmere, v katerih je doraščal, bolje spoznali, zavijmo nekoliko dlje v preteklost.

SKOK V PRETEKLOST

Videmska šola, v katero je zahajal Vuk, je bila ustanovljena kmalu po letu 1740, po nekaterih virih 1767. Že tedaj je živel v okolici rod domačinov, ki so težili k napredku. Prav težnja po napredku je porodila misel, da si domačini postavijo šolo. Zgradili so jo okoli leta 1834 kot samostojno zgradbo, poprej so imeli pouk po zasebnih domovih.

SVETOVNO PRVENSTVO MLADIH KAJAKAŠEV V AVSTRIJI

Vereš dvanajsti, Horvat in Marič brez uvrstitve

Na svetovnem prvenstvu, prvem doslej, sta v jugoslovanski reprezentanci svoj nastop najbolj nesrečno končala Niko Horvat in Milan Marič v kanuju dvosedu, saj sta ostala brez uvrstitve, pa čeprav sta lani na evropskem prvenstvu osvojila prvo mesto. Takoj po vrnitvi smo ju obiskali v Krogu ob valovih reke Mure in povedala sta:

Marič in Horvat v kanuju dvosedu

Niko Horvat: »Čeprav so naju mnogi po uspehu v lanskem letu uvrščali med favorite, pa se žal nisva mogla uvrstiti na mesto, ki bi razveselilo naju in naše vodstvo reprezentance. Športna sreča nama je v Avstriji obrnila hrbet in ostala sva celo brez uvrstitve.«

Milan Marič: »Takoj po startu sva začela odlično. V skupini 10 posadk sva bila v vodstvu in kazalo je na najbolje. Po polovici proge, ko sva že bila v vodstvu, pa sva s čolnom zadela ob skalo in najini upi so splavali po vodi. Čeprav sva skušala nadaljevati, pa sva uvidela, da so drugi tekmovalci preveč pobegnili, in znašla sva se na obrežju.«

Od tekmovalcev iz Kroga pa je dosegel solidno uvrstitev Miran Vereš, ki je v kajaku enosedu v spustu zasedel 12. mesto.

Krožani si bodo zdaj nekoliko oddahnili, že čez 14 dni, 2. in 3. avgusta, pa bo na reki Muri spet na sporedu tradicionalna prireditev Mura 86 v kajakah in kanujih v slalomu in spustu.

Tekst in posnetek: tg

Namizni tenis

VIDEN NAPREDEK PRI ČLANIH IN MLADINCIH

Namiznoteniška zveza Slovenije je objavila jakostne lestvice sezone 1985/86, ki so najboljši kazalec kakovosti in uspehov posameznega igralca v sezoni.

V članski konkurenci se je kar trojica uvrstila med najboljše deseterico. Borut Benko je s 122 točkami zasedel odlično peto mesto, kar je za tri mesta bolje kot v lanski sezoni in cilj v novi sezoni mu mora biti, da za kakšno mesto še izboljša svojo uvrstitev. Robi Benkovič je s 101 točkami na zanj odličnem osmem mestu, lani je bil na 15. mestu in v novi sezoni si mora prizadevati obdržati vsaj to mesto. Ivan Kuzma je s 95 točkami na desetem mestu, kar je tudi izredno dobra uvrstitev, saj lani ni bil med najboljše trideseterico, v novi sezoni pa bi lahko še za kakšno mesto popravil svojo uvrstitev, saj je računati, da bo še vidno napredoval. Mirko Unger je z 32 točkami na 26. mestu, pri članicah pa Tanja Sinic s 63 točkami na solidnem 17. mestu.

Pri mladincih so Sobočani vodilni v Sloveniji, saj jih je med najboljšimi kar pet. Benko je s 456 točkami obdržal lansko drugo mesto za Jamškom, v novi sezoni pa odhaja iz mladinskih vrst. Kuzma je s 409 točkami takoj za Benkom na tretjem mestu, kar je za mesto bolje kot lani. Lani drugi pionir Slovenije Mirko Unger se je s 181 točkami uvrstil na dobro deveto mesto, kar je tri mesta bolje od lanske sezone, letošnji cilj pa mu mora biti uvrstitev med četverico. Benkovič je z 281 točkami obdržal lansko šesto mesto, čeprav bi lahko za konec mladinske konkurence zasedel kakšno mesto višje. Na enajstem mestu je s 102 točkami lani tretji pionir Slovenije Matjaž Žitek, ki je napredoval za šest mest, v novi sezoni pa bi se moral potegovati za mesto med peterico. Na 15. mestu je pionir Aleš Fridrich z 58 točkami, ki bi se moral v novi sezoni uvrstiti med deseterico. Pri mladinkah je najboljša pomurska igralka Tanja Sinic s 70 točkami na dvanajstem mestu, kar je manj, kot smo pričakovali, vendar se nekaterih tekmovalcev zaradi poškodbe ni udeležila, v novi sezoni pa ima ob dobrem delu možnost za precej višjo uvrstitev.

O pionirski konkurenci ter o zveznih jakostnih lestvicah pa več v prihodnji številki Vestnika. M. U.

Borut Benko — mladinski državni reprezentant.

REKREATIVNI DAN V BREZOVCIH — V krajevni skupnosti Brezovci so imeli v nedeljo rekreativni dan, kjer so obiskovalcem ponudili različne aktivnosti. Že dopoldne so pripravili nogometni turnir veteranov, popoldne je bila nogometna tekma med debelimi in suhimi, proti večeru pa so pripravili še rekreativne igre. V ekipni razvrstitvi sta bili najboljši ekipi Brezovec in Lemerja pred Predanovci. Na posnetku zanimiva disciplina — tek v vrečah.

tg

Tudi dekleta igrajo nogomet

Med športnimi panogami je nogomet pri gledalcih najbolj privlačen. Nič čudnega torej ni, da se za nogometno igro zanimajo tudi dekleta. Na območju občine Murska Sobota so dekleta najbolj navdušena za to igro v Šalovcih in Prosenjakovcih. Na posnetku sta ekipi nogometašice iz Šalovec, ki niso hotele prav nič zaostajati za fanti, ki nastopajo v medobčinski ligi.

Tekst in posnetek: tg

Turner četrti, Noršinci deseti

V nadaljevanju prvenstva v republiški ligi z malokalibrsko puško so Noršinci v Celju nastreljali 689 krogov in z devetim mestom osvojili pet točk v ekipni konkurenci. Med posamezniki je Karel Turner z 255 krogi osvojil prvo mesto, druga tekmovalca SD Noršinci pa sta streljala takole: Branko Bukovec 224 in Alenka Belšak 210 krogov.

V Kamniku v 5. kolu pa so Noršinci prav tako osvojili 9. mesto s 694 krogi, za kar so dobili pet točk. Najbolje je meril v tarčo Karel Turner (245) pred Brankom Bukovcem (232) in Alenko Belšak (217 krogov).

Po 5. kolu imajo Noršinci 26 točk in so na 10. mestu. Med posamezniki pa je Karel Turner s 1210 krogi tačas na 4. mestu.

NA PUŠČI SO PRAZNOVALI — V zasedku Pušča v Črnelavcih je Strelska družina Alija Kardoša proslavila 10-letnico obstoja.

Strelci, ki so v zadnjem obdobju spet oživili aktivnosti, pa se ne morejo pohvaliti s številnim članstvom. Na tekmovalcu v počastitev jubileja minulo soboto je tako nastopilo več gostujočih strelcev kot domačih. Na posnetku vidimo tekmovalce ob jubileju.

tg

HOKEJ NA TRAVI

Odločitev — prva ali medrepubliška liga?

Končana je tekmovalna sezona v hokeju na travi. Ekipa ABC Pomurke iz Murske Sobotice je v zvezni ligi — zahod zasledila solidno peto mesto, takoj za četverico znanih hokejskih ekip, ki so med najboljšimi v Jugoslaviji: Marathonom, Jedinstvom in Mladostjo iz Zagreba ter Partizanom iz Zeline. Z jesenjo naj bi bila v hokeju na travi enotna 10-članska liga v državi. V to ligo se je uvrstila tudi ekipa ABC Pomurke, vendar podrobnosti še niso znane. Predlog soboških hokejistov je, da bi tekmovali z ekipami z vzhoda po sistemu dve tekmi na gostovanju, kar bi pocenilo stroške. Če to ne bo mogoče doseči, bo ekipa ABC Pomurke še naprej tekmovala v medrepubliški ligi, ki bo imela osem članov. Tudi mladinci so bili z osvojenim tretjim mestom na državnem prvenstvu solidni. S tem prvenstvom pa se je tudi končalo obdobje mlade generacije obetavnih hokejistov, ki sicer že nastopajo za člansko moštvo: Čarni, Fujs, Zelko, Drvarič, Bukvič in Malok. Med mladinci ostanejo še Durič, Lenarčič in Česar. Vsi ti so pokazali zrelo igro, trije igralci, Fujs, Zelko in Lenarčič, pa so nastopali tudi v

mladinski in mladi državni reprezentanci.

V republiškem prvenstvu je zmagala ekipa Lipovec, ki zadnje obdobje dosega dobre rezultate. Poleg prvenstva je namreč osvojila tudi pokalno tekmovalno. Rezervna ekipa ABC Pomurke — Murska Sobota pa je osvojila tretje mesto. Pionirsko prvenstvo med štirimi ekipami je osvojilo ŠSD Kremen iz Puconec pod vodstvom trenerja Vojka Vučaka pred Bakovci in soboškim osnovnim šolama I. in II. Letošnja tekmovalna so bila na zadovoljivi ravni, manjka le delo na srednji šoli, ki pa naj bi zaživel v jesenjo. Pri ABC Pomurki v novi sezoni ne bo prišlo do bistvenih sprememb. V JLA odhaja Fujs, iz nje pa se je vrnil Čarni, pridružil pa se bo verjetno Čerpnjak iz Lipovec. Hokejski klub ABC Pomurka praznuje letos 15-letnico delovanja. V okviru tega jubileja bo že v avgustu v Murski Soboti mednarodni turnir tradicionalnih partnerjev soboških hokejistov: Ingolstadta (ZRN), Jičina (ČSSR), Mödlinga (A) in domače ekipe.

L. Zelko

ŠPORTNI OBRABI

Štefan Smodiš

Že 15 let je med aktivnimi v kegljaškem športu Štefan Smodiš, 38-letni visokokvalificirani elektromonter, ki živi v Šalovcih na Goričkem, zaposlen je pri Elektriku v Murski Soboti, tekmuje pa za kegljaški klub Radenska, ki ima sedež v Murski Soboti, tekmovališče pa v

»Nekaj časa sem nastopal za Radensko, potem sta se kluba Radenska in Čarda združila in skupaj smo dosegli največ, saj smo se uvrstili v slovensko ligo in bili celo tretji v državi. Z Miro Steržajem sva bila republiška prvaka, enkrat druga, pa tudi na 3. mesto sva se uvrstila v državnem prvenstvu. V posamični konkurenci pa sem bil dvakrat peti v Sloveniji, zmagal pa sem na turnirjih v Brežicah, na Ravnah, leta 1983 sem bil najboljši posameznik na Jesenicah in tri leta sem že član slovenske reprezentance.«

Kegli mirujejo, kaj sedaj?

»To je le navidezeno, saj se pripravljamo že za jesensko tekmovalno. V avgustu pa bomo imeli tudi dve mednarodni tekmi v Körmöndu in Ingolstadtu, nato pa se bo že v septembru začelo novo prvenstvo.«

Kdo je vaš vzornik in kako dolgo še?

»Prvi kegljač Radenske je Miro Steržaj, starosta slovenskih kegljačev. On je naš idol, ko smo začeli kegljati, smo ga ure in ure opazovali in sedeli za njim. Nekateri smo uspeli bolj, drugi manj slediti njegovim dosežkom.«

Miro je namreč sedaj v 54. letu in na kegljišču se še vedno ne da zlahka premagati. Menim, če bo z mojim kolonom vse v redu, da bom še nekaj časa metal kegle v svoje in klubsko zadovoljstvo.«

Tekst in posnetek: T. Gider

Štefan Smodiš v dresu Radenske

Ljutomeru. Uvodoma smo hoteli zvedeti nekaj o začetkih srečanja s to športno panogo:

»Sindikalni krožek pri Elektriku je bil največ kriv, da sem prišel med kegljače. Po osvojitvi drugega mesta v posamični uvrstitvi sem bil povabljen v kegljaški klub Radenska in vabilo sem z veseljem sprejel.«

Je bilo v preteklem obdobju že precej dosežkov?

ŠPORTNI DROBIŽ

STRELŠTVO: Na tekmovalcu z MK puško na Krajni, v organizaciji SD Koloman Flisar s Tišino, je sodelovalo 75 tekmovalcev. V posamični konkurenci je zmagal Horvat s 187 krogi, pred Balaškom (oba Mura) 163 in Flisarjem (ABC Pomurka) 163 s krogi. V ekipni konkurenci je zmagala Mura s 482 krogi, pred ABC Pomurko 467 in SD Koloman Flisar Tišina s 428 krogi.

V zasedku Pušča v Črnelavcih je bilo ob 10-letnici SD Alija Kardoša tekmovalje z zračno puško. Zmagal je Horvat pred Balaškom (oba Mura), oba s 181 krogi, tretji pa je bil Števanec (K. Flisar, Tišina) s 178 krogi. V ekipni konkurenci je zmagala Mura pred Tišino in Noršinci.

ROKOMET: Rokometašice Deloze/Polane iz Velike Polane, ki bodo jeseni startale v 1. slovenski rokometni ligi, so 17. julija začele s pripravi na Kopah. Prvo tekmo v novi sezoni bodo Polančanke odigrale pred domačimi gledalci 13. septembra z ekipo Itasa iz Kočevja.

NOGOMET: Lendavski nogometaši so začeli s pripravi na novo sezono že v četrtek, 17. julija, nogometaši Mure pa bodo imeli prvi zbor (sestanek in trening) šele v petek, 25. julija, ob 17. uri na igrišču Mure v M. Soboti. V obeh moštvi je precej sprememb — več o njih v prihodnji številki Vestnika.

V Čepincih bodo v soboto, 28. julija, ob 17.30 gostovali športniki iz Porabja. Odigrali bodo nogometno tekmo med Čepinci in D. Senikom, prvo srečanje v Porabju so dobili Čepinčani s 3:2. Letos se bodo športniki srečali že osmič in vsakokrat so srečanja težko pričakovana.

tg

Uspešen tudi v Parizu

Nogometni klub Tišina se lahko pohvali z dobrim nastopom. Med tistimi, ki so dosegli največ, je Dejan Baranja, ki je kot igralec pionirskega moštva nastopil za slovensko reprezentanco v Parizu. Baranja, ki je doma iz Borjeca, je dobil v Parizu kot najboljši igralce mednarodnega turnirja pisno priznanje in pokal.

FRKU

Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja Skupščine občine Murska Sobota

razpisuje

dela in naloge

načelnika Uprave za inšpekcijske službe občin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota

Pogoji:

- da izpolnjuje pogoje za inšpektorja v skladu s predpisi o posameznih inšpekcijah,
- visoka strokovna izobrazba,
- 5 let delovnih izkušenj.

Dela in naloge se razpisujejo za dobo 4 let.

Prijave, kolkovane z 20.— din, z dokazili o izobrazbi in delovnih izkušnjah ter življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh od objave razpisa na naslov:

Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja Skupščine občine Murska Sobota.

POZIV FRONTE

Predsedstvo Republiške konference SZDL Slovenije je na 56. seji, 15. 7. 1986, obravnavalo problematiko kajenja ter se seznanilo z dosedanjimi prizadevanji za preprečevanje in omejevanje kajenja in njegovih škodljivih posledic.

Pri tem je ugotovilo, da kljub prizadevanjem posameznih družbenih dejavnikov (Rdečega križa Slovenije, Skupščine SR Slovenije, Zavoda SRS za zdravstveno varstvo, Zavoda SRS za šolstvo, društev nekadičev, odborov za varstvo pri delu in drugih) za preprečevanje in omejevanje kajenja ne dosegamo zadovoljivih uspehov. Predvsem nismo uspeli ustvariti primerne družbene klime in povezati aktivnosti različnih dejavnikov. Zaradi tega predsedstvo

POZIVA:

1. K intenzivnejši in medsebojno bolj usklajeni najširši družbeni aktivnosti za preprečevanje in omejevanje kajenja morajo pristopiti vsi frontni deli SZDL ter vsi samoupravni, strokovni in drugi družbeni dejavniki.

Doseči moramo predvsem, da se na vseh sestankih, sejah in drugih oblikah dela ter srečevanja ljudi v zaprtih prostorih ne kadi in s tem hitreje in dosledneje slediti pozitivnim izkušnjam v mnogih okoljih.

2. Še posebej je zaskrbljujoča razširjenost kajenja med mladino, saj ima kajenje negativne posledice za zdravje in življenjske navade.

Pri snovanju širše družbene akcije za preprečevanje kajenja med mladino je zlasti pomembna skrb za zdrav način življenja, razvijanje zdravih življenjskih navad, pozitivni odnos do okolja in ljudi, česar pa ne moremo dosegati le s prepovedjo kajenja. Nujno je s sistematično vzgojo doma, v šoli in v raznih interesnih dejavnostih vplivati, da mladi ne bi začeli kaditi. Pri tem imajo veliko odgovornost starši, vzgojitelji in učitelji, družbeni in javni delavci, zdravstveni delavci, kulturni in športni delavci, ki morajo predvsem s svojim osebnim zgledom postati vzor mladini.

3. Predsedstvo meni, da je za krepitev družbene aktivnosti za preprečevanje in omejevanje kajenja nujno potrebno poskrbeti za uresničevanje stališč Skupščine SR Slovenije iz leta 1972 in akcijskih programov ter ukrepov, ki so jih bili dolžni sprejeti posamezni družbeni dejavniki. Meni, da so ta stališča primerna osnova za aktivnosti in poziva ustrezne družbene dejavnike, da preverijo uresničevanje stališč in programov ter da akcijske programe dopolnijo tudi v skladu z drugimi pobudami in predlogi za preprečevanje in omejevanje kajenja.

4. Predsedstvo poziva samoupravne organe, samoupravne skupnosti in družbenopolitične organizacije, da se zavzamejo za čimprejšnje uresničevanje Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pri delu, ki vključuje tudi kajenje, zlasti še tistega določila, ki naloga organizacijam združenega dela in skupnostim, da s samoupravnim splošnim aktom določijo prostore, v katerih kajenje ni dovoljeno, in da pri tem upoštevajo zahteve po zaščiti zdravja delavcev, ki opravljajo delo oziroma naloge v zaprtih prostorih.

5. V skladu z zakonskimi in širšimi družbenimi prizadevanji v zvezi s preprečevanjem in omejevanjem kajenja predsedstvo poziva vse organizacije SZDL, vse svoje frontne dele, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, da v svojih okoljih sprejmejo dogovore o preprečevanju kajenja v zaprtih prostorih, kjer potekajo njihove aktivnosti ter temu ustrezno dopolnijo svoje samoupravne akte.

Predsedstvo podpira aktivnosti Rdečega križa Slovenije, društev nekadičev, društev za boj proti raku, društev za varstvo okolja ter vseh tistih družbenih dejavnikov, ki v svoje programe še posebej vključujejo aktivnosti za preprečevanje in omejevanje kajenja.

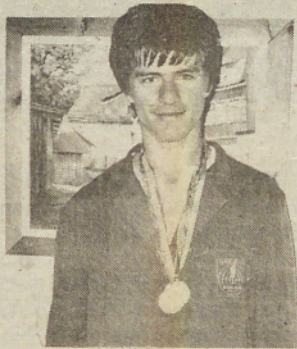
6. Predsedstvo tudi obvezuje posamezne svete, posebno s področij zdravstva in socialne politike, vzgoje in izobraževanja, družbenoekonomskih odnosov, varstva okolja, kulture in telesne kulture, ter Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji, da s stalno aktivnostjo in pobudami spodbujajo, krepijo, usmerjajo in usklajujejo vsesplošno družbeno akcijo za preprečevanje in omejevanje kajenja.

Rudi se je vrnil z zlato in srebrno medaljo

Neznan fant, skromen, doma iz Gibine, sedaj stanuje pri sestri v Gornji Radgoni. Mogoče niti nihče ne bi vedel za njegov veliki uspeh, če ne bi v delovni organizaciji Gorenje Elrad, kjer je zaposlen devet mesecev, prosil za nekaj prostih dni. Tako so izvedeli, da gre Rudi Kocmut v začetku julija na svetovno prvenstvo bolnikov paralize v Belgijo.

njenja je bil mentor, zato so ga sprejeli v službo za nedoločen čas kot pomožnega radiomehanika.

Za atletiko je Rudija navdušil učitelj telesne vzgoje v Kamniku (Cankar). Zaradi dobrih rezultatov so ga sprejeli v državno reprezentanco, kjer je redno treniral. Odkar živi v Gornji Radgoni,

Rudi Kocmut z zlato in srebrno medaljo s svetovnega prvenstva v Belgiji.

Prav tako ni nihče vedel, da je njihov mladi sodelavec že dve leti član državne reprezentance ter da se je pred dvema letoma udeležil olimpiade v New Yorku.

Kdo je ta mladi fant, od kod prihaja? Rudi Kocmut se je rodil 5. oktobra 1967. leta. Osnovno šolo je obiskoval na Stari Gori in v Gornji Radgoni, od petega razreda pa v Kamniku. V Kamniku je tudi končal srednjo elektrotehniško šolo, učitelj in mentorji se ga spominjajo kot marljivega in vestnega učenca. Učitelji so ga toplo priporočali delovni organizaciji Gorenje Elrad, da ga sprejme v službo. Najprej je dobil zaposlitev kot pripravnik za določen čas, kljub fizičnim motnjam je delo dobro opravljal, kljub boleznem se trudi in si prizadeva, da bi vse naredil dobro. Takega

nima svojega trenerja niti tovariša, ki bi z njim tekkel, saj je njegov trener v Beogradu. Edino sestra se včasih s kolesom pelje ob njem.

Tudi tukaj še ni spoznal ljudi, ki bi mu lahko pomagali.

Vsak dan preteče okrog 10 kilometrov.

Na svetovnem prvenstvu v Belgiji je tekkel na 200, 400, 800 in 1500 metrov. Na 800 metrov je dosegel prvo mesto, na 1500 pa drugo, medtem ko je bil na 200 in 400 metrov šesti.

In kaj mu pomenita medalji: »To je pač uspeh. Ob njem pozabiš na ves trud, ki si ga moral vložiti v trening.«

Še v naprej bo vneto treniral, kajti čez dve leti je olimpiada v Koreji, ki se je želi udeležiti.

Bernarda Peček

GORNJA RADGONA n.s.o.o.

SOZD INTEGRAL, PTP AVTORADGONA Gornja Radgona, Ljutomerska 29, tozdr Proizvodnja objavlja na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

DELOVODJE KLEPARSKEGA ODDELKA

Pogoji:

- srednješolska izobrazba strojne smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- opravljen izpit iz varstva pri delu.

Za objavljena prosta dela in naloge združujemo delo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijave z opisom dosedanjega dela in z dokazili o strokovnosti kadrovske službi delovne organizacije v 8 dneh po objavi.

Prijavljene kandidate bomo obvestili o opravljeni izbiri v roku, ki je določen v naših samoupravnih aktih.

IMP PANONIJA industrija kmetijske mehanizacije

in montaže, M. Sobota, n. sol. o.

TOZD BLISK montaža in obdelava kovin, M. Sobota, n.s.o.o.

RAZPISUJE

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za dobo 4 let (ni reelekcija)

DIREKTORJA TEHNIČNEGA SEKTORJA

Pogoji za zasedbo:

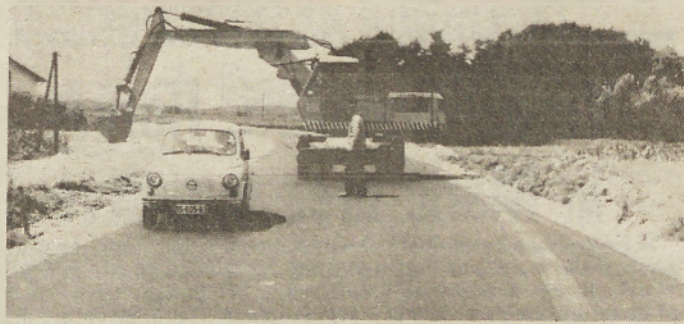
- 6-letno usposabljanje tehniške usmeritve ali 6-letno usposabljanje tehniške usmeritve in z delom pridobljena delovna zmožnost za opravljanje razpisanih del in naloge,
- 4 leta delovnih izkušenj,
- strokovni izpit s področja gradbeništva,
- znanje enega svetovnega jezika.

Vloge s potrebnimi dokazili pošljite v 15 dneh od dneva objave na naslov: IMP Panonija, tozdr Blisk Murska Sobota, Bjedičeva 3. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku razpisa.

POSEBNO OBVESTILO

Uprava za notranje zadeve Murska Sobota obvešča vse ozde in zasebne lastnike kombajnov, ki uporabljajo te stroje pri žetvi pšenice, da jih v skladu s 36. členom Zakona o varnosti cestnega prometa opremijo z rumeni vrtljivimi lučmi in lučmi za osvetljevanje ceste. Kadar se kombajn premika po cesti, mora imeti opremljeno rumeno vrtljivo luč. Premik kombajna po cesti mora spremljati posebno vozilo z rumeno utripajočo lučjo, ker se vsak tak premik po 177. členu Zakona o temeljni varnosti cestnega prometa šteje za izredni prevoz. Če uporabniki kombajnov ne bodo opremlili delovnih strojev s temi napravami, ne bodo smeli v cestni promet.

Iz pisarne UNZ

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA — Čeprav je prenovljeni odsek ceste Martjanci—Moravske Toplice uradno odprt že od 3. julija, prizori, kot je gornji na sliki, tudi pozneje niso bili redkost. Urejali so neutrneje bankine, in tako je marsikateri voznik moral čakati ali pa ubrati drugo, daljšo pot, če ni želel »krmariti« pod bagrom in zapeljati na skrajni rob cestišča ter se tako izpostavljati nevarnosti, da se prekucne. In to na vrhuncu turistične sezone, ko se po omejenem odseku ceste do Moravskih Toplic vozijo predvsem tujci! bb

Murska Sobota

Plan modernizacije cest

Modernizacija cest je bistven faktor nadaljnega razvoja krajevnih skupnosti, kakor je tudi zapostavljanje nekaterih cest glavni vzrok vse večjega razkoraka med razvitimi in nerazvitimi območji. V srednjeročnem programu vzdrževanja, varstva in modernizacije cest (regionalnih in lokalnih), v občini Murska Sobota, je za letošnje leto sprejet program modernizacije štirih cest. V ta program je vključena cesta od Andrejceva do odcepa v Ivanjce, cesta Gornji Črnci—Tišina, Bakovci—Melinci in Križevci—Domanjševci. Tako se bo v tem letu moderniziralo oziroma asfaltiralo 8,1 kilometrov cest. Samoupravna interesna skupnost za ceste si prizadeva za čimprejšnjo realizacijo tega programa. Vse večji problem postaja nenehno popraviljanje cest in mostov, kar iz leta v leto, kljub trudu, vse težje in vse slabše opravljamo.

J. Gabor

PIVO BREZ PEN, PROSIM

V poletnih mesecih, ko pritiska vročina z vseh strani, tudi v senci, se marsikomu najbolj prikaže kozarec mrzlega točenega piva. Pri pivu pa je vedno veliko razburjenja in vroče krvi, saj natakarij poskrbijo, da prikrajsajo marsikatero gоста za ta »poletni užitek«. Nad dvema nepravilnostima se žejni občani najbolj razburjajo: da dobijo namesto mrzlega toplega pivo in namesto piva (takočine) tri četrtine kozarca pen. Delajo to natakarij namerno ali ne, o tem bi mi težko odločali — če so za to krivi stari, pokvarjeni ali pregreli stroji, to vedo oni sami najbolje. Kaj storiti, če na vrtu restavracije čakate (kar dolgo, poleg tega pa se vam mudi) na mrzlo pivo. Natakarij si končno odtrga nekaj časa in vpraša, kaj bi? Naročite pivo. Po dolgem času dobite pivo: toplo in z veliko pen (nekateri gostje so že videli, da zlivajo pivo iz več kozarcev, kar pa težko verjamemo). Ali boste poklicali natakarija in zahtevali, da vam prinese drugo pivo, ali pa boste veselili, da ste ga sploh dobili in ga boste raje spili.

Kje so tržni inšpektorji, se večkrat jezimo v takih primerih! Dajte no, kje pa imamo denar, da bomo zaposlili toliko tržnih inšpektorjev! bp

Kmečko parado v Gornji Radgoni bodo videli vsi Jugoslovani

Zveza kulturnih organizacij Gornja Radgona in Pomurski sejem Gornja Radgona bosta tudi letos med kmetijsko-živilskim sejmom organizirala parado kmečkih del in običajev po ulicah Gornje Radgone.

V teh dneh so že odposlali dopis delovnim organizacijam, skupnostim in društvom, v katerem jih vabijo, da se do 8. avgusta prijavijo na kmečko parado, ki bo 24. avgusta. Na njej lahko sodelujejo skupine s prikazi starih orodij in drugih pripomočkov pri kmečkem delu, starih

kmečkih opravil in običajev, folklorne in glasbene skupine s prikazi starih običajev in s starimi instrumenti.

Najboljše skupine bodo prejele plakete Pomurskega sejma, vse druge pa priznanja za sodelovanje.

Letošnja kmečka parada po ulicah Gornje Radgone in v znamenju kmetijskega in živilskega sejma naj bi bila še posebno izvirna in kakovostna, saj jo bo v celoti posnela ljubljanska televizija. Posnetke bo predvajala vsa jugoslovanska televizijska mreža. bp

Živilski kombinat intes n.s.o.o.
delovna skupnost skupne službe
62000 maribor, meljska cesta 19

TIMA ŽK INTES Maribor, tozdr Kruh-pecivo, Jožice Flander 2, Maribor, objavlja prosta dela in naloge v pekarni in slaščičarni Lendava:

- 1. vodenje prodajalne** (en delavec)
pogoja za zasedbo: trgovski poslovodja, eno leto delovnih izkušenj.
- 2. prodaja izdelkov** (trije delavci)
pogoja za zasedbo: KV prodajalec prehrabnih artiklov in šest mesecev delovnih izkušenj.
- 3. izdelava slaščic** (en delavec)
pogoja za zasedbo: KV slaščičar ali kuhar, šest mesecev delovnih izkušenj.

Delovna razmerja bomo sklenili za nedoločen čas. Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh od dneva objave na naslov: TIMA ŽK INTES DSSS, Kadrovska služba, Maribor, Meljska c. 19. Nepopolnih vlog ne bomo upoštevali. O izidu bodo prijavljeni kandidati obveščeni v petnajstih dneh po izbiri.

Radijski in televizijski spored od 25. do 31. julija

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v petek, 25. julija (informativni del, oddaja za pionirje, Kam konec tedna, reklama), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 18.00—00.50 Teletekst RTV Ljubljana. 18.15 Poročila. 18.20 Ustvarjalne igre, poučna oddaja TV Zagreb. 18.45 Flipper, 12. del ameriške nanizanke. 19.10 Risanka. 19.24 TV nocoj. 19.30 TV dnevnik. 19.50 Zeleni ste, pogledajte, poučnozabavna oddaja. 20.15 Ne prezrite. 20.25 Amazonka: Zlata reka, 6. del angleške dokumentarne serije. 21.10 Risanka. 21.30 TV dnevnik. 22.05 Bergerac, 14. del angleške nanizanke. 23.05 Kultura bivanja, propagandna oddaja. 23.10 Večni jezdec, ameriški film. Oddajniki II. TV mreže: 15.00 Glasbena oddaja. 15.30 Poročila. 15.40 Številke in črke — kviz. 16.00 Neuničljiva Marija, 3. del francoske nadaljevanke. 16.55 Risanka. 17.05 Risanka. 17.25 TV dnevnik. 17.45 Lutkomendija, otroška oddaja. 18.15 Začimbe po svetu. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Koncert z dubrovniških poletnih prireditev. 20.45 Poročila. 20.50 Človeški faktor, dokumentarna oddaja. 21.40 Nočni kino — dokumentarni ciklus »Nevskandani vidiki: Zadnji dan Lampiaoja, brazilski film. 22.30 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 in TV Koper)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v soboto, 26. junija (informativni del, sobotna reportaža, Skupno popijmo popoldansko skodelico kave, reklama), 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 15.05 Smer deveti otok, 3. del TV nadaljevanke (ČB). 15.20 Na črko, na črko, 13. — zadnji del nanizanke TV Beograd. 15.50 Slon se je izgubil, sovjetski mladinski film. 17.00 Celje: Atletika (M in Ž) — SFRJ: Francija, prenos (tudi za JRT). 19.10 Risanka. 19.30 TV dnevnik. 19.50 Knjiga. 20.05 Muppet show. 20.30 Zrcalo tedna. 20.50 S poti po Indiji: Dežela tisočerih resnic, 4. — zadnji del dokumentarne serije. 21.15 Risanka. 21.30 TV dnevnik. 22.05 Ubijalec, francoski film. Oddajniki II. TV mreže: 15.45 Kako biti skupaj (izseljenci v Jugoslaviji). 16.15 Miti in legende. 16.30 Vraždin: Razigrana mladost. 17.30 Romeo in Julija iz 1001 noči, indijski film. 19.00 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Radenci 86: Big Band iz Leipziga. 20.40 Dubrovniški poletni dvorci, feljton. 21.25 Poročila. 21.30 Športna sobota. 21.50 Rezerviran čas (samo za Lj 2). 22.30 Poletna noč TV Ljubljana	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (Bo dovolj zrna za kruh?), Brigadirji na Gorickem so si izmenjali krampe in lopate, kmetijska oddaja, humor, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 9.00—13.05 in 17.25—22.15 Teletekst RTV Ljubljana. 9.15 Poročila. 9.20 Otroška matineja. 10.40 J. Kennedy Martin: Kitajec v Scotland Yardu, 9. del. 11.30 Folkart: Folklorni ansambel Kolo. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Poročila. 17.40 Po šila. 17.45 Vlak za Kraljevo, jugoslovanski film. 19.10 Risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Mile Popovski: Solunske vragolije, 1. del nadaljevanke TV Skopje. 21.10 Jazz na ekranu: Julius Hemphill Jazz Band. 21.40 Športni pregled. 22.10 Poročila. TV ZAGREB Prvi program 9.00 Mednarodni folklorni festival, 10.50 Narodna glasba, 11.55 Poročila, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Nedeljsko popoldne, 16.20 Cesta, dolga leto dni (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Solunske vragolije (serija), 21.05 Ljubezen na poti — potopis, 21.55 Športni pregled, 22.25 Dnevnik, 22.45 Program plus. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Španska državljanska vojna Drugi program 9.00 Matineja, 12.10 Usmeritev, 12.40 Avstrijske dragocenosti, 12.45 Na obalah sredozemlja, 13.30 Športno popoldne, 16.55 Mladinski spored, 18.30 Brez nagobčnika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Supermožgani (film), 22.00 ... in življenje gre dalje, 23.00 Dok program	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 28. julija (informativni del, sport, Turistični utrinek, reklame), 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 18.20 Poročila. 18.25 Smer deveti otok, 4. del TV nadaljevanke (ČB). 18.40 Vroče hladno, 1. oddaja video serije TV Sarajevo. 19.10 Risanka. 19.30 TV dnevnik. 19.50 Yolanda Hernandez, poje španske in južnoameriške pesmi. 20.15 N. Cato: Vse reke tečejo, 7. del avstralske nadaljevanke. 21.30 TV dnevnik. 22.05 E. W. Korngold: Tezej in Ariadna, balet SNG Ljubljana. Oddajniki II. TV mreže: 15.00 Glasbena oddaja. 15.30 Poročila. 15.40 Številke in črke — kviz. 16.00 Neuničljiva Marija, 4. del francoske nadaljevanke. 16.50 Glasbena oddaja. 17.25 TV dnevnik. 18.00 Begovski TV program. 19.00 Indirekt. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Znanost. 20.50 Poročila. 20.55 Razglednice z Reke, zabavna glasbena oddaja. 21.35 Propagandna oddaja. 21.40 Dinastija, 109. del ameriške nadaljevanke. 22.30 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 + TV Koper). TV ZAGREB Prvi program 15.00 Pisano popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Mesečev lesk, 21.35 Mali koncert, 21.50 Knjige in ideje, 22.20 Znanjopolitična oddaja, 22.55 Dnevnik, 23.10 Program plus. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov sport, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Španska državljanska vojna Drugi program 17.30 Mi ljudje, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Oddelek S, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Schwarzwaldska klinika, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Ljubimec in drugi tuji (film)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti, 16.30 — Aktualno v torek, 29. julija (informativni del, pogovor v živo, ISKRICA, reklame), 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 17.55—23.50 Teletekst RTV Ljubljana. 18.10 Poročila. 18.15 Živi planet: Morja trave, 5. del angleške dokumentarne serije. 19.30 TV dnevnik. 19.50 J. S. Bach: Brandenburgski koncert št. 2 v F-duru. 20.05 J. C. Carriere: Ponedeljek, francoska drama. 21.30 TV dnevnik. 22.05 C. Monteverdi: Orfej, opera. Oddajniki II. TV mreže: 14.40 Glasbena oddaja. 15.10 Šahovski komentar srečanja Karpov—Kasparov. 15.30 Poročila. 15.40 Številke in črke — kviz. 16.00 Neuničljiva Marija, 5. del francoske nadaljevanke. 16.55 Glasbena oddaja. 17.25 TV dnevnik. 17.45 Kdor hoče, ta zmore, otroška oddaja. 18.15 Mostovi Hidak (samo za Lj 2). 18.45 Žur, zabavnoglasbena oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Mostovi glasbe. 20.45 Zrebanje lota. 20.50 Dokumentarna oddaja. 21.45 Rezerviran čas (samo za Lj 2). 22.10 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 in TV Koper). TV ZAGREB Prvi program 14.40 Pisano popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Teme in dileme, 21.00 Južnjak (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Program plus. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Znanjopolitični raport, 21.15 Dallas, 22.00 Iz filmskega sveta, 22.45 Bellamy (nadaljevanka). Drugi program 17.30 Usmeritev, 18.00 Policijska postaja 1., 18.30 Oddelek S, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kviz, 21.15 Čas, v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Klub 2	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 30. julija (informativni del, gospodarska tema, Poletni obisk), 18.00 — 21-232 — propagandno-glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. TV LJUBLJANA 18.05—00.30 Teletekst RTV Ljubljana. 18.20 Poročila. 18.25 Slovenske ljudske pravljice: Konj, od katerega so padala zlata jabolka. 18.40 Narodni parki: Kornati, izobraževalna oddaja TV Zagreb. 19.24 TV nocoj. 19.30 TV dnevnik. 19.50 Ideologija in zločin 3. — zadnji del dokumentarne serije TV Zagreb. 20.20 Šopek domačih (Tržaški narodni ansambel, Stanka Kovačič, Ansambel Vilija Petriča). 20.50 Citraši, dokumentarna oddaja TV Novi Sad. 21.20 Risanka. 21.30 TV dnevnik. 21.58 TV nocoj in jutri. 22.05 Film tedna: Izseljenci, švedski film. Oddajniki II. TV mreže: 15.00 Glasbena oddaja. 15.30 Poročila. 15.40 Številke in črke — kviz. 16.00 Neuničljiva Marija, 6. — zadnji del francoske nadaljevanke. 16.50 Glasbena oddaja. 17.25 TV dnevnik. 17.45 Burleske. 18.15 Muzeji in galerije. 18.45 Zabavnoglasbena oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Ohridsko poletje 86, oddaja resne glasbe. 20.45 Poročila. 20.50 50-letnica rudarske stavke v Trebiču, dokumentarna oddaja. 21.35 Čas je na naši strani, zabavnoglasbena oddaja. 22.20 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 in TV Koper). TV ZAGREB Prvi program 15.00 Pisano popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Filmski večer: Globina in Rdeči baron (film), 23.20 Dnevnik. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tihotapci zlata (film), 21.45 Hollywoodska dekleta (film), 22.30 Mesto zločina (nadaljevanka). TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja. 9.45 Mednyanszky, epizode iz življenja slikarja potepuha. 17.00 Spored za 3 dni. 17.05 Ne le za žene. 17.20 Vikingi, pon. 17.55 Prijatelj narave. 18.25 TV borza. 18.35 Industrijski svet, notranja politika. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Oppenheimer, 1. del angleške serije. 21.10 Glasba in ogledalo. 21.45 Slikar J. Bozso. 22.15 TV dnevnik. TV KOPER 17.00 Otroški program, 18.00 Ljubezen in oblast, telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD Stičiče, 19.50 Dokumentarna oddaja, 20.30 Bellamy, telenovela, 21.30 Kavalirji neba, telenovela, 22.00 TVD Vsedanes, 22.10 Poletna noč.	RADIO MURSKA SOBOTA 18.05—23.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.20 Poročila. 18.25 T. Pavček: Vijavaja-ringaraja, 7. del poučno-zabavne nanizanke (ČB). 19.10 Risanka. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.45 Vreme. 19.50 Mozaik kratkega filma: Vinske igre po naše, norveški film. 20.10 Tednik. 21.30 TV dnevnik. 22.05 S. Pons-A. Larreta: Goya, 6. — zadnji del španske nadaljevanke. Oddajniki II. TV mreže: 14.40 Glasbena oddaja. 15.10 Šahovski komentar srečanja Karpov—Kasparov. 15.30 Poročila. 15.40 Številke in črke — kviz. 16.00 TV nadaljevanke. 17.00 Risanka. 17.25 TV dnevnik. 17.45 Raziskovalec, otroška oddaja. 18.15 Znanstvene teme: Genetika v kinologiji. 18.45 Dobro stare uspešnice, angleška zabavnoglasbena oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Hiša, 2. del poljske nadaljevanke. 21.25 Poročila. 21.30 Rezerviran čas (samo za Lj 2). 22.10 Poletna noč TV Ljubljana (Lj 2 in TV Koper). TV ZAGREB Prvi program 14.40 Pisano popoldne, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Panorama 21.00 Izbrani trenutki, 21.10 Zabavnoglasbena oddaja, 22.10 Dnevnik, 22.25 Program plus. TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.45 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Vse, kaj je prav (tv film), 21.15 Cirkus 86, 22.20 Megla (film). TV MADŽARSKA 8.30 Počitniška matineja. 10.05 Sovjetska Ukrajina, kratki film. 16.55 Bolgarski vrtnarji, dokumentarni film. 17.30 Tv borza. 17.40 Rumena podmornica, magazin pop glasbe. 18.30 Telesport. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Oppenheimer, 2. del angleške serijskega filma. 21.05 Ozadje vesti, pogledi in mnenja o javnih zadevah. 21.55 TV dnevnik. TV KOPER 17.00 Otroški program, 18.00 Ljubezen in oblast, telenovela, 18.55 Tv novice, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD Stičiče, 19.50 Velike razstave, 20.30 Po Scaramouchevih sledih, film, 22.00 TVD Vsedanes, 22.10 Poletna noč.

Tedenski koledar

PETEK, 25. julij — Jakob SOBOTA, 26. julij — Ana NEDELJA, 27. julij — Go-razd
PONEDELJEK, 28. julij — Nevenka
TOREK, 29. julij — Marta SREDA, 30. julij — Peter ČETRTEK, 31. julij — Ignac

Prodaj

GARAŽNA VRATA, malo rabljena, ugodno prodam. Štefan Tomec, Murska Sobota, Tomšičeva 19. M-3423
HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPIJEM IN 8 HA ZEMLJE NA GORIČKEM, blizu asfaltna ceste, prodam. Informacije po 18. uri: LINZ, telefon 0732/536683. M-3444
HIŠO V DOBROVNIKU prodam. Interesenti naj se oglašijo v Dobrovniku 7 a. LE-10256
HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPIJEM IN 5 HA OBDELOVALNE ZEMLJE V KOGU PRI ORMOŽU PRODAM ZA 25.000.000 din. Telefon po 17. uri: 23-879. M-3371
BARVNI TV GORENJE KORTING 702 EPM PRODAM. Murska Sobota, Štefana Kovača 24. M-GK
CITROEN I3 SUPER PRODAM. Dokležovje 15. M-3453
ZETOR 25 Z VSEMI PRIKLJUČKI PRODAM. Anton Tratnjek, Žiberce 44. GR-12690
RDEČE VINO PRODAM. Domanjko, Kraljevci 17, p. Videm ob Ščavnici. GR-12692
DROBILNIK ZA KORUZO, malo rabljen, prodam. Turnišče, Štefana Kovača 111. M-3454
MOTOR MZ 250 PRODAM. Tonček Marič, Rogašovci 53. M-3455
TAKOJ PRODAM KOMPLETNO TEHNOLOGIJO Z DELOVNIMI PRIPRAVAMI IN ZAGOTOVLJENIM ODJEMALCEM. Za obrt ni potrebna kvalifikacija. Naslov v upravi lista. M-3456
KOMBINIRANI ZAMRZOVNIK—HLADILNIK, rabljen, ugodno prodam. Murska Sobota, Partizanska 29, telefon: 21-130. M-3457
DVE KRAVI PRODAM. Krog, Trubarjeva 16. M-3458
ZASTAVO 1300 prodam. Telefon dopoldne: 75-626. M-3459
ZASTAVO 750, KARAMBOLIRANO, v dobrem stanju, prodam. Drago Kolmanič, Bakovci, Ribiška 12. M-3461
PRASICO, mlado, prodam. Brezovci 67. M-3462
HIŠO ZA RUŠENJE, zidano, krito s ploščami, oddam. 1 t koruze prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 69. M-3463
KRAVI, visoko breji, po izbiri, in telico prodam. Gomboc, Pečarovci 42. M-3464
OSEBNI AVTO CITROEN GSX, letnik 1979, ugodno prodam. Ludvik Bojnec, PTT M. Sobota, telefon: 23-245. M-3467
KRAVO, staro tri leta, dobro mlekarico, prodam. Janez Varga, Strehovci 60. M-3468
ČINELE PAISTE HI-HAT 14, MEDIUM 18, ZIDLJAN—SPLASH 10, THIN CRASH 16, in CHINA BOY LOW 16 prodam. Telefon: 26-250. M-3469
TROSILNIK HLEVSKEGA GNOJA PRODAM. Naslov v upravi lista. M-3470
MALE PUJSKE PRODAM. Puconci 76. M-3471
GRADBENO PARCELO, 10 arov, in izkopalknik krompirja, 1-redni (montaža na koso Dubrava), prodam. Bakovci, Partizanska 30. M-3472
MOPED APN 4 UGODNO PRODAM. Strehovci 58. M-3473
OSTREŠJE (10 x 10 m) prodam. Skakovci 40., p. Cankova. M-3475
TRAKTOR 35 z nakladalnikom KARLO PESCHI, v dobrem stanju, prodam. Dokležovje 58. M-3482

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO, ŠTEDILNIK CALOREX, hladilnik, plinski in električni štedilnik ter pomivalno korito prodam. Branko Kosi, Veržej 24. M-3474
PLUG IMT, 10-colni, visoki, klinasti, malo rabljen, prodam. Martjanci 22. M-3476
SUZUKI RM 250 IN KARAMBOLIRANO ZASTAVO 101, letnik 1984, ugodno prodam. Car, Murska Sobota, Lendavska 6, telefon 24-629. M-3477
ŠMARNICO, 200 l (po 350 din liter), prodam. Naslov v upravi lista. M-3479
KOMBAJN EPLJE 840 IN BOČNO KOSO IMT prodam. Šalamenci 54. M-3480
ZASTAVO 750, letnik 1972, vozno, potrebno manjšega popravila, prodam. Kretič, Radenci, Gregorčičeva 4. M-3484
OPEL KADET 1,2 S IN POHIŠTVO ZA KUHINJO PRODAM. Telefon: 22-014. M-3485
NOV TELEVIZOR GORENJE, črno-beli, in šotor z deljeno spalnico, ugodno prodam. Telefon: 25-548. M-3488
OTROŠKA OBLAČILA (od 2 do 4 let) in ženska oblačila št. 38—40, prodam. Telefon: 24-702. M-3489
NOVA VRATA IN OKNA PRODAM. Telefon: 76-858. M-3490
OMARO ZA DNEVNO SOBO IN DVA KAVČA PRODAM. Škodnik, Krog, Ravenska 4. M-3491
VINO (šmarnica) naprodaj. Glavač, Bukovnica 12, p. Bogojina. M-3493
ZASTAVO 101 UGODNO PRODAM. Branko Grantaša, Veržej 152. IN-19203
RDEČE VINO (klinton-jurka) prodam. Ključarovi 73, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-19204
ZASTAVO 101 prodam. M. Sobota, telefon: 22-056. M-3505

Osmica

Novo ime za gostilno Trezike Sobočan s Hotleze. Odslej bomo obiskovali gostišče

Osmica

OJAČEVALEC 150 W IN MIKSER PRODAM. Telefon: 81-852. IN-19205
DVA NOVA OVALNA SODA (260, 188 l) in računalnik COMMODORE 46 prodam. Informacije po 20. uri: 21-307. M-3494
KOMBINIRAN OTROŠKI VOZIČEK PRODAM. Telefon: 25-113. M-3495
HARMONIKO IN STREŠNO BETONSKO OPEKO za 40 m' prodam. Drago Hujš, Murska Sobota, Stara 14. M-3496
SEME RDEČE DETELJE IN LJULIKE PRODAM. Andrejci 13. M-3498
MEŠANI GOZD, 70 arov, prodam. Bagar, Otovci 31. M-3500
BARVNI TELEVIZOR, OBRAČALNIK (avstrijski) IN DROBILNIK (kladivar) prodam. Gorza, Selo 112. M-3502
SEME OHROVTA PRODAM. Ernest Peček, Fokovci 58. M-3503
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK GORENJE KUPPERSBUSCH na trda goriva in termoakumulacijski peč, 4 KW, prodam. Hečli, Murska Sobota, Grajska 11. M-3506
MLADO KRAVO, brejo sedem mesecev, prodam. Žižki 124. M-3507
SEME KRMNE OGRŠČICE PRODAM. Gostilna Murne, Stanjenci. M-3508
KRAVO s tetom, staro šest let, in svinjo za zakol prodam. Vprašati po 15. uri: telefon 74-477. M-3509
GRADBENO PARCELO Z GRADBENO DOKUMENTACIJO V TROPOVCIH prodam. Naslov v upravi lista. M-3510
R 6 TL prodam. Pečič, Murska Sobota, Stara 3, ali telefon 24-729. M-3511
PLUG OLT, 10-colni, nov, in kosilnico znamke RAPID (starejši tip) prodam. Vidonci 81, p. Grad. M-3517

Vabimo vas na turnir v malem nogometu za prehodni pokal v spomin na VLADIMIRJA BOHARJA, ki bo 27. julija ob 8. uri na igrišču v Stanjevcih. Žrebanje ekip bo 25. julija ob 20. uri v gasilskem domu. Prijave sprejema OO ZSMS Stanjevci pisno ali po telefonu (069) 78-001. Prijavnina za posamezno ekipo znaša 3500 din. Vabi vas OO ZSMS Stanjevci!

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Pelcl, Murska Sobota, Severjeva 1. M-3512
ENDURO CZ 250 XL prodam. Murska Sobota, Kidričeva 31. M-3514
ZASTAVO 101, staro 10 let, in VOLKSWAGEN, star 15 let, generalno popravljeno, prodam. Oglasite se pri Kolomanu Vukanu, Košarovci 31, p. Križevci. M-3515
STRUŽNICO TES—3, 2-metrška obdelava, s kompletnim priborom prodam. Franc Fajš, Ul. mladinskih brigad 69, Miklavž pri Mariboru. M-3516
KOSILNICO BCS, širina kose 1,30, ekspresni aparati za kuhanje dveh kav, dobro ohranjen, in biljardno mizo (6 lukenj) prodam. Kidričeva 31. M-3514
RAZNE REZERVNE DELE ZA KATRCO PRODAM. Bojan Hozjan, Veržej 61. M-3518
VW 1300 (brošč), dobro ohranjen, prodam. Ogled popoldne. Beltinci, Kocljevo naselje 20. M-3520
DROBILNIK ZA KORUZO BLISK 350 PRODAM. Naslov v upravi lista. M-3521
ZASTAVO 101 M 1300, letnik 1980, garažirano, prevoženih 77.000 km, dobro ohranjeno, prodam. Telefon po 19. uri: 23 302. M-3522
AVSTRIJSKE PLOŠČE ETERNIK, 100 m², električni štedilnik, pralni stroj z manjšo okvaro in benzinski motor prodam. Telefon: 22 053. M-3523
SEME RDEČE DETELJE PRODAM. Ana Žitek, Krog, Murska 40, ali telefon: 26 122. M-3524
TRAKTOR STEYR, 18 KS, s priključki prodam. Puconci 68. M-3525
KIOSK TIP IMGRAD, DVOJNI »A«, brez lokacije, obnovljen, v zelo dobrem stanju, prodam ali zamenjam. Telefon: (069) 26 473 ali 21 239. M-3526
PRITLIČNO HIŠO V MARTJANCIH in prostor za delavnico, blizu Moravskih Toplic, prodam. Naslov v upravi lista. M-3527
VRTALNI STROJ HILTI 750 prodam. Stojan Mitrovič, St. Rozmana 19. M-3530
SILAŽNI KOMBAJN SIP in cisterno, 220 l, prodam. Šostarič, Lukavci 11, p. Križevci pri Ljutomeru. M-3531
JADRALNO DESKO BURJA UGODNO PRODAM. Telefon: 24 278 — Zvonko. M-3532
NAKLADALNIK KAPILAR 944, žlica 2 m³, 100 KS + turbo, letnik 1971, dobro ohranjen, uporaben, prodam. Informacije po 20. uri: telefon 22 363 ali 058 47 348. M-MM
LADIJSKI POD, 34 m², debeline 2 cm, in nad 60 m² trdega terola za tlake, debeline 5 cm, ugodno prodam. Informacije na upravi lista ali po telefonu: 23 166 popoldne. M-ŠC
TRAKTOR IMT 560, nov, prodam. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista. M-3533
ZASTAVO 101, letnik 1977, generalno obnovljen, prodam. Vidovič, Cankova 23. M-3534
TRI OVCE (samec, dve samici) prodam. Drago Žagar, Gornji Lakoš 128 a. M-3535
MALE PUJSKE PRODAM. Rakičan, Tomšičeva 14. M-3536
NOV HLADILNIK ZA GOLF (BENCIN) PRODAM. Informacije po telefonu: 81 879. IN-19211
ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Telefon: 26 235. M-3544
DVA FOTELJA, nova, prodam. Gubič, Murska Sobota, Cankarjeva 61. M-3545

OBRAČALNIK GORENJE MUTA ZA REX COMBI IN REZERVNE DELE ZA WARTBURG prodam. Karl Cimerman, Grabe 11, 69242 Križevci pri Ljutomeru. IN-19210
STAREJŠO HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPIJEM IN NEKAJ ZEMLJE PRODAM. Telefon: 26 629. M-3538
SPACEK, lahko tudi po delih, prodam. Juraj Kralj, Marof 37, 42313 Martin na Muri. M-3539
SEDEŽNO KOTNO GARNITURO, mizo, fotelj in gugalnik poceni prodam. Lecar, Cankarjeva 66. M-3541
MANJŠO, NEDOGRAJENO HIŠO NA GORIČKEM, primereno za počitniško hišico, prodam. Telefon: 77 142. M-3543
RENAULT 6, registriran do leta 1987, prodam. Gradišče 14 a. M-3548
ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Telefon: 77 013, popoldne: 77 030. M-3549
GOSPODINJSKE PRIPOMOČKE IN POHIŠTVO, zaradi selitve, ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-MJ
ZASTAVO 101 PRODAM. Gibičar, Korovci 15. M-3550

kupim

FORD TAUNUS 1,6, od letnika 1976 dalje, karamboliran ali po delih kupim. Marjan Kraner, Stanetinci 8, p. Videm ob Ščavnici. M-3513
MONTAŽNO GARAŽO V MURSKI SOBOTO KUPIM. Telefon: 24 179. M-3546

sobe

SOBO S KUHINJO ODDAM. Murska Sobota, Aškerčeva 4. M-3529
STANOVANJE ali GARSONJERO vzame v najem mladi par. Tel. 22-133 po 15. uri. M-3555

Industrijski kombinat Planika Kranj, tozdr Tovarna obutve Turnišče objavlja po sklepu delavskega sveta

dražbo za prodajo naslednjih vozil:

- Osební avtomobil znamke zastava, tip 101 SC, leto izdelave 1980, registrska oznaka MS 409—12 vozen. Izklicna cena vozila je 360.000,— din.
- Kmetijska prikolica, znamke tehnostroj, tip TP 3—12, leto izdelave 1976, neregistrirana, vozna. Izklicna cena vozila je 160.000,— din.

Javna dražba za obe vozili bo v sredo, 13. 8. 1986, ob 12 uri v Planiki, tozdr Tovarna obutve Turnišče, Prešernova ulica 4.

Ogled vozil bo eno uro pred začetkom dražbe. Pravico do udeležbe na javni dražbi imajo pravne in fizične osebe.

Interesenti morajo pred dražbo položiti 10-odstotno varščino od izklicne cene vozila. Davek in druge dajatve plača kupec.

Kdor živi v mislih svojih dragih — ni umrl. (S. Kosovel)

V SPOMIN

14. julija je minilo leto neizmerne žalosti, odkar nas je zapustila draga žena, mama in stara mama

Kristina Tivadar

iz Lipovec

Hvala vsem, ki se je spominjate in se ustavite ob njenem grobu.

TVOJI NAJDRAŽJI

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 37. letu starosti, zapustil naš dragi mož in očka

Marko Genda

iz Beltince

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli pisno ali ustno sožalje, darovali vence, šopke in v dobrodelne namene ter dragave-pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo g. župniku za pogrebni obred, pevskega zboroma za odpete žalostinke in govornikom za poslovitne besede, kolektivno Rašice, tozdr Beltinka, njegovim najbližjim sodelavcem, kolektivno Potrošnika — Blagovnica Ravenka, pomurski rokometni zvezi in športnim društvom iz Beltince.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, hčerka Tanja, sin Miran in drugo sorodstvo

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Endre Gontar (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelci, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 4.500,—, polletna 2.250,— din; letna naročnina za tujino 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov; letna naročnina za delovne organizacije 6.000,— din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900—603—30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100—620—00112—5049512. Cena posamezne številke je 120,— din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

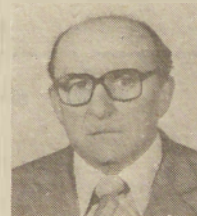
Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1. Ureja uredniški odbor:

mer OOSZ (namesto venca na grob pok. očeta Zofije Šumak) — 3.000.— din; ABC Pomurka DO Agromer M. Sobota (namesto venca na grob pok. Alojza Benka) — 2.000.— din; Lovro Sobočan, Beltinci, Panonska 48 a (namesto venca na grob pok. Ivana Pergara iz Turnišča) — 2.000.— din; Krajevna org. SZDL Križevci v Prekmurju (namesto venca na grob pok. očeta Jožeta Kūronja) — 4.000.— din; OOS Zavod za časopisno in radijsko dejavnost M. Sobota (namesto venca na grob pok. tasta Irme Benko) — 4.800.— din; Jože Žižek, Lipovci 40 (namesto cvetja nagrob pok. Alojza Benka iz M. Sobote) — 2.000.— din; Ivan Seršen, Lipovci 11 (namesto cvetja na grob pok. Alojza Benka iz M. Sobote) — 2.000.— din; Peter Jeneš, Lipovci 113 (namesto cvetja na grob pok. Alojza Benka iz Murske Sobote) — 4.000.— din; OOS Tovarna mlečnega prahu Murska Sobota (namesto venca na grob pok. zbiralca mleka Karla Hajdinjaka, Otovci 19) — 5.000.— din; Rudolf Gregor, Dokležovje 58 (namesto venca na grob pok. Alojza Benka) — 2.000.— din; Močanova (namesto venca na grob pok. Alojza Benka, M. Sobota) — 6.000.— din; PZC OOS TOZD ZSMH (namesto venca na grob pok. očeta Bernarde Kostovič) — 5.000.— din; OOS pri zasebnih delodajalcih (namesto venca na grob pok. očeta Danice Matjašec iz Turnišča) — 3.000.— din; Družina Ritlop in Sinic, Partizanska 8, M. Sobota (namesto cvetja na grob pok. Ludvika Mataja, M. Sobota) — 2.000.— din; Sodniki Temeljne sodišča v Murski Soboti (namesto cvetja na grob Mirkovega očeta Alojza Benka iz M. Sobote) — 15.000.— din; Potrošnik OOS Veleprodaja

Benka, M. Sobota) — 6.000.— din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Ludvika Temlina, M. Sobota in Franca Taliana, Puconci 22) — 2.000.— din; TOZD Zdravstveni dom Lendava (namesto venca na grob pok. mame dr. Tomislava Petkoviča, Lendava) — 5.000.— din; Vlado Dubrovski, M. Sobota, Stara 6 (namesto venca na grob pok. Franca Smodiša, Stanjevcu 48) — 3.000.— din; Anton Šostarič, Krog (namesto venca na grob pok. Franca Činča, Satahovci) — 5.000.— din;

M. Sobota (namesto venca na grob pok. matere Vilijema Bukviča, Cernelavci) — 3.000.— din; Kolektiv »Salona Mode«, Titova 16, M. Sobota (namesto venca na grob pok. brata Franca Škrileca) — 10.000.— din; Občinski komite ZKS M. Sobota — KS Park (namesto venca na grob pok. Alojza Benka) — 4.000.— din; OOS SO G. Radgona (namesto venca na grob pok. očeta Janka Kralja) — 4.000.— din; Potrošnik OOS TOZD Merkur M. Sobota (namesto venca na grob pok. sineka Ivana Poredoša, Ižakovci 61) — 3.000.— din; Družina Danila Harija, M. Sobota (namesto venca na grob pok. Alojza

Benka, M. Sobota) — 6.000.— din; Društvo invalidov M. Sobota (namesto venca na grob pok. Ludvika Temlina, M. Sobota in Franca Taliana, Puconci 22) — 2.000.— din; TOZD Zdravstveni dom Lendava (namesto venca na grob pok. mame dr. Tomislava Petkoviča, Lendava) — 5.000.— din; Vlado Dubrovski, M. Sobota, Stara 6 (namesto venca na grob pok. Franca Smodiša, Stanjevcu 48) — 3.000.— din; Anton Šostarič, Krog (namesto venca na grob pok. Franca Činča, Satahovci) — 5.000.— din;

Štefan Györköš

ZAHVALA

Po kratki bolezni nas je v 60. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, tati, stari oče, brat in stric

Štefan Györköš

s Hotize 32

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, revmatološkega oddelka bolnišnice dr. Petra Držaja in dr. Verkovi za vso pomoč med boleznijo.

Žalujoci: žena Elizabeta, hčerka Darinka, sinova Stanko in Jože z družinama ter drugo sorodstvo

Franc Ropoša

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dobri mož, oče, dedek in brat

Franc Ropoša

iz Dokležovja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste darovali vence in šopke ter ga pospremili na zadnji poti. Prirčna hvala dr. Ivo Caru, medicinski sestri Jani Blažič, družini Antona Jeriča, g. župniku za pogrebni obred, govorniku KS za poslovljne besede, pevcem za odpete žalostinke ter sodelavcem Agroservisa iz Murske Sobote. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

ŽALUJOČI: žena Katarina, sin Danilo in hčerka Valerija z možem Janezom ter vnuki Janez, Matejka in Vesna.

Franc Gomboc

V SPOMIN

19. julija mineva osem žalostnih let, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Franc Gomboc

iz Ženavlj

Odšel si tiho, poln dobrosrčnosti in upanja, nam pa je ostala nepozabna bolečina. V naših srcih še živiš, dokler bomo živeli mi. Vsem, ki se ga še spominjate in sočustvujete z nami, iskrena hvala!

Neutolažljivi: žena Kristina in otroci z družinami

ZAHVALA

Ob smrti naše drage

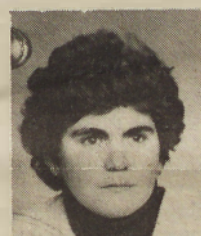
Jožefe Hegedüs

s Petanjec

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom in vsem drugim, ki so pokojnici poklonili vence in cvetje, jo pospremili na njeni zadnji poti in nam izrazili sožalje.

Prirčna hvala tudi g. župniku za pogrebni obred, pevcem in predstavniku KS za besede slovesa.

Sestra z možem, brat z ženo ter nečaka in nečakinja z družinama

Piroška Takač

ZAHVALA

V 25. letu starosti nas je po krajši bolezni za vedno zapustila naša draga žena, mamica, hčerka in sestra

Piroška Takač

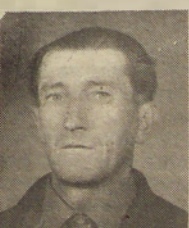
roj. Laco iz Krplivnika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem Mesne industrije v M. Soboti, ki so pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti, ji darovali vence in šopke, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Posebna hvala dr. Sepešiju in medicinskemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnišnice v Murski Soboti, tov. Marjanu Hajdinjaku in tov. Mariji Peilschmidt za ganljive besede ob odprtem grobu, g. Kerčmarju za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoci: mož Jože, sin Marjan, hčerka Darja, mama, oče, sestra Olga in Eržika, stari oče, stara mama in drugo sorodstvo

Štefan Gašparič

iz Vučje Gomile

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Prirčna hvala tudi duhovniku, pevcem za pogrebni obred in predstavniku KS za poslovljne besede.

Vučja Gomila, 10. julija 1986

Žalujoci: žena Jolanka, sin Geza, sin Štefan z ženo, hčerka Irena, hčerka Darinka z možem, hčerka Cvetka z možem ter vnuki Danijela, Dejan, Milena, Marija, Blanka, Jože, Sabina in Simona

ZAHVALA

Tiho, brez slovesa, nas je v 58. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in brat

Jože Koder

upokojenec iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in sočustvovali z nami.

Prirčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Savu Rapplu in predstavniku Panonije za poslovljne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!!

VSI NJEGOVI NAJDRAŽJI

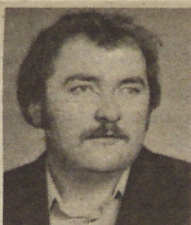
Katarina Franko

roj. Slavic iz Puconec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje ali nakazali sredstva za gradnjo bolnišnice.

Hvala g. duhovniku Balazicu in tov. Temlinovi za poslovljne besede ob odprtem grobu, pevcem za odpete žalostinke in zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Murski Soboti ter vsem, ki ste jo obiskovali med njeno boleznijo.

VSI NJENI

Franca Horvata

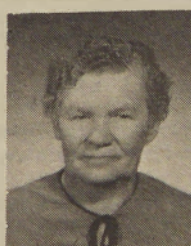
iz Martjanec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji prerani poti.

Posebna hvala DO Panonija in ožjim sodelavcem, DO Mura tozd Oblačila, DO Intes tozd Mlinopek in DO za ptt promet Ljubljana. Hvala tudi g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Martjanci in predstavniku DO Panonija za ganljivo slovo ob odprtem grobu ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih prikočili na pomoč.

Matjanci, Ljubljana, 21. junija 1986

VSI NJEGOVI

Analija Kar

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 67. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, snaha, tašča, stara mama in babica

Analija Kar

iz Rakičana

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste drago mamo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in šopke, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje. Prirčna hvala g. župniku in pevcem, govornikom KS, društva invalidov in Splošne bolnišnice — otroški oddelku in delovnim kolektivom.

Žalujoci: hčerka Marjanca z družino in vsi njeni

Sestankovanje v juliju

TUDI POLETJE NI VEČ, KAR JE
BILO NEKOČ

Včasih, ko so bili vsi skupaj še mlajši in smo preživljali zlasti sedemdeseta leta, sta bila julij in avgust za vsako družino v bistvu praznična meseca: tako otroci kot odrasli so pozabili na vsakdanje skrbi, službe in šole, predali so se soncu, morju, skratka, oddih je bil oddih. A so prišli časi, ko tudi julij ni več, kar je bil. Dober dokaz za to je tudi četrtkovno zasedanje vseh zborov soboške skupščine.

Prvi uspeh se je bila sklepčnost vseh treh zborov, še najbližje odhodu domov pa so bili delegati družbenopolitičnega, ki se jih je zbralo le 17 od 30. Zabeležili pa smo še drugi lep dosežek: sestanek je trajal le tri ure, kar ob upoštevanju dejstva, da so zasedali vsi zbori naenkrat, da je dnevni red obsegal 13 točk in da je bilo skoraj pri vsaki točki (ali vsaj pri začetnih, kajti kasneje je utrujenost naredila svoje, pa tudi problematika pri zadnjih točkah dnevnega reda je bila več ali manj formalna, zaradi česar gre pohvaliti sestavljalce dnevnega reda, saj so uvrstili na začetek točke, ki zahtevajo več pozornosti in so pomembnejše) veliko razprav, navaja na spoštljivo pohvalo.

Razpravljali pa so bolj ali manj o vsem, kar nas ta čas žuli v našem koncu republike. Ker bodo dan za sejo, ki jo opisujemo (oziroma so medtem že) zasedali tudi zbori republiške skupščine, naj vas seznanimo, o čem bodo (so) govorili soboški delegati v republiki: posebej bodo opozorili na težavnost položaja kmetov, ki se tudi po zadnjih (za kmetijstvo naj bi bili spodbujevalni) ukrepih ni bistveno izboljšal, opo-

zorili bodo na nevdržnost nadaljnjega razvoja razvitih in nazadovanja nerazvitih. Tu so še kadrovske težave v zdravstvu, spodbujanje drobnega gospodarstva, večja stopnja pravnega reda, realne cene kot osnova za zbijanje inflacije, in še bi lahko naštevali. Z enim stavkom pa takole: opozorili bodo na vse, kar nas pesti v pokrajini ob Muri (in tega ni tako malo!). In ker radi trdimo, da dober glas (in glas soboških delegatov dober že je) seže v deveto vas, upajmo, da nas bodo v republiki poslušali in ukrenili potrebno, da se bodo razmere izboljšale.

Verjetno vas ne bo presenetilo, da na seji niso zaobšli letošnje vroče teme: cest. Res je sicer, da je bilo na dnevnem redu le njihovo vzdrževanje, oziroma vrstni red popravila, toda razprava je kmalu prerasla v splošno tarnanje in zgražanje nad cestami, veliko kislega vina pa so morali popiti, kot že tolikokrat doslej, delavci Cestnega podjetja. Delegat iz Martjanec je celo menil, da so v njihovi KS čisto možni politični ali kakšni drugi izpadi. In to samo (če je to res le »samo«) zaradi tega, ker je delovnim ljudem »vsega dovolj« in ker že leta dajejo svoj denar za obnovo cest, v povračilo pa dobivajo v lično škatico z veliko pentljo zavite — obljube.

Spomnimo se še energetike, o kateri je tudi tekla beseda. Občinska energetska skupnost za Podravje in Pomurje je v svojem načrtu navedla nekaj olajšav za našo občino, zato so delegati glasovali za podpis samoupravnega sporazuma, po katerem bomo na primer veliko pridobili pri oskrbi s premo-

gom. Tega bodo poslali enkrat več kot doslej — 40 tisoč ton. Tako vsaj zagotavljajo — če pa bi bilo to res, bodo imeli novinarji v naslednjih letih temo manj. A bolje to, kakor večne težave pri gretju naših domov!

V treh urah je bilo sicer še nekaj sklopov vprašanj, ki so vzbudili večjo ali manjšo pozornost. Med prve gre šteti sicer skopo informacijo o zaključku zložbe (mimogrede: ta je prva v Sloveniji) v Lipi. Ena delegatka je namreč pripomnila, da je nezadovoljnost nekaterih kmetov v vasi še vedno tolikšna, da so se pritožili na mednarodno razsodišče v Haag. Zemljo naj bi namreč delili krmilno, po že znanem jugoslovanskem ključu: »kdor prej pride, bolje melje« ali »če je padla sekira v med stricu, se naj to zgodi še vsem bližnjim sorodnikom in dobrim znanjem«. Tako je vsaj mnenje nezadovoljnih, pri čemer pa velja dodati tudi, da je med kmeti tradicionalna miselnost in navezanost na zemljo tako velika, da so zložbe zanje verjetno že kar revolucionarne spremembe v njihovem delu in življenju. Zato bi bila, pa naj zveni še tako zljajano, pri tovrstnih posegih nujna strokovna in politična pomoč vsakemu kmetu. Pa se ob koncu vrtno k naslovu: čeprav navajeni lenarjenja in brezdelja, se bomo morali v Murski Soboti (pa tudi vsem Pomurju) tudi poleti — in tisto lenarjenje in brezdelje je mišljeno le za čas dopustov, da ne bo pomote! — pošteno potiti! Pa ne pod soncem, ampak ob spremljanju vseh pomembnih dogodkov, ki se bodo v tem poletju v naši deželi še gotovo zvrstili!

Bojan Peček

Opekarne ni, opeka bo

Franc Rajter bo vodja nove prodajalne Opekarne Ptuj.

V prejšnjih prostorih opekarne Element v Gornji Radgoni, ki so sedaj last DO Avtoradgona, vendar jih je ta za nekaj mesecev dala v najem Opekarni Ptuj, so odprli prodajno skladišče gradbenega materiala. Delovni organizaciji iz Ptuja je ta lokacija na

300 kvadratnih metrih najbolj ustrezala, da se uveljavi s prodajo v tem delu Slovenije, saj je bila še prej tukaj opekarna in prodaja gradbenega materiala. Po 15. septembru bodo uredili prodajo in skladišče na 600 kvadratnih metrih na sejmišču v

Gornji Radgoni. Zaposleni bodo trije bivši delavci Elementa.

Ob otvoritvi v sredo, 16. julija, so podelili tudi priznanja jubilarom delovne organizacije Opekarne Ptuj.

Bernarda Peček

Gasilsko društvo iz Poznanovca bo v nedeljo, 27. julija, organiziralo v domačem kraju prikaz žetve in mlače po starem običaju. Pričetek prireditve bo ob 10.000.

LENDAVA

Delili v prid osebnih dohodkov

K številnim ugotovitvam o neuresničevanju resolucijskih ciljev, predvsem pri delitvi dohodka, lahko dodamo tudi ugotovitve iz lendavske občine. Za osebne dohodke in skupno porabo so namreč potrošili več kot bi glede na načrtovano lahko.

Predsednik izvršnega sveta, Jože Kuronja, je navedel tri osnovne vzroke: v mesecu decembru so nekatere organizacije združenega dela nadpovprečno dvignile osebne dohodke, kar je vplivalo na rast v prvem trimesečju, v nekaterih organizacijah so tudi mislili, da morajo dvigovati osebne dohodke v skladu z inflacijo ali celo za odstotek, dva več in tretji vzrok je, da so nekatere delovne organizacije zgledevale po sosednjih in dvigovale osebne dohodke, čeprav za to niso imele osnove. Večanje osebnih dohodkov v gospodarstvu pa je pomenilo tudi večanje sredstev iz bruto osebnega dohodka za interesne skupnosti in delno za splošno porabo. Posledica vsega tega pa je bila, da so v občini razdelili za osebne dohodke in skupno porabo za 34,5 odstotka več denarja, kot je dovoljeval dohodek.

Rast dohodka v lendavski občini je bila v povprečju enaka kot rast dohodka v gospodarstvu Slovenije, in sicer za 97 odstotkov. V Sloveniji pa so potrošili za osebne dohodke 123,2 odstotka, v lendavski občini pa 130,5 odstotka, v primerjavi s Slovenijo so razdelili približno za 7 odstotkov več, saj znaša rast osebnega dohodka in skupne porabe nad rastjo dohodka v Sloveniji 27,3 odstotka, to pa tudi pomeni, da je v občini zmanjšana akumulacija kar za 13,6, medtem ko so

se povečali osebni dohodki za 17 odstotkov.

V lendavski občini je bilo od 36 delovnih organizacij 19 takih, ki so prekorale ta delitvena resolucijska razmerja. Po nekaterih akcijah in priporočilih izvršnega sveta in po sklepu skupščine bodo morale vse delovne organizacije, ki so prekorale dohodkovna razmerja, do konca septembra tudi uskladiti. To bo seveda težko, predvsem zaradi narave dela — sezonski način in proizvodnja nekaterih izdelkov, na katere vplivajo od zunaj. Delovne organizacije v negospodarstvu so po resolucijskih določilih lahko dvignile osebne dohodke za 54,3 odstotka in večina je to tudi upoštevala.

V lendavski občini odobravajo ukrepe zveznega izvršnega sveta, saj menijo, da je bil skrajni čas, da se ustalijo možnosti gospodarjenja in da se te tudi čim bolj izenačijo. Ob upoštevanju sedanjih računov delovnih organizacij do večjih problemov zaradi ukrepov ne bi smelo priti, razen seveda v tistih, ki so poslovale z izgubo, to pa so tozdr Petrokemija, Primat in Opekarna Dolga vas. V splošni in skupni porabi pa v občini ne predvidevajo večjih sprememb, kajti presežkov pri zbranih sredstvih ne bo, zato izvršni svet skupščine ne namerava predlagati zniževanja prispevnih stopnje ali pa ukinitev določenih davkov.

Majda Horvat

DELO TRŽNE INŠPEKCIJE V APRILU, MAJU IN JUNIJU

Kaznivo neoznačevanje cen

V minulih mesecih, aprilu, maju in juniju so pomurski tržni inšpektorji opravili 450 pregledov ter pri tem prijavi 20 kršilcev javnemu tožilstvu, sodniku za prekrške ter častnemu sodišču pri Gospodarski zbornici Slovenije. Prav tako so izdali 82 ureditvenih odločb, izrekli 137 mandatih kazni in odvzeli 26 vzorcev.

Večina prijav sodniku za

prekrške je bila zaradi opravljanja obrtne dejavnosti brez obrtnega dovoljenja, zaradi neoznačevanja cen blaga in storitev ter zaradi slabše kakovosti sladoleda.

Prav posebej veliko je bilo kršitev zaradi neoznačevanja cen v prodaji na drobno v trgovinah — kar je neke vrste poskus odgovornih oseb v poslovalnicah, da na nezakonit in prikrit način zaračuna-

jo strankam drugačno ceno kot je dejansko. Pritožbe strank in ugotovitve tržnih inšpektorjev dokazujejo, da je malomarnost vzrok le v redkih primerih.

V zadnjih mesecih pa je bilo tudi veliko poskusov prodaje raznega blaga za potrošniško posojilo, kar so skušali legalizirati s samoupravnimi sporazumi z organiziranimi potrošniki, ki pa so bili le navadne pogodbe. Šele na zahtevo zveznega javnega tožilstva so trgovine prenehale s tako prakso. S tem povezano je nerazjasnjeno vprašanje uporabe odloka o potrošniških posojilih, ki je izdan na podlagi starega zakona. Medtem ko sedaj velja že novi Zakon o bankah in bančnem poslovanju, pa še ni izdanega novega odloka. To poskušajo izkoristiti trgovci, ki prodajajo razno tehnično blago brez pologa.

Bernarda Peček

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

Otrok, spet žrtev

Voznik osebnega avtomobila Franc Zupančič iz Murske Sote je 14. julija vozil po Kopitarjevi ulici proti ulici Štefana Kuzmice. Ker je vozil preblizu desnemu robu vozišča, je s prednjim desnim kolesom zadell otroka D. M. iz Murske Sote in ga zbil po cestišču. Pri padcu se je otrok hudo telesno poškodoval, zato ga je voznik odpeljal v murskosoboško bolnišnico.

IZSILJEVAL PREDNOST

16. julija je voznik osebnega avtomobila Jože Veber vozil iz Razkrižja proti Črenšovcem. Ko je v naselju Dolnja Bistrica prišel do križišča cest med Doljno in Srednjo Bistrico, je s traktorjem pripeljal Dragutin Hert iz Čakovca. Ker ni upošteval prednosti je trčil v zadnji del osebnega avtomobila. Pri tem telesnih poškodb ni bilo, materialne škode pa je bilo za 550 000 dinarjev.

BAGER SE JE PREVRNIL

Voznik delovnega stroja — bagerja, Stjepan Gradišček iz Črešnjave pri Varaždinu je 16. julija vozil po lokalni cesti iz Petišovca proti Lendavi. Ko je prepeljal čez železniški prehod, je zapeljal na desno bankino in ta se je pod težo bagerja vdrla. Prevrnil se je na streho, voznik pa se je pri tem telesno poškodoval.

Ob strokovnem pregledu alkohola v krvi so ugotovili, da je bil voznik vinjen.

POŠKODOVANI PTT KABEL V RADGONI

Postajo milice iz Gornje Radgone so 17. julija obvestili o poškodbi večžilnega podzemnega kabla ob Ljutomerski cesti v Gornji Radgoni. Ta kabel telefonsko povezuje Radence in Gornjo Radgono. Do prekinitve zvez sicer ni prišlo, a je kabel močno poškodovan v dolžini 20 metrov, materialne škode pa je za 700.000 dinarjev. Med ogledom kraja so delavci ugotovili, da je delo opravljalo SGP Pomurje, tozdr Gradbeništvo iz Murske Sote.

POŽAR V SKLADIŠČU PRODAJALNE

V soboto je zagorelo v skladišču prodajalne Mercator-Univerzala Hrana v Veliki Polani. Ugotovili so, da je skupina mladostnikov s Hotize v petek zvečer postavila kotla k steni skladišča in odšla v kino. Ko so se vračali, je H. Š. iz Hotize pritisnil na stikalo zvonca in leto je ostalo v stiku. Zaradi pregretja zvonca se je ohišje stopilo in padlo na embalažo s steklenicami vina. Zgoreli so štirje zaboji, ob tem pa je popokalo 25 steklenic vina.

POŠKODOVALI VODOVODNO CEV

V nedeljo so štirje delavci SGP Pomurje iz Murske Sote ročno izkopavali zemljo za polaganje plinovoda ob steni tozda Mesoizdelki v Gornji Radgoni. Ob kopanju v globini 30 centimetrov je delavec s krampom zadell vodovodno cev in jo poškodoval, tako da je začela iztekati voda.

J. G.

Kako dolgo še, se huđujejo Radgončani in mnogi, ki se po glavni cesti vozijo na delo v Gornjo Radgono? Že nekaj časa je namreč cesta ob vstopu v Gornjo Radgono (pred opekararno) zožena zaradi dela, ki ga opravljajo delavci SGP Pomurje. V mestu je dela še do konca leta, ob glavni cesti pa naj bi končali s polaganjem cevi za plinovod v nekaj dneh. Ostala so še najtežja dela, pravi delovodja Miodrag Jakovljevič, ob cesti pa so poleg vodovodnih cevi tudi razni drugi kabli, zaradi katerih morajo jarke kopati ročno. Zaradi vdora zemlje in nepriemerne sestave za strojno kopanje (zemlja bi skoraj zasula enega od delavcev), morajo izkopavati več kot normalno. bp

Prvi kmečki piknik

Kmetijska sekcija pri krajevni konferenci Socialistične zveze Beltinci in odbor kmetov kooperantov tamkajšnje TZO Panonka sta pripravila prvi kmečki piknik. Kmetovalci so se zbrali v popularnem gozdiču med Beltinci in Odranci — v Sloparici — in tam preživeli nepozabno nedeljsko popoldne ob zabavnih igrah, petju in veselih zvokih Kociprove bande; gozdna tla jih niso prav nič motila pri plesu. Organizatorji, med njimi je vsekakor potrebno omeniti predsednika sekcije Franca Horvata, so vložili veliko truda in časa za to, da je piknik uspel. Vsaka organizacija je prvič nekoliko težja, govorijo spodbudno, zato pa bo gotovo prihodnje leto lažje pripraviti edinstveno srečanje kmetov, ki sicer ne poznajo (ali jih vsaj doslej niso) sindikalnih in podobnih zabav.

J. Š.

